

IN ONZE GEMEENTEN

Cyberbeveiligingsplan
voor de Stad Brussel

ONDER DE LOEP

Gemeentefinanciën

NIEUWS VAN HET GEWEST

Noodplan Huisvesting

Nieuwsbrief

Stad en Gemeenten van Brussel-Hoofdstad

I Stromend VIVAQUA

VER. UITG. CORINNE FRANÇOIS - Nr. 7918

Nr. 124

AFGIFTEKANTOOR : BRUSSEL X
TIJDSCHRIFT
JULI-SEPTEMBER 2021
ERKENNINGNUMMER P 921662

 BRULOCALIS
VERENIGING STAD & GEMEENTEN VAN BRUSSEL

Studie Lokale Financiën 2020

Hoe vatbaar zijn lokale financiën voor Covid-19?

In de ongeziene omstandigheden van de laatste maanden namen lokale besturen het voortouw om hun burgers en ondernemers door een moeilijke periode te loodsen. De spotlights staan nu op de gevolgen van de gezondheidscrisis voor de uitgaven en inkomsten in het meerjarenplan, de grotere druk op de OCMW's en de fiscale ontvangsten. Investerings blijven broodnodig om de lokale economie aan te zwengelen. Ook andere uitdagingen, zoals de kost van de pensioenen van het statutair personeel, blijven brandend actueel. Hoe vatbaar blijken de lokale financiën voor Covid-19 en moeten meerjarenplannen straks stevig bijgestuurd worden?

In onze studie 2020 lichten we de financiële situatie door. Kijk voor inzichten en analyses op belfius.be/studies.

CYBEREENHEID MAAKT MACHT

In maart 2021 is het ministerie van Binnenlandse Zaken het slachtoffer geworden van een complexe, uitgekiende en gerichte cyberaanval. Aangezien er wordt uitgegaan van spionage, is de FOD Binnenlandse Zaken begonnen met de modernisering van zijn IT-infrastructuur.

Op 4 mei, om 11 uur 's morgens, is het Belnet-netwerk op zijn beurt het slachtoffer geworden van een grootschalige DDoS-aanval (door een dergelijke aanval raken de servers verzadigd, waardoor deze uiteindelijk onbereikbaar worden). Dit netwerk staat in voor de verbinding van meer dan 200 instellingen, waaronder de Kamer, universiteiten, overheidsdiensten, ziekenhuizen en vaccinatiecentra... Sommigen zagen hier een politieke démarche in, en een aanval op de vrijheid.

Het is verontrustend om vast te stellen dat de Staat zo kwetsbaar is. Cyberveiligheid is dus een staatszaak van geopolitiek belang. Deze problematiek heeft ertoe geleid dat op 20 mei een zitting van de Nationale Veiligheidsraad aan dit onderwerp werd gewijd.

Er zijn echter nog meer voorbeelden van online piraterij.

Eind juni werd ook de stad Luik getroffen door een cyberaanval die haar diensten lamlegde. De dossiers van mensen die bijvoorbeeld een verblijfsvergunning nodig hebben of die afhankelijk zijn van sociale bijstand, waren niet meer beschikbaar als gevolg van een bombardement afgevuurd door een onzichtbare vloot cyberpiraten. We hebben plotsklaps veel minder sympathie voor Jack Sparrow. Tien dagen later, op het moment dat we deze woorden schrijven, zijn de betrokken gemeentediensten nog steeds bezig met het ruimen van het puin en het herstellen van de schade. Het gaat hier immers om driehonderd servers en achttienhonderd computers die schoongemaakt moeten worden

Op 2 juli was het de beurt aan het Amerikaanse bedrijf Kaseya. Dit bedrijf, dat IT-tools verkoopt zoals software om netwerken van servers, computers en printers gecentraliseerd te beheren, werd gegijzeld voor maar liefst 70 miljoen dollar. Aangezien de klanten van Kaseya zelf ook diensten aan andere bedrijven leveren, had deze zaak wellicht een impact op meer dan 1.000 bedrijven.

Dit laatste voorbeeld is niet zonder belang voor onze overheidsdiensten. Door de techniciteit van de informatisering moeten de overheidsdiensten steeds vaker een beroep doen op particuliere dienstverleners. En als een dergelijke particuliere dienstverlener aangevallen wordt, dan kunnen de overheidsdiensten delen in de schade. Dit hebben we gezien toen er in maart brand uitbrak bij de firma OVH, die de site van Brulocalis host. Er was hier geen sprake van kwaad opzet, maar voor de beveiliging van onze infrastructuren en informatie moet met elk mogelijk scenario rekening worden gehouden.

We zullen het bij deze voorbeelden laten.

Brussel zal jammer genoeg de gaststad niet zijn voor het European Cyber Security Competence Centre (ECCC) – sinds december 2020 weten we dat die eer naar Boekarest gaat. Toch komt het probleem op de Brusselse agenda te staan.

Daarom heeft het CIBG hier zijn katern nr. 37 aan gewijd: [Naar een gewestelijk veiligheidsplan – Burgers, bedrijven en besturen veilig online](#). Dit jaar heeft de Brusselse regering trouwens zijn goedkeuring gegeven voor de oprichting van een gewestelijk centrum voor cyberveiligheid. De hoofdzetel hiervan zal worden ondergebracht in de lokalen van de Brusselse Computer Crime Unit van de federale gerechtelijke politie.

Afgezien van de Algemene Beleidsverklaring¹, is op politiek niveau vooral het [Globaal Veiligheids- en Preventieplan 2021 – 2024](#) – dat in maart van dit jaar werd goedgekeurd – voor ons van belang. Daarin is inderdaad sprake van « Cyberveiligheid versterken en de expertise in informatie- en communicatietechnologieën verankeren » (p.34 van het Plan)².

Maar hoewel – zoals we kunnen zien – het onderwerp cyberveiligheid de afgelopen jaren meer en meer op de politieke agenda is komen te staan, blijkt uit de opeenvolging van recente gebeurtenissen dat de praktische uitvoering ervan nog niet op punt staat.

De plaatselijke besturen blijven niet gespaard van hackers. Onze gemeenten moeten dus alles doen wat ze kunnen. Dat is de reden waarom Brulocalis in juni het evenement « Cybersecurity en GDPR: uitdagingen voor lokale besturen » georganiseerd heeft, waarvan u een samenvatting in dit nummer kunt lezen. Dat is de reden waarom initiatieven zoals dat van de stad Brussel en haar actieplan om haar cyberrisico's te beheersen, op de voet gevolgd moeten worden. Dat is tevens de reden waarom wij ervaringen en oplossingen op dit vlak moeten delen met elkaar.

Olivier Deleuze,
Voorzitter Brulocalis

1. De algemene beleidsverklaring besteedt niet echt veel aandacht aan de kwestie. We vinden hier slechts een korte passage over terug: « De regering (...) zal inspanningen op het gebied van cyberveiligheid ondersteunen », waarbij de ontwikkeling wordt overgelaten aan het veiligheidsplan.

2. En de belangrijkste maatregelen op dit vlak zijn « De ontwikkeling van communicatie- en bewustmakingscampagnes met betrekking tot de georganiseerde misdaad en van preventiecampagnes over het belang van cybersecurity » en « de uitbouw van een kenniscentrum en partnerschappen met universiteiten over cybercriminaliteit, cybersecurity en cyberbestendigheid om de expertise en netwerkvorming binnen het Gewest uit te breiden. » (p.74)

DIRECTIE:
Corinne François

COÖRDINATIE:
Philippe Delvaux

REDACTIE:
Maxime Banse, Olivier Bogaert, Patrick Defoux, Olivier Deleuze, Philippe Delvaux, Arnaud Dessoy, Marion Englert, Marie-Odile Lognard, Benoît Lonay, William Verstappen

VERTALING:
Logoslanguages, Patrice Van Laethem

SECRETARIAAT:
Joao André

ABONNEMENTEN:
02 238 51 49
welcome@brulocalis.brussels

RECLAME:
Target Advertising
02 880 59 14 of 081 55 40 78
www.targetadvertising.be

FOTO COVER:
©BELIRIS - K. BURNAY
Omdat dit nummer over water gaat, toont de coverfoto de plaatsing, begin juni, van de fiets- en voetgangersbrug Ninoofsepoort.

Nieuwsbrief wordt gedrukt op 100% gerecycleerd papier.

Cette revue existe aussi en français. Si vous souhaitez recevoir le Trait d'Union, contactez notre secrétariat:
welcome@brulocalis.brussels

Sinds 2002 is Nieuwsbrief-Brussel integraal beschikbaar op www.brulocalis.brussels

BRULOCALIS IS IN HOMEWORKING

Gezien de uitzonderlijke situatie, werken onze medewerkers van thuis, maar blijven zij voor U paraat.

Uw bericht zal dus zo snel mogelijk worden beantwoord.

BRULOCALIS, Vereniging Stad en Gemeenten van Brussel
Aarlenstraat 53 bus 4 - 1040 Brussel
Tel 02 238 51 40 - Fax 02 280 60 90
welcome@brulocalis.brussels
www.brulocalis.brussels

INHOUD

EDITORIAAL..... 3

ONDER DE LOEP

HET PLAN VAN VIVAQUA VOOR DE KOMENDE JAREN..... 5

EUROPAGINA

LATEN WE DE WATERKRINGLOOP ZIJN WEZENLIJKE CIRCULARITEIT TERUGGEVEN..... 14

DOSSIER CYBERSECURITY

ACTUALITEIT

EEN PLATGELEGD OVERHEIDSNETWERK IS OOK EEN ZAAK VAN DE GEBRUIKERS 16

ONZE GEMEENTEN

I-CITY WERKT CYBERBEVEILIGINGSPLAN UIT VOOR DE STAD BRUSSEL..... 18

ACTUALITEIT

CYBER RISK: DIENSTEN EN TOOLS VAN ETHIAS VOOR DE LOKALE BESTUREN..... 20

DOSSIER FINANCIËN

ONDER DE LOEP

LOKALE BESTUREN ZIJN DE ONMISBARE SCHAKEL VOOR HET ECONOMISCHE HERSTEL..... 23

NIEUWS VAN HET GEWEST

OPENBUDGETS.BRUSSELS: TRANSPARANTIE VAN OVERHEIDSFINANCIËN..... 27

ONDER DE LOEP

HET FEDERALE INVORDERINGSWETBOEK... EN ENKELE PRAKTISCHE AANDACHTSPUNTEN..... 29

ONDER DE LOEP

OVERMATIGE SCHULDENLAST IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST..... 36

ONDER DE LOEP

NOODPLAN HUISVESTING ZET ALLES OP ALLES..... 42

ONDER DE LOEP

ARCHIEFBEHEER BIJ DE BRUSSELSE LOKALE BESTUREN..... 52

ONDER DE LOEP

HET LOKALE AMBTENARENPENSIËN - EEN STAND VAN ZAKEN..... 59

Gepubliceerd met de steun van

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

> Interview door Philippe DELVAUX, dienst communicatie van Brulocalis

WATER LEVEREN IS NIET VANZELFSPREKEND: HET PLAN VAN VIVAQUA VOOR DE KOMENDE JAREN

In het verlengde van het activiteitenverslag van Brulocalis, met illustraties rond het thema water, en terwijl de tarifiering de gemoederen bezighoudt, ontmoet Nieuwsbrief VIVAQUA. Het waterbedrijf viert zijn 130-jarig bestaan en is momenteel volop zijn strategisch plan VIVAnext aan het uitvoeren. Evocatie van dit jubileumjaar en de grote uitdagingen van VIVAQUA aan de hand van een dubbelgesprek met Laurence Bovy, algemeen directeur en Bernard Van Nuffel, voorzitter van de Raad van Bestuur¹... en ook eerste schepen in Jette belast met, onder meer, Waterbeleid.

Vivaqua bestaat dit jaar (1891-2021) 130 jaar. Hoe wordt deze verjaardag gevierd?

Bernard Van Nuffel: "We wilden voor deze 130e verjaardag niet alleen een academisch evenement, ook al is er eind dit jaar één gepland. We wilden de gebeurtenis ook aangrijpen om werk te maken van een betere communicatie met zowel burgers als gemeenten. Meer inzicht geven in wie we zijn en wat we doen.

We hebben inderdaad vastgesteld dat **zelfs de gemeenten uiteindelijk niet weten voor welke problemen we staan**, of zelfs niet weten wat we doen. Bij wijze van anekdote, een van onze waterfitters kreeg tijdens een administratieve procedure te horen dat dit beroep niet meer bestond. Dit laat zien hoe weinig zichtbaar we zijn. Deze beroepen zijn zo specifiek dat ze niet in klassieke onderwijsprogramma's aangeleerd kunnen worden. Daarom moeten we onze medewerkers vaak zelf opleiden.

Om het met een karikatuur te zeggen, er heerst bij de bevolking in het algemeen de indruk dat het water vanzelf uit de kraan loopt en door de riolen stroomt zonder dat er ooit een menselijke tussenkomst is. Er is bij het publiek weinig weet van de essentiële industriële processen die alles doen werken. In tegenstelling tot andere sectoren, zoals de telecommunicatie of energieproductie, zijn onze meer dan 300 verschillende activiteiten die zorgen voor de waterproductie, -distributie en -sanering of die onze stormbekkens beheren en onderhouden, niet bekend bij het grote publiek. Dit jaar willen we meer uitleggen wat we doen en ook onze medewerkers in de verf zetten".

Laurence Bovy: "We hebben een rijk en gevarieerd programma uitgewerkt. We hebben een gedenkplaat in Spontin, ons allereerst waterwinpunt in Wallonië, geplaatst.

Qua evenementen organiseren we in december een **academische zitting**. We kijken samen met historici ook achterom en maken een situatieschets van het water in de stad. Tegelijkertijd kijken we vooruit en bekijken we de impact van klimaatveran-

dering op onze activiteiten. Intern maken we van onze **medewerkers ook een reeks portretten**.

De gemeenten blijven niet achter en gaan akkoord om de **gevels van hun gemeentehuizen in de Vivaqua-kleuren te zetten**.

We proberen ons beter bekend te maken bij het grote publiek en het beter te laten inzien hoe belangrijk water is. Zo hebben we bij de bakker **broodzakken** verdeeld, waarbij we eraan herinnerden dat water een van de essentiële ingrediënten van brood is, waardoor het via een van hun basisvoedingsmiddelen meteen deel wordt van het dagelijks leven van mensen. Een **tram van de MIVB** wordt ook in een Vivaqua-jasje gestoken. Tot slot trok **Manneken Pis** de outfit van een rioleringsarbeider aan, ondanks het feit dat we, omwille van corona, errond geen bijeenkomst konden organiseren. En street art kunstenaars van het collectief "Freskolab" kleden de **gevel van ons hoofdkantoor** aan de kant van het Centraal station, aan. Het resultaat moet in september te zien zijn. En nog in september stellen we een educatief **spel** ter beschikking van de scholen en organiseren we met La Fonderie een **tentoonstelling** die van 14 oktober 2021 tot maart 2022 zal lopen: "De waterfabriek". In samenwerking met IHECS organiseren we tot slot **wandelingen** rond het thema water en zijn verschillende activiteiten.

Bernard Van Nuffel: "Wat ik geweldig vind is dat we in die 130 jaar ondanks twee wereldoorlogen en vele andere grote gebeurtenissen nooit de watervoorziening hebben moeten onderbreken. Dit industriële transport- en productiebedrijf is met een duurzame blik opgericht geweest en een visie op zeer lange termijn. We gebruiken nog altijd de leidingen en een grotendeels reeds lang bestaande infrastructuur, ook al zijn veel dingen gemoderniseerd. Maar het is fantastisch om te zien dat men vanaf het begin alles goed doordacht had om de dienst op de lange termijn te doen werken. Hij kan ook makkelijk aangepast worden aan veranderingen, bijvoorbeeld aan demografische.

> Laurence Bovy

> Bernard Van Nuffel

1. Bernard Van Nuffel was al bestuurder van VIVAQUA tijdens de vorige legislatuur.

© Vivaqua

> outfit van een riolerings-
arbeider

Over de 130 jaar

VIVAQUA zit op Facebook. In VIVAnext lezen we dat VIVAQUA meer aanwezig wil zijn op de sociale media. <https://www.facebook.com/VIVAQUA.be>.

Op de sociale media van VIVAQUA staat sinds eind juni een animatiefilmpje over 130 jaar VIVAQUA.

Een van de problemen van een vrij verouderde uitrusting is het onderhoud en de renovatie

Bernard Van Nuffel: “Ja, maar het **productiemiddel** werd altijd onderhouden en heeft altijd de juiste investeringen gehad. Aan de andere kant zien we een duidelijk gebrek aan onderhoud vanwege de gemeenten op het vlak van afvalwaterafvoer. Zij stonden daar tot voor kort voor in. We hebben dat nu onlangs overgeërfd. Als schepen van Openbare werken kan ik dit makkelijk erkennen. Hier moet

VIVAQUA **opnieuw investeren** en de achterstand inhalen.

Ik wil u herinneren aan het **visionaire karakter** van de negen gemeenten die zich in 1981 het gezondheidsrisico realiseerden of inzagen dat er bevoorradingsmoeilijkheden waren en de handen in elkaar hebben geslagen om een probleem op te lossen dat de gemeentegrenzen oversteepte. Dat is de essentie van intercommunalisering. Ver weg van het wantrouwen jegens de verguisde openbare diensten, is een **intercommunale** echt zinvol. Een intercommunale kan bovenlokale problemen oplossen. Dit is hier voor de waterproductie en -distributie inderdaad het geval. En dat gold ook daarna weer toen de gemeenten VIVAQUA het beheer van de riolen gaven.

Laurence Bovy: “En ik zou daarbij ook eer willen betuigen aan de toenmalige ingenieurs en technici voor hun visie. Niet alleen werden de nodige terreinen opgekocht voor de waterwinning, maar ook de omliggende terreinen. Zo konden die eerste beschermd worden tegen mogelijke **vervuiling**, wat destijds echt vooruitziend was.

Ze hebben ook die waterwingebieden uitgekozen waarbij men goed het water naar Brussel kon doen lopen door **gebruik te maken van** de zachte **hellingen**. Ze hebben ten slotte ook verschillende soorten waterwingebieden uitgekozen die ook anders op droogteperiodes reageren. Zo hebben we een goed ontworpen en zeer robuust productiemiddel overgeërfd. Laten we dat 130 jaar later vooral niet vergeten”.

Het strategisch plan VIVAnext werd in 2019 goedgekeurd. Veel acties moeten echter nog worden uitgevoerd.

Bernard Van Nuffel: “Vanaf 2019 wilden we het bedrijf in bedrijfsklare toestand hebben. We hebben bepaalde ontbrekende **functies ingevuld** (bijvoorbeeld door de **aanwerving** van een transitie-manager), en ook de opleiding van ons personeel geïntensiveerd. Omdat er veel acties staan in het plan, moesten we projectgroepen opzetten en de prioriteiten vastleggen voor 2020 en 2021. Omdat in dergelijk plan doelstellingen, prioriteiten en een timing staan. Maar wat nog ontbreekt is hoe de doelstellingen bereikt zullen worden. Dat hangt af van verschillende operationele plannen die nadien moeten worden **uitgewerkt**.

Het is een tijdrovend proces, al was het maar omdat het om relatief omslachtige projecten gaat en ze via overheidsopdrachten moeten gaan.

En vooraleer deze projecten te kunnen opstarten, moesten we eerst een aantal van onze IT-systemen **veranderen**. Sommige systemen waren meer dan twintig jaar oud en bleken in het licht van onze nieuwe noden volledig verouderd. Met als gevolg nieuwe overheidsopdrachten, opnieuw ontwikkeling, data-migratie...”

In het kader van VIVAnext wil Vivaqua zijn communicatie opnieuw vormgeven

Laurence Bovy: “In 2018 zijn we, kort voordat VIVAnext goedgekeurd werd, al gestart met een

VOORGESCHIEDENIS

In het midden van de 19e eeuw is de waterdienst van de Stad Brussel verantwoordelijk voor de watervoorziening op zijn grondgebied en levert deze water aan de omliggende gemeenten. Al snel volstaan de waterwinningen niet meer.

In 1891 richten de gemeenten Elsene, Koekelberg, La Hulpe, Oudergem, Schaarbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Node, Ukkel en Watermaal-Bosvoorde de CIE op (**Compagnie Intercommunale des Eaux de l'Agglomération bruxelloise**).

De intercommunale verandert tot 2 keer toe van naam: in 1909 krijgt ze de naam **Brusselse Intercommunale Watermaatschappij (BIWM)** en in 2006 **VIVAQUA**.

In 1933 wordt de fusie met de waterdienst van de Stad Brussel een feit.

Bij de negen oorspronkelijke gemeenten sluiten mettertijd alle Brusselse gemeenten, vier Waalse gemeenten en een vijftiental Vlaamse gemeenten aan. Die Vlaamse gemeenten verlaten VIVAQUA in 2018.

Sinds zijn oprichting heeft VIVAQUA zijn productiemiddelen aangepast aan de vraag van zijn klanten, zowel kwalitatief als kwantitatief. Dankzij zijn 26 winsites, voldoende opslagcapaciteit en een fijnmazig net heeft het in 130 jaar tijd nooit de watervoorziening aan zijn klanten hoeven te onderbreken.

Het bedrijf is vandaag een van de grootste waterproducenten van België met ongeveer 130 miljoen m³/jaar en levert water aan meer dan 2,25 miljoen inwoners in de drie gewesten van het land.

Begin jaren 2000 heeft VIVAQUA zijn actieterrain uitgebreid. Vandaag staat het ook in voor het beheer van de rioolnetten en de strijd tegen de overstromingen op het hele grondgebied van het Brusselse Gewest.

Daar verzorgt VIVAQUA al bijna dertig jaar de distributie- en saneringsactiviteiten voor rekening van HYDROBRU. In 2018 fuseren de twee intercommunales. Zo wordt VIVAQUA de enige waterdienst in Brussel.

elektronische **nieuwsbrief** voor mandatarissen. Onlangs zijn we met een tweede, ruimere nieuwsbrief gestart, gericht aan onze klanten. Die wordt samen met de factuur opgestuurd. Hierin staan watertips of nieuwtjes rond water. En bovenal hebben we dit jaar onze **website** volledig **opnieuw ontworpen**, die binnenkort ook het label "anysurfer" zal krijgen".

Een doelstelling waar je in VIVAnext niet omheen kunt is die van uw relatie tot de burgers

Laurence Bovy : "De verbetering van onze relatie met de burger gaat verder dan alleen met onze klanten: ook de relatie met de buurtbewoners van onze **werven** is bijvoorbeeld ook belangrijk. We herbekijken dus onze **algemene voorwaarden** om van een bedrijf met een monopolie dat zijn opvattingen oplegt, te gaan naar een meer evenwichtige relatie, waarbij burgers ook rechten krijgen: het recht om voorafgaand te worden geïnformeerd (72 uur van tevoren in plaats van 48 uur, voor de geplande werven), langere vervaltermijnen voor de facturen (30 dagen in plaats van 15), betaling via QR-code, een tarief "lekken" waarbij het mogelijk wordt om bij een hogere waterfactuur als gevolg van een verborgen lek te genieten van een voorkeurstarief. We engageren ons ook om klachten asap te behandelen.

Ten gunste van onze **klanten** hebben we ook ons "meter to cash"-project, waarbij we de facturatie gaan herbekijken. We moesten de noden opnieuw bekijken - een lange beschrijving van de processen en hun vereenvoudiging -, een lastenboek schrijven, een partner vinden ... Dit grote project is zelf de premisse van een ander, volgend project, **MyVivaqua**, dat rond moet zijn rond 2022 en dat een makkelijkere wisselwerking wil tussen de burger en onze diensten en de burger de mogelijkheid wil geven om zelf een aantal handelingen te doen.

Meer in het bijzonder willen we ook duidelijkheid scheppen wanneer er nieuwe aansluitingen nodig zijn. We hebben een **technisch notitieboekje** samengesteld, dat door onze Raad van Bestuur werd goedgekeurd, met alle specifieke kenmerken van de **aansluitingen**. Dit is belangrijk voor de andere vakmensen. Ze weten met dit boekje beter wat ze nodig hebben voor een aansluiting en kunnen zich daaraan aanpassen.

Het bedrijf zelf is veranderd

Bernard Van Nuffel : "Op het vlak van human resources hebben we een **Diversiteitscommissie** opgericht. Die heeft een eerste **actieplan diversiteit 2002-2022** uitgewerkt dat door onze beslissingsorganen enthousiast onthaald werd. Er zijn acties naar onze medewerkers, maar ook naar onze klanten. We willen beter kunnen omgaan met diversiteit. Zo wordt bijvoorbeeld op onze site meer het Engels als contacttaal gebruikt. We beheersen hier maar liefst elf talen, we denken er dus aan om dit potentieel te benutten.

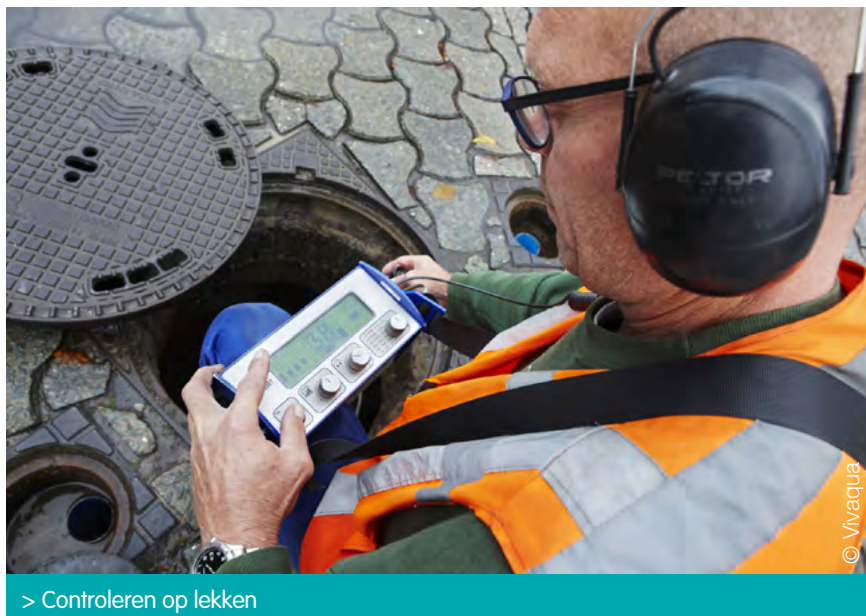
Tot slot, Vivaqua **werft** opnieuw aan (vorig jaar zijn er 87 nieuwe medewerkers bijgekomen). Ook zullen we meer samenwerken met de gemeenten. Er was hier

gedurende 5 jaar een aanwervingsstop. Nu willen we waar mogelijk vrouwelijken, jongeren... en meer Brusselaars aanwerven. In juni hebben we onze **selectieprocedures** hervormd. We werken ook aan het ziekteverzuim en aan de verbetering van het **welzijn** op het werk, nadat we er eerst onderzoek naar verricht hebben. Er is ook een **telewerkplan** uitgerold voor de functies waarvoor telewerken mogelijk is.

Ons derde grote lopende project is **kennisoverdracht**. Zoals gezegd zijn onze activiteiten te specifiek. De beroepen kunnen niet gewoon op school aangeleerd worden en door de jarenlange aanwervingsstop zien we bij ons een omgekeerde leeftijdspiramide als gevolg van de vergrijzing. We denken daarom na over kennisoverdracht om te anticiperen op de pensionering van het oudere personeel, de enige mensen die weten wat hun job inhoudt. Er wordt bekeken welke de kritieke functies zijn waaraan gewerkt kan worden. We beslisten opnieuw te investeren in **opleidingen**.

Een ander zichtbaar deel van uw werk is het onderhouden of herstellen van de infrastructuur. Wat zal er veranderen?

Laurence Bovy : "We willen de **lekken beter kunnen aanpakken**. Een lek is ecologische verspilling. Eerst werd het water gewonnen en daarna behandeld en vervoerd om dan verloren te gaan. En een lek is ook economische verspilling... om nog maar te zwijgen van het feit dat een lek vaak de oorzaak is voor wegverzakkingen. We spelen hierop in met nieuwe technieken. Zo hebben we satellietfoto's van het Brusselse grondgebied verkregen waarop we heel precies de zeer vochtige zones kunnen zien. Mogelijk zijn daar dus lekken. We splitsen ons net -dat toch 2.400 km lang is- ook op in verschillende sectoren. Daar werken we nu aan. We maken dus kleinere secties gescheiden door afsluitkleppen, waardoor we makkelijker

> Controleren op lekken

debietschommelingen, die op een lek kunnen wijzen, kunnen zien. En we hebben ook artificiële intelligentiesoftware aangeschaft. Die houdt het verbruik in een zone bij en zegt wanneer het afwijkt van het gebruikelijke.

Om onze interventies efficiënter te maken, testen we de "start on site". D.w.z. dat de uitgestuurde teams het probleem onmiddellijk moeten aanpakken. Logistiek is dat niet makkelijk. We moeten zorgen dat ze de juiste competenties hebben, maar ook de tools om verschillende soorten problemen te kunnen aanpakken, aangezien ze slechts ter plaatse zien wat het probleem is, en niet kunnen voortbouwen op een eerste diagnostisch sitebezoek. Als de test succesvol blijkt, dan zal er kostbare tijd worden gewonnen. De gemiddelde duur van de werven zal hierbij korter worden.

De veelheid aan infrastructuren en het aantal verzoekers maken wegwerkzaamheden complex.

Bernard Van Nuffel : "We starten een samenwerking op met andere **operatoren**. Zo leren we Sibelga-teams de juiste handelingen aan, zodat ze tijdens hun werkzaamheden de waterleidingen niet beschadigen. We hebben ook een overeenkomst met Sibelga ondertekend waarmee iedereen de technische plannen van de ander kan **raadplegen**. Dat maakt onze interventies effectiever. We weten beter wat er zich onder de grond bevindt. En wat op papier eenvoudig lijkt, is het in de praktijk minder bij de **operationalisering** van deze samenwerking. Al was het maar omdat onze plannen niet met dezelfde benchmarks zijn opgesteld. Vooral voor de dieptemeting (bij de ene gemeten vanaf de bovenkant van de pijp en bij de andere vanaf het midden). Dit soort uitwisseling is zelfs voor de gemeenten belangrijk: het overkwam mij als schepen van Openbare werken dat ik bij werkzaamheden een werf heb moeten laten verleggen omdat men, bij gebrek aan kennis van wat er zich onder de grond bevond, geen rekening had gehouden met betonnen leidingen van een meter hoog van een andere operator.

> Schalen waarmee je de riolering kan herstellen zonder de weg open te breken

Samenwerking tussen verzoekers

In het Brussels Gewest zijn bouwplaatsen onderworpen aan een eigen regelgeving. Het principe van de regulerende ordonnantie is dat er geen bouwplaats op de openbare weg kan worden opgestart zonder toestemming van de wegbeheerder. Bij bouwplaatsen van een zekere omvang en afhankelijk van waar ze liggen, is ook het advies van de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen vereist.

Op operationeel niveau gebeurt de coördinatie tussen verzoekers ook via de Osiris-tool.

Osiris <https://www.osiris.brussels/>

Bij wegherstellingen is er ook een coördinatie met de **gemeenten**, om zeker te zijn van de afwerkingen naast de riooldeksels. Dat is belangrijk omdat er in het Gewest ongeveer tienduizend deksels bestaan. En het is belangrijk voor de veiligheid van onze ondergrondse teams dat men de deksels goed kan openen.

We hebben onlangs ook een **schalenfabriek** ingehuldigd in Anderlecht. Die schalen kunnen we vergelijken met puzzelstukjes die we in een riool plaatsen. Hierdoor kunnen we riolen herstellen zonder de weg te moeten openbreken. Tot nu toe kochten we ze in het buitenland aan en waren we afhankelijk van de markt en de bestaande productie-

EEN ALGEMENE VERGADERING OPEN VOOR ELKE BRUSSELAAR

Voor het eerst stond de Algemene vergadering van Vivaqua, die op donderdag 3 juni virtueel plaatsvond, open voor het publiek.

Mensen met woonplaats in een van de gemeenten van het Brussels Gewest konden zich inschrijven en de sessie bijwonen en kregen de kans vragen te stellen.

Dit initiatief past in het kader van de uitvoering van het strategisch plan VIVAnext. Een van de 6 doelstellingen uit het plan onderstreept de noodzaak om zijn "rechtmatigheid als openbare operator te bevestigen".

Een videopresentatie van het activiteitenverslag 2020 is nu beschikbaar: <https://www.dailymotion.com/video/x81q355>

Het volledige verslag is te vinden op <https://www.vivaqua.be/nl/publication/activiteitsverslag-2020/>

normen, marktprijzen en levertijd. Deze schalen moesten ook naar hier worden vervoerd, wat leidt tot een hogere CO₂-voetafdruk. We hebben inderdaad onze CO₂-voetafdruk laten opmaken en ons industrieel en huishoudelijk afval in kaart gebracht. Dankzij deze nieuwe fabriek kunnen we onze voetafdruk verkleinen, maar ook, door lokaal te produceren, nieuwe jobs creëren. Wij beheren nu zelf de productieketen en verkrijgen schalen op maat. We hebben zodanig veel km riolen te herstellen dat het orderboek vol is en de fabriek alleen voor ons zal werken.

Een andere techniek waarbij we de weg niet moeten openbreken, is **de bemanteling**, een techniek die erin bestaat een buigzaam membraan doordrenkt met een thermohardend hars in het bestaande riool te trekken.

> Schalenfabriek

WATER IN DE ALGEMENE BELEIDSVERKLARING

Er staan een aantal belangrijke beslissingen in inzake waterbeleid: het onderhoud blijft in de schoot van de publieke sector, er komt een beter regenwaterbeheer (met steun voor gemeentelijke investeringen) om de bouw van een teveel aan stormbekkens te vermijden, er wordt intensiever ingezet op rioolrenovatie, en ten slotte is er het recht op toegang tot water met daarmee gepaard de strijd tegen waterarmoede of een sociaal tarief.

“De Regering zal zoveel mogelijk opteren voor een “geïntegreerd beheer van het regenwater” in plaats van alles te verwerken via het leidingstelsel. De Regering zal de mogelijkheid onderzoeken om via een herziening van de wetgeving Vivaqua toe te laten gemeentelijke investeringen in andere vormen van waterbeheer dan stormbekkens mee te financieren. De Regering zal ook een algemene studie opstarten over de mogelijkheid om de Zenne op het terrein van Schaarbeek-Vorming opnieuw bloot te leggen. Daarnaast zal zij een studie laten uitvoeren over een aan te leggen verbinding om het regenwater van Schaarbeek-Josaphat af te voeren naar de vijvers in het Josaphatpark.

(...)

Bovendien verbindt de Regering zich ertoe om net als andere Europese steden aan te sluiten bij de “Blue Community”. De Regering garandeert het publieke karakter van de beheerder van de waterproductie, -distributie en -afvoer, en uiteindelijk van de zuivering ervan. Ze erkent en verdedigt het beginsel van toegang tot drinkwater als een fundamenteel mensenrecht.

Volgens de Koning Boudewijnstichting wordt één op de zes Belgische huishoudens geconfronteerd met waterarmoede. Naar aanleiding van de resolutie van het Parlement over de toegang tot water voor iedereen en de strijd tegen waterarmoede in het Brussels Gewest, zal de Regering van bij het begin van de legislatuur een werkgroep oprichten waarin Vivaqua en de actoren die betrokken zijn bij de strijd tegen de armoede, de schuldenlast en de waterarmoede zullen worden samengebracht om de concrete acties te onderzoeken die op korte en middellange termijn moeten worden ondernomen om het aantal gebruikers of huishoudens die moeite hebben om toegang te krijgen tot water en het aantal afsluitingen drastisch te verminderen. De vermenigvuldiging van het aantal openbare waterpunten (fontein en doucheruimten) maakt ook deel uit van deze logica om de toegang tot water voor iedereen te vergemakkelijken.

De Regering zal een statuut van beschermde klant invoeren voor het water en, als uitvloeisel daarvan, een sociaal watertarief vanaf 2021, zonder de vitale en de sociale schijf van de bestaande tarifiering ter discussie te stellen. Zij zal samen met de OCMW's en de verenigingen op het terrein de sociale ondersteuning en het preventiebeleid versterken en het concept van een redelijk betalingsplan dat in de energiesector bestaat, omzetten in de watersector.

Om een voorbeeldfunctie te vervullen en het gebruik van leidingwater te bevorderen, dat van onberispelijke kwaliteit is en veel minder kostbaar in economisch en milieupzicht, streeft de Regering ernaar om tegen het einde van de legislatuur over te schakelen van het gebruik van flessenwater op het gebruik van distributiewater in gebouwen die afhangen van de gewestelijke en de gemeentelijke overheden, alsook op evenementen die door de overheid worden gesponsord. Tot slot zal de Regering de bouw van spaarbekkens verminderen en alternatieve methoden voor het beheer van afvloeiend hemelwater bevorderen door een geïntegreerd regenwaterbeheer. Zij zal ook de renovatie van het rioleringsnet intensiveren”.

> Meer info

Gemeenschappelijke Algemene Beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie - regeerperiode 2019-2024: zie pagina's 90, 98-99.

VIVAQUA IN EEN PAAR CIJFERS

- 2.400 km drinkwaterleidingen en 2.000 km riolering
- Aantal winsites: 26
- 30 stormbekkens
- Jaarlijks verdeelde hoeveelheid water: 129,8 miljoen m³ in 2020, waarvan 68 miljoen voor Brussel
- 1.400 werknemers

Over geothermie, Zie ook [Nieuwsbrief nr. 106](#), pp. 25-26 op www.brulocalis.brussels > Publicaties

2. Andere bekkens vallen niet onder de verantwoordelijkheid van Vivaqua, maar van de Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer. De BMWB is de publiekrechtelijke rechtspersoon die instaat voor het saneren van het water in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De BMWB is een *wateroperator*, en voert volgende taken van openbare dienst uit:

- het concept, de opzet, de exploitatie en het beheer van de infrastructuur die voor de afwatering en de bufferopslag van het stedelijke afvalwater zorgen, met inbegrip van de eventuele nuttige toepassing van dit water;
- het concept, de opzet, de exploitatie en het beheer van de infrastructuur die voor de zuivering van het stedelijke afvalwater zorgen.

In het licht van deze bevoegdheden is de BMWB de concessieverlenende autoriteit van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord. Ze heeft er de eigendom van en exploiteert daarnaast ook het waterzuiveringsstation Brussel-Zuid.

De BMWB is verder ook eigenaar van vijf stormbekkens die ze beheert, namelijk Flagey, Vorst, Belliard, Roodebeek en Watermaalbeek.

3. De semantische nuancering is nodig omdat men in de regereverklaring, waar we een stukje van hebben overgenomen, spreekt van **alternatieven** voor spaarbekkens als oplossing voor het beheer van afvloeiend water. De adjectieven betekenen alle twee iets anders.

We willen **ons rioolnet zeer goed kennen**: niet alleen weten wat waarlangs gaat, maar ook weten wat de staat ervan is. Dit lijkt misschien evident, maar ik wil u eraan herinneren dat we dit verouderd net pas in het begin van de jaren 2000 hebben overgeërfd, en dat het meestal niet gedocumenteerd is.

Toen ik hier in 2017 begon, was de staat van slechts 40% van het rioleringsnet bekend. Nu voeren we onze eerste camera-inspecties uit. Deze zijn minder nauwkeurig dan inspecties te voet, maar we kunnen veel meer oppervlak inspecteren. Met deze techniek kunnen we al noodsituaties identificeren. We hebben de staat van het net daarom in kaart gebracht en in 5 niveaus ingedeeld, van zeer goede staat tot het niveau 'dringende interventie vereist'.

De riolen leiden ons naar de stormbekkens

Laurence Bovy : "We zijn bijna **rond** met ons bouwprogramma, we hebben al 30 bekkens. We moeten nog twee kleine bekkens aanleggen, het ene in Woluwe en het andere in Vorst. De regering heeft ons evenwel gevraagd om de aanleg van dat laatste uit te stellen.

We zoeken ook naar andere oplossingen voor overstromingsrisico's. We voeren bijvoorbeeld **hydraulische studies** uit, niet om alternatieve oplossingen te vinden, wel om complementaire aan **spaarbekkens** te vinden. We hebben ook meegewerkt aan een actieonderzoek met universiteiten in de Molenbeekvallei. Bij een ander project, voor de begraafplaats van Jette, werd de infiltratie van regenwater in de grond onderzocht. Zo wil men zoveel mogelijk verhinderen dat dat regenwater naar de riolering afgevoerd zou worden en de riolering verzadigd zou geraken. Hier zien we duidelijk hoe we de gemeenten kunnen helpen. Zij hebben immers de expertise of de middelen niet voor dergelijke studies.

Deze acties leveren ook een bijdrage aan de duurzame ontwikkeling in VIVAnext

Bernard Van Nuffel : "Een deel van het geleverde water wordt niet gefactureerd aan de gebruikers. Het gaat om het water dat ofwel geleverd wordt aan wanbetalers of aan consumenten met een lek, ofwel het water dat via de watertoevoer langs de openbare weg aan de gemeenten wordt geleverd en gebruikt wordt voor de planten of om de weg op te kuisen na een markt. **Dat het gratis is, moedigt een rationeel gebruik niet aan. We gaan er dus mee stoppen.** Momenteel loopt er in Sint-Gillis, Schaarbeek en Vorst een proefproject: de watertoevoer is uitgerust met een meter, zodat de gemeenten in eerste fase een zicht krijgen van hun verbruik. Tegelijkertijd overwegen deze gemeenten ook om hiervoor regenwater te recupereren.

Het project genaamd "Opensource.brussels" is opgestart en registreert, **brengt in kaart en zet alle sites online waar water moet opgepompt worden.** Op dit ogenblik wordt bij een bouw het opgepompt water naar de riolering afgevoerd. We willen dat water kunnen recupereren.

> Zie ook

Zie over de [waterwinning bij de bouw het antwoord van minister Alain Maron op de mondelinge vraag van Aurélie Czekalski in de Commissie voor het Leefmilieu en de Energie van 26/05/2021](#)

Te lezen op <http://www.parlement.brussels>

Stad Brussel geïnteresseerd

In antwoord op de verzadigingsproblemen van de riolen en omdat de stadsdiensten voortdurend water nodig hebben voor het reinigen van wegen of voor de planten, werkt de Stad Brussel samen met Opensource.brussels om proefprojecten op te starten om dit water te recupereren. Voor Benoit Hellings, schepen van Klimaat, is waterbeheer een van de milieuprioriteiten van de Stad Brussel, die haar eerste gemeentelijk waterplan aan het afwerken is: "Mijn collega Zoubida Jellab en ik waren onmiddellijk geïnteresseerd in het Open-Source-project, omdat het een structurele oplossing biedt voor zowel de verspilling van water op bouwplaatsen, het de druk op het rioleringsnet vermindert en het de grotere behoefte aan water tijdens periodes van droogte, die we als gevolg van de klimaatverandering vaker kennen, opvangt".

De nieuwe administratieve centra in Ukkel en Brussel zullen gebruik maken van **geothermische** projecten. Of meer precies van **riothermie**. Bij deze techniek maakt men gebruik van de restwarmte in het rioolwater om er gebouwen mee te verwarmen of af te koelen. VIVAQUA heeft voor dit project vorig jaar in december een **Golden Publica Award** gekregen.

Op kleine schaal heeft ons hoofdkantoor al een groen dak gekregen. VIVAQUA beschikt over 1.500 hectare grond en gebouwen. Hier streven we ernaar om de daken te valoriseren. We werken een "**Water Quantity Plan**" uit, dat op de evolutie van ons productiesysteem anticipeert binnen een periode van 5 en van 20 jaar. We kijken of dat nog steeds voldoende is om aan de behoeften van onze Brusselse en Waalse klanten te beantwoorden. We hebben hiervoor een hydro-geoloog aangeworven. Het "**Water Quantity Plan**" op vijf jaar is voltooid en dat op 20 jaar wordt nu opgestart. De prognoses voor 2040 zijn inderdaad zorgwekkender. Daarom is VIVAQUA al op zoek naar nieuwe watervoorraden.

BRULOCALIS OVER WATER

Niet-exhaustief overzicht van enkele acties van Brulocalis of de Federatie van Brusselse OCMW's op het gebied van waterbeleid.

Waterarmoede

De Federatie van OCMW's is al lang bezorgd over **waterarmoede**.

Na de vrijmaking van de energiemarkt hebben de negentien OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de OCMW-Federatie een taskforce energie in het leven geroepen. Sindsdien wordt het coördinatieproject voor energie en water ten laste genomen en ontwikkeld door het OCMW van Brussel op basis van een overeenkomst met de Federatie van Brusselse OCMW's. De bedoeling van dit water- en energieoverleg tussen de negentien Brusselse OCMW's is om een specifieke, gecoördineerde en coherente actie uit te werken, zodat de OCMW's efficiënter kunnen handelen in alle aspecten van de energieproblematiek waarmee Brusselse gezinnen geconfronteerd worden.

In september 2018 was de Federatie van OCMW's bezorgd over het invorderingsbeleid van Vivaqua met betrekking tot waterarmoede. In 2019 haakte ze daar op in, door haar Algemene vergadering te besteden aan energie- en waterarmoede. Nieuwsbrief heeft er een groot dossier aan gewijd in zijn nr. 114 op pagina 20 t/m 27. Tegelijkertijd verwelkomde Vivaqua datzelfde jaar de algemene vergadering van Brulocalis in haar kantoren.

Nog in 2019 vroeg de federatie in haar Gewestelijk en bicommunautair memorandum 2019 van de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn om een aanvullende studie te maken over het consumentenprofiel van wie betrokken is bij een gerechtelijke procedure of bij wie het water/de energie afgesloten werd. De federatie heeft gevraagd om dit soort aanvullende studies in overleg met alle actoren op het terrein te maken, teneinde zo volledig mogelijk te zijn.

Het Gewestelijk en bicommunautair memorandum 2019 van de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn vindt u op www.brulocalis.brussels.

In 2019-2020 ontwikkelde de Federatie van Brusselse OCMW's in samenwerking met SocialEnergie, Sibelga en Hydrobru een opleiding voor maatschappelijk werkers ten gunste van mensen in water- en energiearmoede.

Op 10 februari schreef de Federatie van Brusselse OCMW's Alain Maron aan, minister van Klimaattransitie, Leefmilieu en Energie, over de aan de gang zijnde wijziging van de ordonnantie van 20/10/2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid. De Federatie is bezorgd over de aangekondigde stijging van de waterprijs, wat voor de Brusselse gezinnen onvermijdelijk zal leiden tot een hogere waterfactuur. In dit verband achtte de Federatie het van essentieel belang gepaste sociale maatregelen te nemen tegen nog meer waterarmoede. Zij maakt zich met name zorgen over de juridische kosten die uit een gerechtelijke

invorderingsprocedure voortvloeien. Ze wijst op het feit dat de door Vivaqua voorgestelde minnelijke schikkingen hun limieten hebben. Tot slot beveelt zij aan zich te baseren op de voorstellen van het rapport over waterarmoede van de Koning Boudewijnstichting.

> Zie ook

Brussels Parlement, schriftelijke vraag nr. 220 "betreffende de al dan niet wijziging van de watertarieven", gepubliceerd op 11 mei.

Financiering en projecten

Via de subsidiedatabank van Brulocalis vind je op een handige manier financiering. Sommige financiering heeft betrekking op het waterthema. Zo ook rond waterarmoede in de oproep "Water voor iedereen" (we hopen op een hernieuwing), dat via het Fonds Ernest du Bois beheerd wordt door de Koning Boudewijnstichting. Daarnaast lanceerde datzelfde Fonds in juni de Ernest du Bois-prijs. De prijs ondersteunt jonge studenten die onderzoek doen naar toepassingsmogelijkheden in de watersector (reserves, beschikbaarheid en beheer). Ten slotte werd vanuit dit Fonds een rapport over waterarmoede (zie hierboven) gepubliceerd. Om nog eens naar onze subsidiedatabank terug te keren, vermelden we hier nog het Fonds voor internationale solidariteit (water- en saneringssector) – beheerd door Vivaqua – waarvan de oproep op 30 juni werd afgesloten. De oproep wordt jaarlijks hernieuwd.

De cel duurzame ontwikkeling van Brulocalis volgt de waterproblematiek ook op. Zo volgt ze bijvoorbeeld de projectoproepen **Klimaatactie 2021** ter ondersteuning van de ontwikkeling van lokale klimaatactieprogramma's op. Sommige kunnen via doelstelling 3 van de thematische projecten betrekking hebben op water. We hebben de oproep opgenomen in Nieuwsbrief nr. 119 en de winnende projecten voorgesteld in Nieuwsbrief nr. 122, met projecten uit Vorst, Berchem, Ganshoren en het OCMW van Berchem.

Toelichting

Op www.brulocalis.brussels > Publicaties publiceren we **Brulocafiches**. Dit zijn een reeks ondersteunende thematische fiches voor ambtenaren en mandatarissen. Een daarvan gaat over de rol van de burgemeester in de onderbreking van de drinkwatervoorziening.

Memories...

De ouderen onder ons zullen zich ongetwijfeld nog de Alliantie Werkgelegenheid – Leefmilieu herinneren. Die wilde overheid, privésector en verenigingen verzamelen rond gecoördineerde acties rond de ontwikkeling van economische pistes in verband met leefmilieu. Brulocalis nam deel aan de as waterbeleid.

Zie o.a. op www.brulocalis.brussels > Actua: Alliantie Werkgelegenheid - Leefmilieu: de VSGB doet mee! [6.7.2012]

NIEUW WATERTARIEF IN BRUSSEL

In mei publiceerde het online tijdschrift *Brussels studies* een artikel¹ waarin onderzoekers pleiten voor het einde van de progressieve watertarifiering in Brussel. De Raad van Bestuur van VIVAQUA besliste eind juni het systeem vaarwel te zeggen en vroeg tegelijkertijd aan de regulator BRUGEL de toestemming om nieuwe tarieven te mogen invoeren. Die nieuwe tarieven gaan voor kwetsbare gezinnen naar beneden, voor de anderen gaan ze 15% naar omhoog.

De waterprijspolitiek heeft voor zowel de Brusselaar als Vivaqua belangrijke repercussies. Ze werd op 30 juni besproken in de Raad van Bestuur van Vivaqua. De Raad van Bestuur besliste om een aanvraag te doen om een duurdere waterprijs te mogen invoeren voor de periode 2022-2026. Zoals bekend moet VIVAQUA de aanvraag doen bij BRUGEL, de onafhankelijke regulator die in het Brussels gewest instaat voor de prijspolitiek.

VIVAQUA heeft daarvoor verschillende redenen: de laatste jaren werd de waterprijs niet geïndexeerd, het bedrijf heeft een hoge gecumuleerde schuldenlast en onvoldoende inkomsten om de kosten te dekken, de waterprijs ligt in Brussel lager dan in andere Belgische steden.

Voor zowel de **gezinnen als de niet-huishoudelijke gebruikers** leidt het voorstel van de Raad van Bestuur om in 2022 hun waterfactuur eenmalig met 15% te verhogen onder meer tot een inhaalbeweging van de indexeringen die in het verleden niet werden verkregen.

Voorbeeld: de jaarlijkse factuur van een gezin van 2 personen met een jaarlijks verbruik van 70 m³ zal stijgen van 260 EUR/jaar naar 299 EUR/jaar voor een volledig jaar.

De gezinnen die een **sociale tegemoetkoming** krijgen, zullen hun factuur zien dalen met 2 à 15% (in functie van hun verbruik) ten opzichte van hun huidige factuur.

Voorbeeld: de jaarlijkse factuur van een gezin van 2 personen met een verbruik van 70 m³ dat recht heeft op de verhoogde tegemoetkoming, zal zijn factuur zien dalen van 260 EUR/jaar vandaag naar 231 EUR/jaar, voor een volledig jaar.

Deze inhaalbeweging zorgt bovendien dat **de schuldtoename afgeremd wordt**: het bedrag van de schuld blijft wel naar omhoog gaan maar ten belope van 20 miljoen EUR/jaar vanaf 2026 (tegenover 30 miljoen EUR/jaar vandaag). Eind 2026 zou het gecumuleerde bedrag van de schuld 1.012 miljoen EUR bedragen.

Bovendien heeft de Raad van Bestuur zich uitgesproken voor de **opheffing van het huidige progressieve tarief in 4 schijven** (de prijs per m³ neemt geleidelijk toe). Het wordt vervangen door een uniek tarief per m³. Die evolutie (de invoering van een lineair tarief) zal de factuur duidelijker maken en zorgt ook voor een correctie op het negatieve effect op kwetsbare gezinnen dat onlangs werd aangetoond in een studie van Brussels Studies (hun waterverbruik ligt vaak hoger door lekken of verouderde huishoudtoestellen die meer water verbruiken enz.).

DE REGERING NEEMT STERKERE SOCIALE MAATREGELEN

De Brusselse regering heeft ingestemd met de herziening van de twee ordonnanties betreffende watervoorziening. Onder meer deze sociale maatregelen komen erin:

- een verbod op het afsluiten van water voor de huishoudens. Er komen hierbij ook maatregelen tegen wanbetaling;
- de automatische toekenning van een jaarlijkse sociale tussenkomst in de waterfactuur voor elk gezin met het "BVT"-statuut op 1 januari van het desbetreffende;
- het geven van een redelijk betalingsplan aan alle gezinnen met betalingsmoeilijkheden voor hun waterfactuur en die erom vragen. De termijn voor de kwijtschelding kan oplopen tot 18 maanden.

Deze ontwerpordonnantie, die in april in eerste lezing door de regering werd aangenomen, moest voor advies aan de verschillende adviesraden worden voorgelegd en was op het moment dat we dit schrijven nog niet aan het parlement voorgelegd. De regering wil de ordonnantie begin 2022 in werking laten treden.

1. Xavier May, Pauline Bacquaert, Jean-Michel Decroly, Léa de Guiran, Chloé Deligne, Pierre Lannoy en Valentina Marziali, *Waarom geen einde maken aan de progressieve tarifiering voor water in Brussel?*, Brussels Studies (online), Algemene collectie, nr. 156, online op 9 mei 2021, geraadpleegd op 16 juni 2021. <https://journals.openedition.org/brussels/5494>

De Europese Green Deal biedt kansen voor Brusselse gemeenten!

De **Europese Green Deal**, 's werelds meest uitgebreide klimaatactie-initiatief, wordt ook wel *Europa's man op de maan*-moment genoemd. De doelstellingen van het programma zijn terecht ambitieus: het bereiken van een koolstofneutraal continent tegen 2050, waarbij onze economie hand in hand gaat met een nieuwe, duurzame manier waarop we de grondstoffen van onze planeet gaan gebruiken. Het **investeren in duurzame infrastructuur** zoals wegen, fietspaden, bruggen... en het renoveren van (openbare) gebouwen zitten in de kern van de Green Deal.

En laat nu net **verlichting de eenvoudigste manier** zijn om gebouwen of wegen energie-efficiënter en slimmer te maken! Investeren in **energiezuinige LED-verlichting is echt noodzakelijk en haalbaar**: meer dan 80% procent van alle lichtpunten in Vlaanderen moet nog vervangen worden door LED-technologie.

De tijd is voorbij dat verlichting stond voor laaghangend fruit in onze strijd tegen klimaatverandering. Het fruit ligt gewoon voor het grijpen, naast de boom. We moeten het gewoon oprapen...

Gemeente Wevelgem kiest voor slimme, duurzame en energiebesparende LED-verlichting en loopt hiermee voorop naar een koolstofneutraal 2050

De **gemeente Wevelgem** koestert al enige tijd een duurzaamheidswens en gaat die nu ook realiseren door versneld te gaan verleden: 6.000 lichtmasten worden in hoog tempo voorzien van geconnecteerde LED-armaturen. Het connected verlichtingssysteem **Interact City** bleek het beste antwoord op de vraag naar duurzaamheid, maar ook naar veiligheid, omwille van de dimfunctie. De armaturen zijn *future-proof* want al voorzien van connectoren waarop je later sensoren kunt aansluiten die aanvullende duurzaamheidsslagen mogelijk maken. Denk bijvoorbeeld aan zaken als bewegingsdetectie, geluidsdetectie en luchtkwaliteitsmeting, waarmee de gemeente ook aan de slag wil.

“Ons doel om de CO₂-uitstoot met 20% te beperken is ruimschoots behaald. Onze openbare verlichting verbruikt ook 70% minder energie en dat betekent een flink lagere factuur,” aldus Stijn Tant, schepen bij de gemeente Wevelgem.

LATEN WE DE WATERKRINGLOOP ZIJN WEZENLIJKE CIRCULARITEIT TERUGGEVEN

Op maandag 7 juni 2021 vond de sessie over proper en circulair water plaats, georganiseerd door de CEMR (de Raad van Europese Gemeenten en Regio's) en Eurocities in het kader van de partnerevenementen van de Europese Groene Week. Het was de gelegenheid voor een vruchtbare uitwisseling tussen lokale mandatarissen die plaatselijk werken aan meer circulariteit in het waterbeheersysteem en verantwoordelijken van deskundige internationale organisaties.

De eerste spreker, **Oriana Romano**, Head of Unit Water Governance and Circular Economy in OESO-steden, kwam in eerste instantie terug op het belang om de waterproblematiek dringend aan te pakken, meer bepaald gelet op de voortdurende bevolkingsgroei in onze steden.

Filippe Aujo, de burgemeester van Porto of de burgemeester van Nieuwegein in Nederland, **Marieke Schouten**, die de lokale besturen vertegenwoordigden, gingen in hun tussenkomst dieper in op de mogelijke lokale praktijken en het mogelijk lokale beleid om aan de verschillende uitdagingen rond waterkwaliteit, afvalwaterzuivering en incidentele overstromingen het hoofd te bieden.

IN BEELD, DE HERZIENING VAN DE RICHTLIJN ROND STEDELIJK AFVALWATER

Carla Chiaretti van EurEau, een vereniging die waterdiensten vertegenwoordigt, vertelde ons nog eens hoe nodig het was om het probleem van verontreinigende stoffen en microplastics in water aan te pakken en ze op te nemen in de operationele doelstellingen van de volgende Europese richtlijnen.

Dit is namelijk een van de uitdagingen van de herziening van de Europese richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, gepresenteerd door **Nele-Frederike Rosenstock**, Directorate-General for Environment (DG ENV) van de Europese Commissie.

De CEMR zal met analyses en kernboodschappen bijdragen aan de **openbare raadpleging** over deze herziening **die tot en met 21 juli** wordt gehouden.

In dat verband, zoals **Sari Rautio**, voorzitter van de gemeenteraad van Hämeenlinna (Finland) en woordvoerder milieu van de CEMR het nog eens zei (vrij vertaald): *"moet de herziening van de richtlijn stedelijk afvalwater een stimulans zijn om, in overeenstemming met de doelstellingen van de*

Green Deal, tot een klimaatneutraal afvalwaterbeheer te komen, om de circulariteit van hulpbronnen aan te moedigen, om natuurlijke oplossingen te ondersteunen, om de watersstromen in stedelijke gebieden te helpen beheren, om digitalisering aan te moedigen en om maatregelen te nemen die bijdragen aan het verminderen van afvalwater".

Aangezien de lokale besturen garant staan voor de kwaliteit van de waterdiensten en bijgevolg voor de volksgezondheid, moeten ze absoluut betrokken worden wil men de doelstellingen van het actieplan zero pollution,

waar bovengenoemde richtlijn onderdeel van is, effectief halen. De CEMR zal daarom, met name met het oog op een voorstel van tekst dat voor de eerste helft van 2022 is voorzien, blijven meer aandacht vragen voor de strategische positie van gemeenten en regio's in de politieke besluitvorming rond water.

CONTEXT

Waterbeheer staat nu op de Europese agenda en de politiek beseft dat er een nieuw wettelijk kader moet komen. Er zijn nieuwe uitdagingen waardoor we de manier waarop we met water omgaan moeten hervormen: de herhaalde overstromingen in de steden, watervervuiling door microverontreinigingen en een noodzakelijk duurzamer waterbeheerproces.

De expertise en betrokkenheid van lokale besturen is essentieel om ons Europese systeem te moderniseren en te kunnen inspelen op de algemene trend naar meer circulariteit. Gemeenten en regio's staan centraal in de inspanningen om via innovatieve en natuurlijke oplossingen zowel de waterkwaliteit als de volksgezondheid te beschermen.

Circulaire economie

De leden van het Europees Parlement hebben op woensdag 10 februari 2021 hun verslag houdende advies over het actieplan voor een circulaire economie, dat in maart 2020 door de Europese Commissie werd gelanceerd, goedgekeurd. De rapporteur, de Nederlander Jan Huitema, kan tevreden zijn dat er een ambitieus verslag werd aangenomen waarin wordt opgeroepen tot een beter beheer van de hulpbronnen en een vermindering van de milieu-impact, en waarin tegelijkertijd ook digitale oplossingen aangereikt worden.

Het nieuwe actieplan actualiseert dat van 2015. Er staan 35 aanbevelingen in voor een nieuw wetgevings- en beleidskader voor de circulaire economie. De leden van het Europees Parlement leggen de nadruk op drie belangrijke punten: een einde maken aan het "take, make, dispose" economisch model; het vaststellen van bindende streefcijfers voor 2030 voor grondstoffen, de voetafdruk consumptie en recyclage; en niet-energetische producten opnemen in de richtlijn Ecologisch ontwerp.

<https://www.ccre.org/en/actualites/view/4146>

Cyberveiligheid: wat staat er op het spel? Mogelijke oplossingen voor de lokale besturen

We zouden eerder denken dat particulieren, jongeren of mensen die moeite hebben met de nieuwe technologie, de eersten zijn die “verkeerd klikken” of slachtoffer zijn van “fishing”, malware, een online tombola of andere oplichting.

Met welke nationale strategie wil men België wapenen tegen mogelijke cyberaanvallen? De regering heeft een beleid rond 6 krachtlijnen uitgetekend:

- Het versterken van de digitale omgeving en het vertrouwen in de digitale omgeving vergroten. Hier wil men voorrang aan geven met investeringen in een veilige netwerkinfrastructuur i.s.m. de telecomoperatoren. De regering wil ook een “Cyber Green House” oprichten. Dit innovatie- en onderzoekscentrum moet leiden tot een grotere expertise en tot meer kennis. Tegelijkertijd komt er ook een “National Cybersecurity Certification Authority”. Deze NCCA moet voor de bedrijven een kader uittekenen voor de evaluatie en certificering van hun producten, diensten en IT-processen.
- Gebruikers en beheerders van computers en netwerken wapenen
- Organisaties van Vitaal Belang beschermen tegen alle cyberdreigingen
- Reageren op de cyberdreiging. Defensie zal in lijn met deze nationale strategie tijdens deze legislatuur een nieuwe cybercomponent ontwikkelen. Die moet onze systemen beschermen, de cyberspace monitoren en analyseren en als nieuw operationeel kwartier fungeren.
- Publiek, private en academische samenwerkingen verbeteren
- Een duidelijk internationaal engagement

Keren we nu terug naar het lokale en de lokale actoren die dagelijks gegevens van burgers gebruiken.

Op 10 juni organiseerde Brulocalis in samenwerking met Ethias een online colloquium getiteld “Cybersecurity en gegevensbescherming: de uitdagingen voor de lokale besturen”. In deze Nieuwsbrief blikken we terug op de tips inzake computerbeveiliging van commissaris Olivier Bogaert. Vervolgens geeft de Stad Brussel meer uitleg over haar actieplan risicobeheersing. Ten slotte presenteert Ethias ons zijn verzekeringsproduct tegen dit soort risico’s.

ENKELE CIJFERS EN BEDRAGEN

- Meer dan 12.000 gezinnen hebben contact opgenomen met suspect@safeonweb.be en 70% van de CEO’s beschouwt cybercriminaliteit als een echte economische bedreiging...;
- De minister van Binnenlandse Zaken vertelde dat de opkuis van het netwerk van de FOD Binnenlandse Zaken 6,5 miljoen euro had gekost;
- België heeft via het herstelplan van de Europese Unie 79 miljoen euro gevraagd voor de ontwikkeling en versterking van cyberveiligheid;
- De minister van Justitie, Vincent Van Quickenborne, kondigde aan dat er cybermagistraten en IT-specialisten bij de federale gerechtelijke politie zullen komen. Een investering van 100 miljoen euro;
- In 2018 werd Europees 246 miljoen euro besteed aan verzekeringspremies voor cyberveiligheid.

EEN PLATGELEGD OVERHEIDSNETWERK IS OOK EEN ZAAK VAN DE GEBRUIKERS

Maak het hackers niet te makkelijk

Verschillende IT-beveiligingsbedrijven onderstrepen dat er cyberaanvallen, waarbij malware geïnstalleerd wordt, zullen blijven komen.

Voor deze aanvallen worden verschillende tactieken gebruikt. Men maakt bijvoorbeeld gebruik van de gaten in de beheerprogramma's binnen de bedrijven, maar men speelt ook in op de responsiviteit van de medewerkers. Op die manier schakelt de inbraak bijvoorbeeld back-upprocessen uit, vertraagt of blokkeert hij systemen of verzamelt hij belangrijke informatie met betrekking tot lopende projecten.

Om de hacking te doen lukken moeten hackers een maximum aan informatie verzamelen. Daarom zal cyberspionage zich blijven verspreiden.

Onderzoek toont aan dat hackers ook gegevens verzamelen via onze smartphones. Die worden in een professionele context veel gebruikt.

Onlangs was er een lek in de Bluetooth-functie waardoor, in een Android-omgeving, persoonlijke gegevens konden gestolen worden

en malware op de desbetreffende telefoon kon geïnstalleerd worden. Men kon via deze software inloggegevens voor het bedrijfsnetwerk achterhalen. Er kwam snel een update, maar er worden andere hackingtactieken gebruikt.

Bijvoorbeeld, om spyware te vermijden moeten we bijzonder waakzaam blijven voor de bestanden die we doorgestuurd krijgen. Meestal zit er bij een e-mail een **.doc** of een **pdf** in bijlage, maar onlangs werd ook gewezen op de aanwezigheid van malware in **wav**-audiobestanden, terwijl we die al tientallen jaren gebruiken en ze als zeer veilig worden bestempeld.

En ze zijn niet alleen. Men wijst ook naar de **jpeg-bestanden**, de **png-bestanden** of de **gif-bestanden** om virussen te installeren.

GIFs zie je vooral defileren in berichten in je profiel op de sociale media. Door op de **GIF** te klikken riskeer je de installatie van malware op te starten. Wat ook mogelijk is wanneer je op een link klikt in een e-mailbericht.

Om toegang te krijgen tot netwerken en systemen hanteren hackers ook de tactiek

van de deepfakes om binnen te geraken en hun software te installeren. Ze verspreiden bijvoorbeeld bewerkte video's of audio-opnamen naar bepaalde werknemers met een bericht van hun bazen. Wanneer men het desbetreffende bestand opent, wordt een programma geïnstalleerd.

We weten het, de zwakke schakel in de digitale omgeving zit tussen het scherm en de stoel en daarom is het erg belangrijk dat we aandacht blijven besteden aan de content die we doorgestuurd krijgen. Cyberveiligheid houdt immers in grote mate verband met ons gedrag.

ENKELE TIPS OM ZICH TEGEN DEZE HACKERS TE BESCHERMEN.

- Wanneer u aan het surfen bent op het internet, kunnen er vensters verschijnen met de vraag om een update uit te voeren of met de melding van een gevaar. Klik niet op de link en informeer je waar dit over gaat.
- Let in het bijzonder op met berichten waarin gevraagd wordt om door te klikken naar een bepaalde content of om een bijlage te openen.
- U moet regelmatig een back-up maken van uw systeem, maar bovenal moeten die apart van uw computernetwerk bewaard worden.

Als particulier gebruik je dus een externe harde schijf waarop je één keer per week een back-up maakt. In een professionele context, ongeacht de grootte van het bedrijf, moet de drager waarop de back-up staat, eenmaal hij uitgevoerd is, van het netwerk worden losgekoppeld.

- Als u merkt dat één van uw computers gehackt en geblokkeerd is, dan koppelt u deze computer onmiddellijk los van het netwerk om te vermijden dat de software zich verder verspreidt doorheen het netwerk.
- Geef na hacking geen gevolg aan berichten met de vraag om een bedrag te storten voor een decoderingssleutel! Aarzel niet om een kijkje te nemen op het platform No More Ransom van Europol (<https://www.nomoreransom.org/nl/index.html>).

Ter aanvulling geven we hier een samenvatting van de presentatie van de heer Bogaert op het colloquium van 10 juni.

Computeroplichting is zo oud als de computer zelf. Hackers waren al actief in het tijdperk van het web 1.0, met nochtans beperkte interactiemogelijkheden. We herinneren ons bijvoorbeeld de verspreiding van virussen op pc's via newsgroups.

Met het web 2.0, dat veel meer participatief en collaboratief is, hebben hackers veel meer mogelijkheden gekregen. Wij verspreiden voortaan allemaal data. Door de sociale netwerken is delen nu gewoon geworden. Dat kan nu ook makkelijker, waardoor men er meer gebruik van gaat maken.

Veel van de content die we verspreiden, wordt gehost op de servers van de bedrijven die eigenaar zijn van de tools die we gebruiken, waardoor die servers zeer interessant worden voor hackers.

In januari werden gebruikscijfers gepubliceerd voor België: 10.810.000 mensen maken verbinding via een smartphone, nauwelijks minder (10.410.000 mensen) doen dat via een computer en er zitten 7.500.000 mensen op de sociale media. We zien dus dat er heel wat informatie wordt verspreid.

Computercriminelen willen geld verdienen. Om er ons te ontfutselen, of om onze gegevens in hun bezit te krijgen of onze computernetwerken te gebruiken, spelen ze graag in op het vertrouwen dat te veel mensen stellen in degenen die hen

aanspreken, soms met een valstrik via gestolen of volledig nieuw gemaakte profielen. Ze kunnen de gegevens die ze van en over ons hebben en die ze verkregen hebben omdat we ongewild een programma hebben geïnstalleerd, ook doorverkopen.

Dit heet spionage. En voor bedrijven... of waarom niet, lokale autoriteiten, kan dat een echt probleem zijn. We hebben bijvoorbeeld gezien dat er ingebroken werd in labo's waar men een coronavaccin aan het ontwikkelen was om de testen te kunnen doorverkopen aan concurrerende laboratoria. In andere gevallen doet men aan afpersing en chantage, of dreigt men iemands reputatie te beschadigen of installeert men blokkerende malware. Soms dringt men ten slotte een netwerk binnen om een programma te installeren om tegen een derde te gebruiken. Dit is de bekende tactiek van de denial-of-service-aanvallen.

De gepaste reactie steunt op een reeks goede praktijken:

- zijn infrastructuur beveiligen, met daarbij de installatie van een goed antivirusprogramma. In deze tijden van telewerken is dit des te belangrijker;
- met niemand te openlijk praten over zijn IT-infrastructuur;
- controleren wie zijn gesprekspartner is;
- Contact opnemen met de opdrachtgever via andere kanalen om zeker te zijn van zijn identiteit en de waarachtigheid van zijn vraag;
- ... en in zijn organisatie een personeelslid als referentie aanduiden.

ERRATUM

In ons laatste nummer (nr. 123, dossier vrouwen, blz. 29) is een fout geslopen. De schepen bevoegd voor Franse cultuur met wie mevrouw Dehing samenwerkt, is natuurlijk Magali Cornelissen, en niet mevrouw Ferrandi, zoals abusievelijk vermeld. Het is dus met Magali Cornelissen dat de twee schepenen voor Franse en Nederlandse cultuur samenwerken voor het opzetten van initiatieven met respect voor de coronamaatregelen, of voor de oprichting van het nieuwe cultureel centrum Chez/bij Theo & Jeanine.

Ter herinnering: Magali Cornelissen is ook de schepen die bevoegd is voor ruimtelijke ordening, mobiliteit en Agenda 21 in Ganshoren.

> Marie-Odile LOGNARD, algemeen directeur van i-CITY

I-CITY WERKT CYBERBEVEILIGINGSPLAN UIT VOOR DE STAD BRUSSEL

Digitale technologie ontwikkelt zich aan een hoge snelheid. De publieke sector vormt op deze evolutie geen uitzondering en past zich ook aan een steeds meer gedematerialiseerde wereld aan: digitale diensten aan burgers, lancering van digitale platforms, grootschalige inzet van telewerken en van NWoW...¹

Bij de Stad Brussel krijgt dit in het bijzonder vorm door het strategisch programma BXL2021 en het digitaliseringsplan. In deze context is het beschermen en versterken van de veiligheidsketen een belangrijke uitdaging geworden die centraal staat in de opdracht van i-CITY.

> Marie-Odile Lognard, algemeen directeur van i-CITY

Het nieuws laat ons elke week zien hoezeer het voor overheidsinstellingen cruciaal is om in te zetten op informatiebeveiliging: DDoS-aanvallen, losgeldeisen... persoonsgegevens van burgers die in handen zijn van openbare instellingen krijgen regelmatig aanvallen te verduren van steeds beter georganiseerde cybercriminelen. Hoewel men technisch steeds meer en beter onderlegd moet zijn om een lek te vinden in een computernetwerk, is de nieuwe trend om cybercrimetechnieken te gebruiken die de eindgebruikers treffen en inspelen op hun mogelijke onoplettendheid of zwakke punten: individuen, werknemers en burgers, allemaal deuren die wagenwijd openstaan en waardoor men in systemen kan binnendringen en gegevens kan ontfutselen. Naast krachtige firewalls is het ook belangrijk om iedereen afzonderlijk te sensibiliseren en daar blijvend aandacht voor te hebben.

Want de jongeren, de digital natives, zijn zich niet perse bewust van de gevaren waarmee ze worden geconfronteerd. Ze zijn bij uitstek ook potentiële doelwitten. Het is daarom belangrijk om hen bewust te maken van hoe ze het web consumeren en wanneer ze zichzelf, zonder het zelf te weten, in gevaar brengen.

Marie-Odile Lognard, algemeen directeur van i-CITY: *“Deze campagne is een van de vele projecten waar al onze teams al bijna 2 jaar hard aan werken. Ze maakt deel uit van het digitaliseringsplan. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om hen te bedanken voor al hun inspanningen, die concrete vruchten beginnen af te werpen”.*

DE CAMPAGNE “AWARENESS ATTITUDE”

“Het is in het licht van deze vaststelling dat we besloten hebben om deze sensibiliseringscampagne op te zetten”, legt Alexandre Goffard, Chief Information Security Officer bij i-CITY, uit. “Als we het doelwit zijn van de cybercriminelen, dan zijn we ook de eersten die tegen cyberaanvallen, ter voorkoming, een verdedigingsmuur kunnen optrekken. En een deel van onze rol bestaat er juist in om de sensibilisering bij onze collega’s te faciliteren en hen aan te moedigen tot een juist gedrag”.»

Don’t underestimate the power of the game! Ziedaar hoe de campagne benaderd wordt, sympathiek maar dynamisch: want het is ook al spelende dat men goede beschermingsmanieren aanleert tegen serieuze gevolgen. De sensibiliseringscampagne bestaat uit een webplatform, sensibiliserende filmpjes rond verschillende beveiligingsaspecten, quizzes, games, er worden regelmatig nieuwsberichten verspreid.

De campagne wordt in eerste instantie gevoerd onder de stadsmedewerkers. In een tweede fase wordt ze uitgebreid tot het openbaar onderwijs.

1. New Ways of Working, oftewel het nieuwe werken

> Philippe DELVAUX, dienst communicatie Brulocalis

VIER KRACHTLIJNEN VOOR HET STRATEGISCH PLAN

i-CITY is de IT-partner van de Stad Brussel. Dit impliceert meer competenties inzake cyberbeveiliging. Sinds het begin van de coronacrisis hebben we het aantal cyberaanvallen zien toenemen. En door de digitaliseringsprocessen in de gemeenten worden de uitdagingen en de risico's groter.

Overheidsdiensten gaan steeds vaker **platforms** opzetten voor **gegevensuitwisseling**. Die platformen vormen een andere veiligheidsuitdaging gezien de vele gegevens die erop gezet worden en de aard van die gegevens. De Stad Brussel werkt aan een transformatieproject, BXL2021.

De stad Brussel wil ook een **smart city** worden, wat impliceert dat objecten met het Internet of Things verbonden worden, waaronder bewakingscamera's... wat het systeem nog kwetsbaarder maakt.

Daarnaast gaat de **verhuizing** van de administratie gepaard met een **digitaliseringsproject**, ... dus nog meer risico's.

Beveiligen is daarom superbelangrijk.

Daarom wilde de stad Brussel via benchmarkingtools eerst weten wat haar volwassenheidsniveau was, om een idee te hebben van het huidige niveau en te weten welk vereist is. We hebben gezien wat onze tekortkomingen zijn en we hebben aanbevelingen gedaan om die weg te werken. We gebruikten een veiligheidsstandaard (ISO 27002) waarmee we onszelf konden vergelijken met andere vergelijkbare spelers in de publieke sector. De stad heeft hiervoor een externe partner ingeschakeld.

Zoals mevrouw Lognard het gezegd heeft op het colloquium van 10 juni: "We stelden na deze oefening vast dat we onder het huidige volwassenheidsniveau van gelijkaardige organisaties lagen (nog niet sterk gedigitaliseerd). We willen iets **boven** het volwassenheidsniveau van een **gedigitaliseerde administratie** uitkomen. We zullen minder risico's kennen, omdat aanvallen waarschijnlijk meer op minder beveiligde operatoren gericht zullen zijn. Ter vergelijking: een inbreker zal in een straat met hetzelfde soort huizen niet kiezen om in een huis met een alarm en bewakingscamera in te breken.

Vanuit deze vaststellingen werd een driejarig strategisch beveiligingsplan opgesteld ter bescherming van alle gegevens, processen en netwerken.

Aanvankelijk moest het plan in drie jaar worden uitgerold, maar om budgettaire redenen, de moeilijkheden die we allemaal kennen, zal deze periode ongetwijfeld verlengd worden.

Onze risico's zijn: reputatieschade, een financieel verlies en een restrisico ondanks de gedane inspanningen en investeringen.

Dit plan is afgestemd op het IT-beleidsplan en het IT-masterplan van de Stad, en omvat 4 krachtlijnen."

1. Risicobeheer en cyberveiligheid

We weten wie hier ter zake verantwoordelijk voor is en we weten hoe belangrijk het is om in deze slechts één gesprekspartner te hebben. Risicobeheer en de overheid bewust maken van het risico dat ze opneemt, is van cruciaal belang. Terwijl de uitvoering in handen ligt van de administratie, ligt de verantwoordelijkheid bij het College. Het College moest daarom het beveiligingsplan goedkeuren. Hiervoor waren verschillende vergaderingen nodig. "Onze diensten hebben zich van hun didactische kant moeten tonen om de risico's uit te leggen.

Ook hebben we veel samengewerkt met de algemene directeurs voor de uitvoering van het "Business continuity plan".

We hebben ook personeel ingeschakeld om bepaalde scenario's te bekijken. We hebben hen bijvoorbeeld gevraagd na te gaan wat er zou gebeuren als de betalingen van de lonen omgeleid zouden worden. In dat geval kan het niet zijn dat onze werknemers hun loon niet krijgen. We moeten bijvoorbeeld nakijken of we nog rekeningnummers op papier hebben, kijken of er voorschotten kunnen worden betaald en hoe... en of er een noodscenario kan voorzien worden. Doel is de continuïteit van de dienstverlening. We hebben deze oefening met elke algemeen directeur gedaan en op basis van de problemen van elke dienst gekeken welke maatregelen er moesten komen. Dit werd allemaal ter goedkeuring aan het college voorgelegd."

2. Beveiligingsbewakingsdienst.

"We hebben een beveiligingsdienst opgestart, genaamd Security Operation Center (SOC). Die controleert dagelijks het netwerk op hacking.

Er werden ook inbraaktests uitgevoerd ... met blijkbaar verhelderende resultaten... wat de problemen betreft. De hackers die de tests uitvoerden, slaagden erin om in slechts een

paar uur bijna 80% van de wachtwoorden van de 4.500 stadsambtenaren te achterhalen ... en van de 5.000 onderwijzers van de stad. We hebben het SOC via een overheidsopdracht opgericht, een overheidsopdracht voor diensten die trouwens openstaat voor andere gemeenten."

3. ID-beveiliging

Hierbij moeten we ervoor zorgen dat elke gebruiker - of hij nu gemeentebestuurder is... of burger - toegangsrechten krijgt volgens zijn rol en verantwoordelijkheden binnen de gemeente.

"Dit gebeurt via het identificatiemiddel itsme of de desbetreffende federale diensten."

4. Sensibilisering rond beveiliging

Een heel belangrijke laatste krijtlijn en richt zich tot iedereen: besluitvormers, directeuren, het middenkader, de verkozenen, gebruikers, ... Goede informatie als verdediging. Iedereen is dan op zijn eigen niveau verantwoordelijk om die muur mee op te trekken.

"Daarom is een sensibiliseringscampagne opgezet met de naam "Awareness Attitude".

Zo hebben we een website gemaakt met materiaal op: <https://www.aware-attitude.brussel.be>. We hebben visuele dragers, videocapsules, uitdagingen tussen collega's, games en e-mails aangemaakt om het bewustzijn rond informatiebeveiliging te vergroten. Deze sensibiliserende boodschappen gaan verder dan het strikte kader van de werkomgeving en wil iedereen aanspreken, ook de gezinsbubbel. Want het vele telewerk doet ook het risico toenemen, vooral doordat andere leden van het gezin het werkmateriaal gaan gebruiken."

CYBER RISK: DIENSTEN EN TOOLS VAN ETHIAS VOOR DE LOKALE BESTUREN¹

1. INLEIDING

De eerste brandverzekeringsmaatschappijen zagen het daglicht na de brand in Londen in 1666 en de ontwikkeling van de eerste statistische instrumenten² en hebben daarna, vooral in de 18^e eeuw, een opmars gekend.

Ten gevolge van de opeenvolgende industriële revoluties werden in de loop van de 19^e eeuw de eerste verzekeringen voor "Machinebreuk" geboren, gevolgd door andere vormen van zogenaamde "technische" verzekeringen, zoals Alle Risico's Computers, in de loop van de 20^e eeuw³.

Deze verzekeringsproducten beschermden evenwel alleen onroerende of roerende goederen (gebouwen, machines, computers, die 50 jaar geleden erg duur waren). De gegevens in de besturingssystemen van openbare, commerciële of industriële entiteiten werden slechts weinig of zelden verzekerd. Maar, zoals we hieronder zullen zien, zijn deze "data" zeer waardevol geworden. Daarom is het op dit moment van cruciaal belang om ze via een specifiek product te verzekeren.

Schade als gevolg van virussen of hacking is en blijft, zowel gisteren als vandaag, over het algemeen uitgesloten van conventionele verzekeringsproducten (BA, Alle risico's, Machinebreuk, Brand enz.).

2. DE DIGITALE REVOLUTIE EN DE CYBER RISK-VERZEKERING

De digitalisering (of ook wel "industrie 4.0" of de "vierde industriële revolutie" genoemd) is nog niet zo lang bezig.

Deze laatste ingrijpende verandering, deze digitale disruptie⁴, houdt verband met recente technologische uitvindingen en meer in het bijzonder met de komst van het internet. Opgemerkt moet worden dat deze revolutie begonnen is met een omwenteling in de informatietechnologie, in de big data, in de virtuele wereld. Het is de wereld van het digitale, het internet der dingen, van hun verbindingen en uitwisselingen, van real-time management, anticiperende aanpassingen, open data, van smart cities en ... van bitcoins.

Smart Industry, artificiële intelligentie, digitaal tijdperk, de waarde van de klant, het imago, het immateriële, kortom de "data" staan hier centraal en krijgen een grote waarde.

2.a. De risico's die erbij komen kijken

De cyberaanvallen

Moderne hackers hebben deze revolutie begrepen. Het aantal cyberaanvallen en hun omvang zijn onthutsend.

We schatten het aantal cyberaanvallen wereldwijd op 120.000 per dag. Dat aantal is in 2020 en 2021 explosief toegenomen; sommigen vermelden een toename van 30.000%⁵. De Franse herverzekeraar SCOR zegt dat cybercriminaliteit alleen de algehele waarde van drugshandel in zijn geheel benadert⁶. We spreken hier over miljarden euro's ...

Korter bij huis vermelden we de "DDoS-aanval" waarvan Belnet op 4 mei 2021 het slachtoffer werd. Het federale parlement, ziekenhuizen, onderzoekscentra en verschillende andere overheidsinstanties werden door deze aanval getroffen. Er zijn er nog veel meer geweest.

Deze aanvallen leiden tot heel wat kosten om het probleem aan te pakken en het systeem te herstellen en tot ontevredenheid bij de burgers. Bovendien kan er voor de overheid reputatie- of imagoschade zijn.

De GDPR en NIB

Voor Europa is dit een enorm probleem en het heeft daarom sinds 2018 een strengere regelgeving ingevoerd.

Al was het maar impliciet, deze Europese regelgeving geeft data meer waarde. Maar tegelijkertijd ook een extra hefboom voor afpersing⁷ aan de hackers aangezien er verschillende soorten sancties voorzien zijn: administratieve, verbod van behandeling, financiële, onderzoek, meldingsplicht, opgelegde corrigerende opvolging enz.

Gelukkig is deze regelgeving ook bedoeld voor de bescherming van de privacy van burgers. De gebruikers van persoonsgegevens worden voor hun **verantwoordelijkheid** gesteld en men moet inzetten op **beveiligde systemen** en een beveiligde organisatie. De regelgeving wil ook komen tot een betere samenwerking en tot meer volwassenheid op het vlak van cybercriminaliteit⁸.

Het verzekeringsproduct van Ethias steunt juist op deze twee pijlers.

2.b. De verzekering "Ethias Cyber Protection"

Het is dus in deze dubbele context dat er een verzekeringsproduct is gekomen voor de bescherming van gegevens en meer in het bijzonder voor de dekking van cyberrisico's. "Cyber Protection"-verzekeringsproducten zijn in België uit de Verenigde Staten komen overwaaien, waar enkele jaren geleden wetgeving gelijkaardig aan de GDPR werd ingevoerd.

Teken des tijds, de voorgestelde waarborgen, het proces, de structuur, maar ook de woordenschat van het verzekeringsproduct zijn voor elk bedrijf anders⁹.

1. Dit artikel vloeit voort uit de presentatie die dezelfde auteur gegeven heeft op 10 juni 2021 tijdens het colloquium van Brulocalis: "Cybersecurity en gegevensbescherming: de uitdagingen voor de lokale besturen".
2. Vincent Brulhart, "Petite histoire de l'assurance : du commerce maritime à la protection du consommateur", sl., sd.
3. Voor een overzicht van deze parallele ontwikkelingen, zie Benoît Lonay, "Cyber Risk, Tous Risques ordinaires, Bris de machines : trois assurances témoins de leur époque", in Monde de l'assurance, maart 2018
4. Term gebruikt door Joseph Schumpeter, zie vooral Jean-Yves Kitantou, «Le numérique, une révolution industrielle en marche!», CPCP, sl., sd.
5. Novencia.com, "les chiffres vertigineux de la cyber criminalité", <https://www.novencia.com/chiffres-vertigineux-cybercriminalite>, geraadpleegd op 7-6-2021.
6. SCOR, Focus – Cyber Risk on the Rise, april 2017.
7. Zie bijvoorbeeld de beschouwingen van de verzekeraar Eleur Hermes : "Fraude en entreprise. Doxing et chantage à la diffusion de données personnelles"; <https://www.eulerhermes.fr/blog/doxing-chantage-donnees-personnelles.html>, geraadpleegd op 7/6/2021.
8. Europese verordening betreffende de bescherming van persoonsgegevens (AVG of GDPR), Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016, PB 4/5/2016. Maar ook de Richtlijn houdende maatregelen voor een hoog gemeenschappelijk niveau van beveiliging van netwerk- en informatiesystemen in de Unie (NIB), Richtlijn (EU) 2016/1148 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016, PB 19/7/2016.
9. "Je dis ransomware, tu dis cryptovirus : le problème linguistique de la cyberassurance", in Assurinfo, nr. 38, 30 november 2017.

REFERENTIES EN BIBLIOGRAFIE (INCLUSIEF WEBSITES)

Benoît Lonay, "Cybersecurity en gegevensbescherming: de uitdagingen voor de lokale besturen", colloquium georganiseerd door Brulocalis op 10 juni 2021 (webinar).

Benoît Lonay, "Cyber Risk, Tous Risques ordinateurs, Bris de machines : trois assurances témoins de leur époque", in Monde de l'assurance, maart 2018.

Benoît Lonay, "Les grands enjeux de la mandature communale 2018-2024. Le défi de la révolution numérique. Entre GDPR et cyberattaque : gadget, menace ou opportunité ? Éléments de réponse à travers la mise en perspective d'un assureur", lezing tijdens het Salon des Mandataires, Marche en Famenne, 8/2/2018.

Vincent Brulhart, "Petite histoire de l'assurance : du commerce maritime à la protection du consommateur", S.I., S.d.

Novencia.com, "les chiffres vertigineux de la cyber criminalité", <https://www.novencia.com/chiffres-vertigineux-cybercriminalite>, geraadpleegd op 7-6-2021

Jean-Yves Kitantou, "Le numérique, une révolution industrielle en marche!", CPCP, sl., sd.

SCOR, Focus – Cyber Risk on the Rise, april 2017.

"La Cyberassurance part en vrille", Assurinfo nr. 20 van 10/7/2021

"Je dis ransomware, tu dis cryptovirus : le problème linguistique de la cyberassurance", in Assurinfo, nr. 38, 30 november 2017.

Eleur Hermes : "Fraude en entreprise. Doxing et chantage à la diffusion de données personnelles"; <https://www.eulerhermes.fr/blog/doxing-chantage-donnees-personnelles.html>, geraadpleegd op 7/6/2021

Ethias, <https://www.ethias.be/pro/nl/verzekeringen/cyberprotection.html>, geraadpleegd op 7/6/2021.

ICHEC FORMATION CONTINUE
DÉVELOPPEUR DE TALENTS

SECTEUR PUBLIC

ICHECFORMATIONCONTINUE.BE

« S'accomplir. Toujours. »

Overzicht van de verzekering Ethias Cyber Protection¹⁰

Specifiek voor deze dekking is dat de waarborgen voornamelijk in twee delen opgesplitst worden: eigen schade en BA.

Het schadegeval moet een gevolg zijn van een cyberaanval zoals malware, een denial of service (DDoS) maar ook van menselijke fouten of systeemfouten. Deze laatste 2 stappen af van het begrip "cyberaanval". Afhankelijk van het statuut van de te verzekeren organisatie is er optioneel ook een waarborg voor bedrijfsschade (vaak minder relevant voor bijvoorbeeld gemeenten en OCMW's).

De waarborgen hebben contractuele tussenkomstlimieten (gaande van enkele honderd-duizenden euro's tot enkele miljoenen voor grote entiteiten).

Er is een vrij grote vrijstelling met, om een idee te geven, meestal een minimum van € 2.500 per schadegeval.

Eigen schade

De basis zit in het begrip "wedersamenstelling" met bijkomend "Extra bedrijfskosten", of zelfs "Bedrijfsschade" zoals hierboven vermeld.

Dekking van de kosten voor de wedersamenstelling van gegevens, waaronder:

- Personeelskosten (inclusief overuren)
- Huurkosten voor tijdelijke lokalen/informaticamateriaal
- De kosten voor het identificeren van de cybergebeurtenis
- De kosten voor het herstellen van het informaticasysteem > Back-up
- Hacking vaste telefoonlijn

Specifieke dekkingen:

- Geleden schade als gevolg van gegevensdiefstal (diefstal van gedematerialiseerde waarden)
- Materiële schade aan het informaticamateriaal (de hardware wanneer die als gevolg van het virus volledig vernield is)

Burgerlijke aansprakelijkheid:

Dekking van de schade aan derden die voortvloeit uit de burgerlijke aansprakelijkheid van de verzekeringsnemer (burgers, burens, handelaars, leerlingen, enz.):

- Als gevolg van een inbreuk op de gegevens van de verzekeringsnemer
- Houdt verband met netwerkbeveiliging

Dekking van de schade ten gevolge van een schending van de GDPR:

- Fout/verzuim in verband met de niet-naleving van de verplichting tot kennisgeving van een schending van de GDPR
- De kosten voor de kennisgeving van een schending van de GDPR
- (Eventuele) **administratieve** financiële sancties na een schending van de GDPR
- Verdedigingskosten na een onderzoek van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA)
- Kosten voor het monitoren en bewaken na een schending van de GDPR

Dekking van de aansprakelijkheid van verzekeringnemers bij verspreiding van mediacontent

Maar het product biedt ook extra waarborgen:

- **Rechtsbijstand:** kosten voor het burgerlijk verhaal (facultatief), strafrechtelijke verdediging en borgstelling.
- **Reputatiebescherming:** honoraria en kosten om de reputatieschade naar aanleiding van een schade dat gedekt wordt door de 2 belangrijkste onderdelen van de verzekering, te beperken.

Uitsluitingen:

Hier de belangrijkste uitsluitingen.

Voor de eigen schade:

- Ontbreken van een back-up (algemene uitsluiting)
- Het gebruik van software zonder licentie
- De kosten voor het corrigeren van anomalieën of defecten in de computersystemen
- Kosten voor het aanpassen of verbeteren van informaticasystemen
- Schade die voor de inwerkingtreding van de polis werd veroorzaakt

Voor de BA:

- De lichamelijke en materiële schade (klassieke BA)
- Schade als gevolg van een contractuele aansprakelijkheid
- Strafrechtelijke boetes
- Burgerlijke aansprakelijkheid als gevolg van een schending van de voorschriften met betrekking tot de verkoop, aankoop en eigendom van financiële zekerheden

2.c. Aansluiten

Belangrijke nieuwigheid, Ethias heeft binnen de groep een ecosysteem gecreëerd met Civadis, een gespecialiseerd bedrijf dat IT-oplossingen levert aan de lokale overheid.

Heb je bij Civadis gekozen voor "het uitgebreide onderhoudsboekje" of de "Civacloud"-oplossing, dan moet er geen vragenlijst ingevuld worden en kan u onmiddellijk een verzekering Ethias Cyber Protection afsluiten tegen aantrekkelijke voorwaarden.

Aan de andere kant, als de klant niet over een van deze twee oplossingen beschikt, moet hij eerst een vragenlijst invullen. Die wordt dan geanalyseerd. Is het resultaat gunstig, dan kan hij een verzekering afsluiten.

2.d. Schadegeval

Het zijn natuurlijk de dossierbeheerder van Ethias die de dossiers opvolgen. Gezien de complexiteit en de nodige specialisatie in cyberaanvallen, doen we echter een beroep op de Belgische tak van het bedrijf Crawford Broadspire. We staan 24/7 ter beschikking, reageren op dringende meldingen via een speciale telefoonlijn en zetten vervolgens aangepaste oplossingen op via specialisten (Forensic expert, gespecialiseerde communicatie, juristen/advocaten).

3. BESLUIT

Ethias Cyber Protection is het serviceproduct bij uitstek dat u wil beschermen tegen een groot risico dat helaas aan een steile opmars bezig is.

Gelet op de omvang en de frequentie van de aanvallen, is de vraag niet langer of de organisatie schade zal lijden, maar wel wanneer!

Ondanks een gevaarlijke context en een zoekende markt¹¹, begeleidt Ethias, door middel van innovatieve intragroep oplossingen, zijn historische klanten in de strijd tegen cybercriminaliteit.

¹⁰. Zie ook <https://www.ethias.be/pro/nl/verzekeringen/cyberprotection.html> waar je de infocade en de brochure vindt van het verzekeringsproduct.

¹¹. "La Cyberassurance part en vrille", Assurinfo nr. 20 van 10/7/2021.

Naar goede gewoonte publiceert Belfius in juni zijn studie over de staat van de gemeentefinanciën. Door de pandemie hebben we vorig jaar de hele studie gepubliceerd. Dit jaar nemen we een aantal belangrijke conclusies over. Wat we hier vooral onthouden is dat er na de coronagolf een pensioentsunami op ons afkomt.

> **Belfius Bank**

LOKALE BESTUREN ZIJN DE ONMISBARE SCHAKEL VOOR HET ECONOMISCHE HERSTEL...

Het blijft vaak wat onderbelicht. De steden en gemeenten hebben zich tijdens de volledige Covid-19-crisis uit de naad gewerkt om hun inwoners en handelaars van heel nabij te steunen.

Zo nemen ze vandaag het voortouw om hun inwoners te motiveren zich te laten vaccineren. Ze reiken hen alle nuttige informatie aan om in het vaccinatiecentrum te geraken. Tijdens de lockdowns volgden ze de quarantaineregels op en het respecteren van de avondklok. Ze werden overstelpt met vele hulpvragen van zwakkere gezinnen. In het begin van de crisis maakten en verdeelden ze mondklappers. Het zijn allemaal tastbare dingen, die dicht bij de burger staan.

Vandaag bevinden we ons op een keerpunt. Brussel vaccineert met grote snelheid, waardoor het leven er weldra weer heel wat aangenaamer zal uitzien. Maar het werk voor de gemeenten is niet af. Delen van onze economie en het sociale weefsel komen beschadigd uit deze crisis. De inbreng van de lokale besturen is cruciaal om een duurzaam herstel van de lokale economie te ondersteunen.

Onderschat ook hun rol niet als investeerder. Zowat 35% van alle overheidsinvesteringen gebeuren op lokaal niveau. Daarnaast spelen ze een cruciale rol om op het terrein concreet mee te werken aan de milieutransitie en om bij te dragen aan een veerkrachtigere samenleving.

STAAN DE LOKALE BESTUREN FINANCIËEL VOLDOENDE STERK OM BIJ TE DRAGEN AAN DE RELANCE?

Laat ons eerst de balans opmaken van de impact van de gezondheidscrisis op de financiële situatie van de lokale besturen. Nadien laten we de gemeentebestuurders zelf aan het woord. We hebben hen namelijk gevraagd waar ze hun prioriteiten leggen in die lokale relance.

• De lokale besturen ondervinden minder financiële impact dan andere overheidsechelons

In bijna alle landen van de eurozone en de voornaamste economieën hadden de COVID-19-crisis en de overheidsmaatregelen in dat verband (gezondheidsmaatregelen, lockdowns, hoogdringende economische en sociale maatregelen) grote gevolgen voor de overheidsfinanciën. De tekorten werden groter en schulden stegen tot een nooit eerder gezien peil.

De financiën van lokale besturen hebben in mindere mate rechtstreeks sociaaleconomische gevolgen van de crisis ondervonden. Dit valt zowel te verklaren door hun bevoegdheden (die weinig gericht zijn op rechtstreekse ondersteuning van de economische actoren), als door de structuur van hun ontvangsten (grondbelasting, en met enige vertraging de inkomstenbelasting), die pas later deze sociaaleconomische context zullen ondervinden.

• De Covid-19-crisis weegt op de begrotingen 2020-2021, maar de schade valt mee

De impact weegt misschien minder zwaar door, toch zijn lokale besturen niet ongeschonden deze gezondheidscrisis doorgelopen. Hoewel we nog niet over de rekeningen voor 2020 beschikken, hebben we nu al een idee van de impact. Dat zien we op basis van de begrotingswijzigingen die in de loop van 2020 in deze nieuwe context zijn doorgevoerd, alsook op basis van de begrotingen voor 2021 die in het verlengde liggen van de impact van 2020.

• Investeringsuitgaven naar beneden bijgesteld in 2021

De buitengewone uitgaven van de Brusselse gemeenten komen in de begrotingen 2021 uit op bijna 640 miljoen euro en vertonen hiermee een forse daling van bijna 20% t.o.v. 2020. We moeten deze terugval weliswaar relativeren, aangezien de geplande investeringsprojecten voor 2020 op het hoogste niveau van de voorbije 10 jaar stonden.

Waarschijnlijk zal de geraamde toename voor 2020 in realiteit omwille van de gezondheidscrisis niet uitkomen. De lockdown zorgde immers voor een vertraging in de uitvoering van bepaalde investeringsprojecten (tijdelijke stopzetting van bouwondernemingen, vertraagde levering van materialen, vertraging in openbare aanbestedingsprocedures enz.).

• De gezondheidscrisis vertraagt de groei van de gewone ontvangsten

De fiscale ontvangsten ondervinden sinds 2020 invloed van de gezondheidscrisis. De gevolgen daarvan laten zich voelen in 2021 en in de toekomst nog meer.

Naast de impact van de lockdown op bepaalde lokale belastingen (taksen op vertoningen en op het gebruik van het openbaar domein), namen heel wat gemeenten extra maatregelen ter ondersteuning van hun lokale ondernemingen, door bepaalde belastingen en retributies af te schaffen of goedkoper te maken. Enkele voorbeelden: de terrasbelasting, de taks op het parkeren van voertuigen, milieutaksen, het standgeld voor marktkramers of kermisexploitanten, belastingen op taxibedrijven, de toeristentaks... De gemeenten kregen ontegensprekelijk te maken met een daling in de ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting (APB) (economische werkloosheid in de eerste lockdown, banenverlies na herstructureringen tot zelfs faillissementen van bedrijven). Rekening houdend met de inkohieringstermijnen zal de impact op de gemeentebegrotingen veeleer pas vanaf de begrotingen 2021 merkbaar zijn en zeker op de begrotingen 2022.

De daling van de ontvangsten uit prestaties die al was vastgesteld in 2020, zet zich in mindere mate in 2021 door, aangezien vele gemeentendiensten tijdens de diverse lockdowns gesloten bleven (inkomgeld voor gemeentelijke infrastructuur, bijdragen van ouders in kosten voor kinderopvang, ontlenen van boeken in bibliotheken, niet-geïnde huuropbrengsten enz.).

De gemeenten en de OCMW's konden evenwel op regionale steun rekenen om de negatieve impact van de gezondheidscrisis op hun begrotingen te beperken.

De regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gaf de voorkeur aan het ondersteunen van de OCMW's bij het dekken van de meerkosten voor sociale bijstand. Het Gewest compenseerde eveneens het verlies aan ontvangsten in de gewestelijke verblijfstaks voor toeristen (City Tax).

• Impact op de gewone uitgaven: hogere kosten maar ook besparingen

De gezondheidscrisis heeft tot een minder sterke stijging van de personeelsuitgaven bijgedragen, aangezien een aantal besturen een beroep hebben gedaan op economische werkloosheid. Vooral in de eerste lockdown zette men de rem op geplande aanwervingen. Personeel dat met pensioen ging, werd hierdoor niet vervangen. Die evolutie zien we eveneens bevestigd in de RSZ-statistieken, die een lichte daling

geven in het aantal voltijdse equivalenten (vte). Met slechts 35% van alle vte's eind 2020, merken we op dat het aandeel van het statutair personeel opnieuw sneller daalt in vergelijking met het volledige personeelsbestand van de Brusselse gemeenten. Deze evolutie is uiteraard niet gunstig voor het financieringsstelsel van de pensioenen van het statutair personeel.

De werkingsuitgaven werden daarentegen doorgaans opwaarts herzien, met name voor het dekken van de meerkosten die rechtstreeks verbonden zijn met de gezondheidscrisis: aankopen van mondmaskers en alcoholgel voor het gemeentepersoneel, onderhoudskosten voor lokalen, aankopen van plexiwanden om de bevolking op een veilige manier te ontvangen, aankopen en verdelen van mondmaskers onder de bevolking... Die meerkosten worden gedeeltelijk gecompenseerd door dalende werkingskosten (energie, water, brandstof, afvalbeheer enz.), door de sluiting van gebouwen en diensten en door het schrappen van tal van evenementen in de openbare ruimte.

De gezondheidscrisis leidde tot een sterke stijging van het aantal aanvragers voor sociale bijstand, die tijdens de diverse lockdowns in een kwetsbare situatie zijn terechtgekomen. Daarnaast zien we aanzienlijke meerkosten bij de woonzorgcentra. Er zijn zowel meerkosten door materiële steun (kosten voor huisvesting, voedselhulp enz.) als door financiële hulp (schuldbemiddeling, voorschotten enz.), naast de aanvragen voor het klassieke leefloon. De financiële tegemoetkomingen van de regionale en de federale overheid hebben de impact op de gemeentedotaties helpen beperken, zowel voor de eindbegrotingen 2020 als voor de begrotingen 2021.

Met de historisch lage rentestand (-25% sinds 2015) zien we bij de schulduitgaven de rentelasten op structurele wijze dalen. Deze vertegenwoordigen nog maar iets meer dan 20% van de totale financiële lasten, terwijl kapitaalaflossingen van kredieten een steeds groter aandeel voor hun rekening nemen.

Lagere begrotingssaldi en meer gemeenten met tekorten

Terwijl de Brusselse gemeenten in de initiële begrotingen van 2020 voor het eigen dienstjaar nagenoeg in evenwicht waren, vertonen ze samen voor de initiële begrotingen 2021 een tekort van 30 miljoen euro of 1,1% van hun gewone ontvangsten. Slechts 8 gemeenten dienden voor 2021 een begroting in met een (vaak heel klein) overschot.

Voor het algemeen totaal (eveneens rekening houdend met de resultaten van vorige dienstjaren en met overboekingen), tekenden de Brusselse gemeenten een overschot op van bijna 121 miljoen euro, of ongeveer 4,5% van hun gewone ontvangsten. Dit overschot is flink gedaald (-40%) in vergelijking met de initiële begrotingen van 2020. Terwijl alle gemeenten in 2019 en 2020 voor het algemeen totaal een begroting in evenwicht hadden, slagen 3 gemeenten er niet in om het wettelijk voorgeschreven evenwicht te halen.

Bezorgdheden voor de toekomst (2022 - 2025)

Meer nog dan tijdens de cruciale periode van de pandemie, zullen lokale besturen de echte financiële moeilijkheden pas vanaf 2022 gewaarworden. Uit onze peiling blijkt dat 97% van de gemeentebestuurders van mening is dat de gezondheidscrisis een blijvende negatieve impact zal hebben op de gemeentefinanciën (41% heeft het over een grote impact).

Voor de jaren 2022-2025 zouden de gevolgen van de crisis vooral kunnen aanhouden in een kleinere belastbare grondslag (aanvullende en lokale belastingen) en in meer uitgaven voor sociale bijstand. Hoewel de gevolgen van de gezondheidscrisis momenteel vooral de actualiteit halen, mogen we

niet vergeten dat lokale besturen nog altijd met structurele problemen te kampen hebben. Een daarvan is de financiering van de pensioenlasten van het statutair personeel, die zwaar blijft wegen op hun begrotingen. Daarom wordt een tegemoetkoming in de pensioenlasten (vooral in de responsabiliseringsbijdrage) als de meest nuttige ondersteuningsmaatregel beschouwd als versterking van de toekomstige begrotingscapaciteit.

LOKALE BESTUREN ZITTEN MEE IN HET HART VAN DE RELANCEPOLITIEK IN DIT LAND. 'LOKALE ANTWOORDEN BIEDEN OP MONDIALE UITDAGINGEN'

Onder impuls van de Europese unie heeft België de voorbije maanden een 'Nationaal plan voor herstel en veerkracht' uitgewerkt. Dit nationaal herstelplan moet ons land op het spoor zetten richting een koolsto-

farme, veerkrachtige en inclusieve samenleving, gekoppeld aan een digitale transitie.

Naast dit 'Europese' luik zien we tal van regionale herstelplannen zoals 'Vlaamse Veerkracht', 'Get up Wallonia' en het relance- en herstructureringsplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Al deze verschillende plannen komen bovenop strategische plannen rond klimaat, mobiliteit, huisvesting enz.

Net omdat lokale besturen onmisbaar zijn voor overheidsinvesteringen in ons land (circa 35%, zie hoger), kan hun beleid een lokale hefboom zijn voor het algemeen herstel. In een recente analyse over de territoriale impact van COVID-19¹ houdt de OESO ook een pleidooi voor overheidsinvesteringen op alle bestuursniveaus, die het herstel post-COVID-19 werkelijk ondersteunen.

Volgens onze peiling hechten gemeentebestuurders veel belang aan de relance. In eerste fase hebben hun prioritaire acties betrekking op het herstel van de lokale economie (ondersteuning van handelszaken, horeca, culturele en sportactiviteiten, versterking van de sociale bijstand enz.). Op middellange termijn overwegen ze investeringen om de klimaatomslag en de digitale transitie te bevorderen (energieernovatie van openbare gebouwen, inzetten op zachte mobiliteit, digitalisering van de gemeentediensten enz.).

Het is daarom broodnodig om snel tot actie over te gaan en de relanceplannen operationeel te maken, met concrete acties op lokaal niveau.

Een efficiënte coördinatie van de diverse investeringsprogramma's en een langetermijnvisie op alle bestuursniveaus is vandaag meer dan ooit noodzakelijk. Opdat al onze gemeenten vlot in deze herstelplannen kunnen meestappen.

1. De territoriale impact van COVID-19: de crisis beheren op de diverse bestuursniveaus – OESO – november 2020

IMPACT VAN COVID-19 OP DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

In mei heeft Brussel Plaatselijke Besturen Focus nr. 8 uitgebracht specifiek over de financiële gevolgen van de coronacrisis voor de gemeenten en OCMW's. Te lezen naast de jaarlijkse Belfiusstudie over de gemeentefinanciën.

In deze nota worden de begrotingswijzigingen 2020 vergeleken met de initiële begrotingen 2020 en de rekeningen 2019 van de negentien Brusselse gemeenten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de wijzigingen ingevolge de Covid-19-gezondheids crisis en andere wijzigingen. Dit onderscheid zal in de volgende versie worden gemaakt, met ook een grondigere impactanalyse van de Covid-19-gezondheids crisis op de gemeentelijke financiën.

Ten opzichte van de initiële begrotingen bedraagt de verslechtering van de gemeentelijke financiën voor het geheel van de negentien Brusselse gemeenten 50 984 694 euro voor het resultaat van het eigen dienstjaar (met functionele overboekingen) en 54 039 560 euro voor het gecumuleerde resultaat. Aangevuld met de reserves bedraagt de verslechtering 44 125 804 euro.

Ten aanzien van de rekeningen 2019, bedraagt de daling 56 415 019 euro voor het resultaat van het eigen dienstjaar en 56 133 877 euro voor het gecumuleerde resultaat.

Aangevuld met de reservefondsden bedraagt de daling 59 490 086 euro.

De geraamde samengevoegde ontvangsten dalen met 15 501 891 euro (-0,63 %) ten opzichte van de initiële begrotingen. Deze afname is het gevolg van de daling van de geraamde prestatieontvangsten.

Het lijkt erop dat de gemeenten de impact van de overdrachtsontvangsten niet hebben opgenomen in hun begrotingswijzigingen. Men zou echter kunnen veronderstellen dat de gezondheids crisis een negatieve impact heeft op de inning van welbepaalde belastingen (belastingen op gemakkelijkheden en ondernemingen, belastingen en retributies op het gebruik van het openbaar domein, gemeentelijke belastingen en retributies, boetes, enz.).

Wat de samengevoegde uitgaven betreft, nemen de ramingen toe met 36 657 334 euro (+1,49 %) ten opzichte van de initiële begrotingen. Dit heeft hoofdzakelijk gevolgen voor de overdrachts- en werkingsuitgaven.

Voor het geheel van de negentien Brusselse gemeenten is 30 810 581 euro ingeschreven in de subfunctie 140 (Rampen). Het betreft hier dus uitgaven die rechtstreeks te maken hebben met Covid-19.

Enkel de gemeenten Anderlecht en Ukkel vertonen een positief resultaat van het eigen dienstjaar (met functionele overboekingen).

Wat het gecumuleerde resultaat betreft, vertonen slechts drie gemeenten een mali, namelijk: Sint-Agatha-Berchem, Evere en Schaarbeek. Deze drie gemeenten leven de beslissing van de Regering dus niet na waarbij een tekort in het resultaat van het eigen dienstjaar uitzonderlijk wordt toegelaten, voor zover het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat nog steeds in evenwicht is.

Indien er rekening wordt gehouden met de reserves, vertoont enkel de gemeente Sint-Agatha-Berchem een mali. De gemeenten Schaarbeek en Evere vertonen zwakke resultaten die waarschijnlijk onvoldoende zullen zijn om in 2021 de gevolgen van de crisis het hoofd te bieden.

Gelet op het aanzienlijke bedrag van de voorzieningen (219 426 937 euro) lijkt het aangewezen aan de gemeenten, en vooral aan deze in financiële moeilijkheden, te vragen de structuur en de bestemmingen van hun voorzieningen te analyseren. De voorzieningen die niet zijn toegewezen aan een welbepaald voorwerp of die niet langer nodig zijn gelet op de evolutie van het risico waarvoor deze voorzieningen werden aangelegd, zouden immers kunnen worden herbestemd naar het gewone reservefonds.

> Meer info

Focus nr 08 van BPB, [Impact van covid-19 op de gemeentelijke financiën](#), Brussel Plaatselijke Besturen, mei 2021, 38blz

<http://plaatselijke-besturen.brussels> > Documentatie

OPENBUDGETS.BRUSSELS: TRANSPARANTIE VAN OVERHEIDSFINANCIËN

“Openbaarheid betekent het volk beschermen. Deze zin werd in 1789 uitgesproken door de eerste president van de Nationale Vergadering in Frankrijk en houdt in dat alles wat met het lot van de mensen te maken heeft, aan hen moet worden onthuld. Met andere woorden, het recht om te weten is een onweerlegbare garantie voor onze democratie. Dat is de doelstelling van *openbudgets.brussels*: onthullen wat er gebeurt met het overheidsgeld”. Met deze verwijzing naar het in 1789 genoemde principe van het recht op informatie, bevestigt Bernard Clerfayt, de minister van Digitalisering en Administratieve Vereenvoudiging, zijn gehechtheid aan het principe van transparantie van de overheidsfinanciën.

Een tool met verschillende voordelen

Het Brussels Gewest lanceert deze website om echte transparantie van de financiële stromen van de Brusselse overheidsinstellingen mogelijk te maken. Deze website, *openbudget.brussels*, bevat meer dan 245.000 datalijnen en biedt verschillende voordelen.

Nieuwigheid: het gemak waarmee data door de burger verwerkt en hergebruikt kunnen worden. *Openbudgets.brussels* geeft een antwoord op de vraag «Wie geeft hoeveel aan wie?».

We anticiperen op de vraag van burgers met respect voor de privacywetgeving.

In tegenstelling tot het kadaster van subsidies van de Federatie Wallonië-Brussel (dat enkel de gegevens van het centrale bestuur bevat), behelst *Openbudgets* gegevens van 16 afzonderlijke besturen. In de Brusselse context is dit een organisatorisch en technisch hoogstandje.

Het Brussels Gewest gaat verder dan de belofte van een kadaster van subsidies en biedt een van de meest uitgebreide tools in België. *Openbudgets* een evoluerende tool. Hoewel de site een eerste stap is in de financiële transparantie in het Brussels Gewest, kan hij verder worden ontwikkeld, met name door de gegevens van de plaatselijke besturen (gemeenten en OCMW's) te integreren.

Wat kunnen we vinden op *Openbudgets*?

Openbudgets brengt alle budgettaire gegevens samen die door de gewestelijke overheidsdiensten in boekhoudsystemen worden gecodeerd en gepubliceerd op het gewestelijke platform *data.brussels*.

Op het tabblad Visualisaties van het platform zie je in één oogopslag de kerncijfers van het afgelopen jaar. Welke bedragen worden gestort

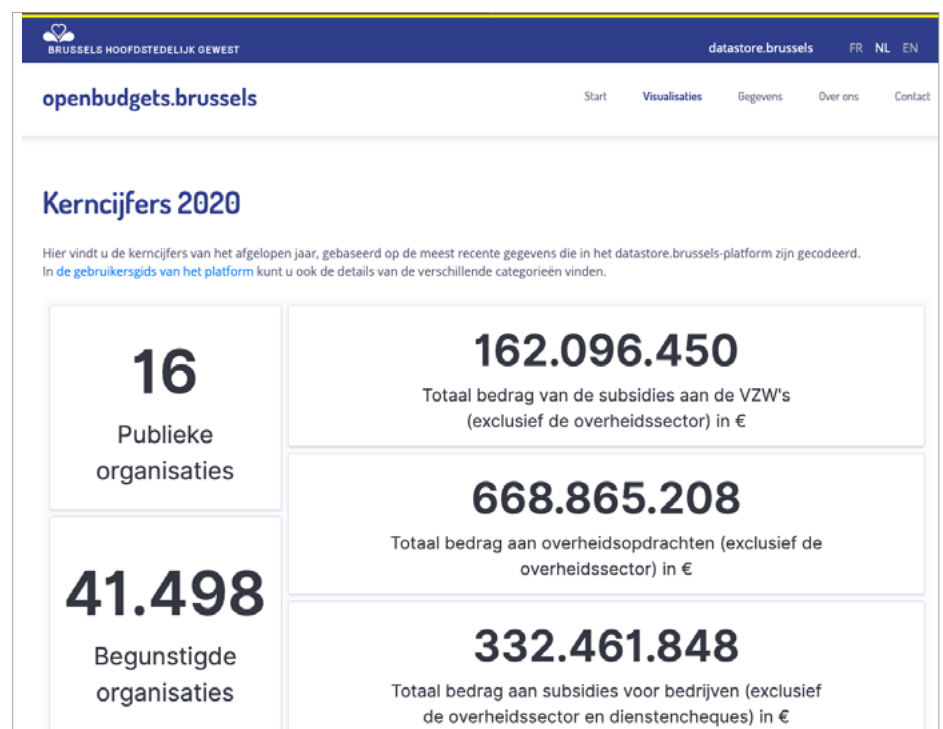
in het kader van subsidies? Welke vzw's en bedrijven hebben de meeste subsidies ontvangen? Enz.

De onbewerkte data worden ook beschikbaar gemaakt en kunnen worden bekeken, gefilterd en gekruist. De zoekopdrachten kunnen worden uitgevoerd aan de hand van het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen, de rechtsvorm of de postcode.

De website bevat met name bedrijven die COVID-premies kregen in 2020, subsidies voor de ondersteuning van bedrijven in het kader van het innovatiebeleid, uitgaven voor de renovatie van weginfrastructuur, ondersteuning

van vzw's die actief zijn in de strijd tegen dakloosheid,...

“Openbudgets is een van de meest geavanceerde projecten inzake de transparantie van overheidsuitgaven in België en in Europa. Door de gegevens van financiële stromen toegankelijk en bruikbaar te maken, is democratische controle mogelijk. En dat is essentieel”, besluit de Brusselse minister.

BRUSSELS GEWEST WIL VERANTWOORD DIGITAAL BEHEER

Uit een audit zijn de goede praktijken van het Centrum voor Informatica voor het Brussels Gewest (CIBG) inzake het verantwoord digitaal beheer naar voor gekomen. In het document worden eveneens aanbevelingen geformuleerd.

Nu komt het erop aan deze aanbevelingen uit te voeren. Het gaat daarbij onder meer om de begeleiding van de andere Brusselse besturen bij een matiger gebruik van de digitale technologieën.

“Digitale vervuiling is meer dan het verbruiken van elektriciteit. Zij omvat eveneens de productie van uitrusting, de levensduur van componenten, het recyclen van elektrisch afval, etc. Door ons gedrag te wijzigen, kunnen we een grote impact op het milieu hebben. Ik wil de besturen ondersteunen die zich hiervoor willen engageren. De creatie van een netwerk van goede praktijken is van fundamenteel belang om een digitaal verantwoord gewest te ontwikkelen”, stelt Bernard Clerfayt, de Brusselse minister van Digitalisering.

Programma van CIBG voor verantwoord digitaal beheer

Bijna 30 Brusselse besturen verlenen diensten aan het publiek dankzij de digitale technologieën. Een matiger gebruik van de technologieën zou de impact op het milieu kunnen verminderen. Het Centrum voor Informatica voor het Brussels Gewest (CIBG) lanceert bijgevolg een uitgebreid programma, niet alleen om te evalueren, maar ook om aanbevelingen in te voeren, zodat een verantwoord digitaal beheer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan worden ontwikkeld.

De digitale technologie is wereldwijd verantwoordelijk voor 10% van het elektriciteitsverbruik en voor 4 à 5% van de uitstoot van broeikasgassen. Door bepaalde praktijken te wijzigen, door bepaalde handelingen te ontwikkelen of bepaalde materialen te verkiezen, is het mogelijk om deze cijfers te doen dalen. Dat is wat men digitaal verantwoord gedrag noemt.

20 Brusselse besturen op de rails voor een verantwoord digitaal beheer

Om zijn milieuoetadruk te beperken, heeft het CIBG een audit uitgevoerd met het Belgisch Instituut voor Duurzame IT, het ISIT. Dit instituut heeft een methode uitgewerkt om digitale praktijken te evalueren, waardoor de duurzame digitale aanpak van een instelling gestructureerd kan worden.

Om deze dienstverlening op te starten, zal een twintigtal gewestelijke besturen dit jaar begeleiding krijgen om de impact van hun digitale handelingen te kunnen evalueren. Eind 2021 zullen de verschillende instellingen uitgenodigd worden om de aanbevelingen in te voeren.

1,6 MILJOEN VOOR SPORTBELEID VAN GEMEENTEN

Gesloten zwembaden en stadions hebben de gemeenten beroofd van hun inkomstenbronnen. Bovendien bleven gedurende de hele gezondheids crisis de lasten van het sportinfrastructuur doorlopen (verzekering, onderhoud, enz.). Dit is een zware klap voor het sportbeleid van de gemeenten.

Om de 19 Brusselse gemeenten te ondersteunen en hen in staat te stellen zich voor te bereiden op de hervatting van de activiteiten, heeft de Brusselse Regering zich ertoe verbonden 1,6 miljoen euro vrij te maken.

Hervatting van sportactiviteiten in gemeenten

«Het beoefenen van een sport brengt veel voordelen met zich mee en maakt het mogelijk om belangrijke waarden van het samenleven te verdedigen. Door de gemeenten te steunen, geven we talrijke

Brusselaars de mogelijkheid om gebruik te blijven maken van een kwaliteitsvolle sportinfrastructuur waar ze kunnen ontspannen en stoom afblazen na een wekenlange lockdown», verklaart Bernard Clerfayt, de Brusselse minister van Plaatselijke Besturen.

Verdeling van subsidie

Dit bedrag wordt toegekend aan de gemeenten en verdeeld volgens de sleutel Algemene Dotatie aan de Gemeenten (ADG), die de verdeling bepaalt van de middelen toegekend door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de gemeenten.

De toewijzing van de middelen wordt overgelaten aan de gemeenten, die ze kunnen gebruiken om bijvoorbeeld een sportcheque toe te kennen, toegangsprijzen en huurkosten voor sportaccommodaties te handhaven, etc.

> Patrick DEFOUX, Adviseur lokale besturen bij TRC solutions

HET FEDERALE INVORDERINGSWETBOEK... EN ENKELE PRAKTISCHE AANDACHTSPUNTEN

In het verlengde van het colloquium “Het innen van belastingen en hoe ze invorderen: gemeenten staan voor cruciale uitdaging”, dat in maart werd georganiseerd door Brulocalis en Belfius, en van twee publicaties, de Belfius-studie over de gemeentefinanciën en de focus van Brussel Plaatselijke Besturen over de “Impact van Covid-19 op de gemeentelijke financiën”, leek het ons belangrijk om u de synthese te geven van de presentatie van de heer Defoux op het colloquium. Zijn bijdrage ging over het Wetboek van Invordering en de mogelijke optimalisering van belastingopbrengsten.

INLEIDING

De wet van 13 april 2019 tot invoering van het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen, dat bij ordonnantie van 17 december 2019 van toepassing is op de belastingen van de Brusselse gemeenten, is de belangrijkste lokale fiscale hervorming sinds de wet van 24 december 1996.

De inwerkingtreding van deze hervorming (op 1 januari 2020) verplichtte de gemeenten, en meer in het bijzonder de gemeenteontvangers, om de documenten die naar in gebreke blijvende belastingplichtigen werden verstuurd, in lijn te brengen met de reglementering, om de manier waarop gerechtsdeurwaarders vervolgen, te herzien en om de nieuwe invorderingsregels, met bijvoorbeeld het nieuwe concept van medeschuldenaar, van dichterbij te bekijken.

Deze veranderingen gebeuren in een complexe juridische context. Het is interessant om vier belangrijke feiten in herinnering te brengen:

- Het Wetboek van Invordering is van toepassing op de gemeentebelastingen ingekohierd voor en na 1 januari 2020.
- Het Wetboek vult andere bestaande wetgeving aan (WIB92 en KB/WIB92) maar vervangt ze niet, althans niet volledig.
- Het Wetboek heeft alleen betrekking op de inningsprocedures voor de lokale belastingen en niet op invorderingsprocedures voor niet-fiscale schuldvorderingen of administratieve boetes, die onder andere wetgeving vallen.
- De begrippen ‘herinneringsbrief’ aan belastingplichtigen en ‘dwangschrift’ gericht aan gerechtsdeurwaarders verdwijnen. In de plaats komen de begrippen ‘aanmaning tot betaling’ naar de belastingplichtigen en de overhandiging van een ‘uittreksel uit het kohier’ aan de gerechtsdeurwaarder, wat zelfs gedematerialiseerd kan worden.

Als vervolg op het colloquium van Brulocalis op 26 maart 2021, zijn wij van mening dat de inwerkingtre-

ding van het Wetboek de gelegenheid is om (opnieuw) een overzicht te geven **van de punten die bijzondere aandacht verdienen**.

AANDACHTSPUNTEN

Het belastingreglement

De rechtszekerheid van de inning van belastingen tot aan de gerechtelijke fase via gerechtsdeurwaarder wordt vooral gewaarborgd door **de kwaliteit van de tekst van het belastingreglement**.

Hoewel de gewestelijke ordonnanties (3 april 2014 en 17 december 2019) en het Wetboek Invordering vrij volledig lijken, is het absoluut noodzakelijk ervoor te zorgen dat de reglementen:

- Naar deze bepalingen verwijzen in de preambule van het reglement;
- Niet discrimineren;
- ten minste één artikel bevatten dat uitdrukkelijk verwijst naar de ordonnantie van 3 april 2014 en haar wijziging van 17 december 2019.

Aangezien deze bepalingen hier niets over zeggen, is het bovendien absoluut noodzakelijk dat de colleges bij beraadslaging **de kosten van de verjaringsstuitende betalingsaanmaning** vastleggen die eerst naar de belastingbetaler wordt gestuurd vooraleer een procedure in te leiden via gerechtsdeurwaarder.

Het personeel

De complexiteit van de lokale fiscaliteit en het gebrek aan cursussen over het onderwerp, maar ook over alles wat verband houdt met de vaststelling en inning van inkomsten in het algemeen, moeten gemeenten aanzetten om **permanente vormingen te organiseren voor het personeel die op de dienst van de gemeenteontvanger werken**.

Deze opleidingen zouden een teken zijn van ijzersterk professionalisme in een moeilijke sociaal-economische context, maar ook en vooral een teken dat de overheid werkelijk belang hecht aan de manier waarop de inkomsten worden beheerd.

De software

Het beheer van belastingen impliceert noodzakelijkerwijs software en **software moet meegaan met een evoluerende wetgeving**. De hervorming van het Wetboek Invordering impliceert met name de creatie van nieuwe documenten met juridische draagwijdte die correct geparametreerd moeten worden, maar impliceert ook de ontwikkeling van nieuwe procedures, zoals bijvoorbeeld die met betrekking tot invordering tegen medeschuldenaren of het vereenvoudigd derdenbeslag.

De Federatie van gemeenteontvangers van Brussel heeft ongetwijfeld een belangrijke rol te spelen om te bekijken of men tot een geautomatiseerde tool zou kunnen komen dat aangepast is aan de behoeften van de ambtenaren belast met de invordering.

De invordering

Een heel uitgebreid en onuitputtelijk onderwerp, we beperken ons tot een paar vaststellingen:

- Invordering is geen prioriteit voor de lokale besturen en dat is overal zo, in Brussel of in Wallonië. We mogen de ontvangers echter niet de schuld geven! Ze hebben simpelweg niet de middelen (personeel en materiële middelen) voor die taak. En toch, moet men zich niet dringend gaan bezighouden met onbetaalde inkomsten wanneer de uitgaven exploderen?
- Rechtstreeks uit het vorige punt volgt dat het niet ongebruikelijk is dat pogingen tot invordering opgestart worden naarmate de verjaringstermijn (5 jaar) nadert. Het is echter niet zonder belang eraan te herinneren dat tijd die verstrijkt de ergste vijand is voor invordering. Afgezien van het feit dat geen enkele burger zich herinnert wat hij 5 jaar geleden moest betalen, leidt elk jaar dat voorbijgaat tot het verlies van maximaal 10% van de terug te vorderen inkomsten.
- Het Gewest zou voor de invorderingsprocedure een duidelijk (opgelegd?) schema en duidelijke timing moeten vastleggen. Waarom? Om gemeentelijke inkomsten beter te innen. Het doel dat we voor ogen hebben, is het juiste. We willen geen hogere belastingdruk voor de burgers, maar simpelweg de verschuldigde en als zodanig geboekte bedragen kunnen invorderen.
- Het percentage niet-ontvangen inkomsten kan in sommige administraties oplopen tot 20 procent. Terwijl het aanvaardbare percentage voor het financiële voortbestaan van privéondernemingen maximaal 3 tot 4% bedraagt.

De wetgeving

De vele bepalingen die in verspreide slagorde in verschillende wetten, besluiten en ordonnanties staan, maken het de gemeenteontvangers waarschijnlijker niet makkelijker om de gemeentelijke fiscaliteit in goede banen te leiden (dit geldt ook voor niet-fiscale schuldvorderingen en boetes).

Voor zover de voor de gemeenten geldende wetgeving er via gewestelijke besluiten is gekomen, moet het Gewest dan geen maatregelen nemen om de zaken te vereenvoudigen? Verschillende pistes kunnen worden overwogen. Waarom geen ordonnantie over de procedures en uitvoeringsbesluiten waarmee je een echte en voor de 19 gemeenten eenvormige en duidelijke "gebruikershandleiding" krijgt? Ook al gaat het hier niet over, men zou dit ook kunnen doen voor de schuldvorderingen van het OCMW.

De verjaring

De inwerkingtreding van het Wetboek Invordering kortte de gebruikelijke verjaringstermijn voor belastingen in. Aanvankelijk vastgesteld op 5 jaar vanaf het verstrijken van de betalingstermijn vermeld op het aanslagbiljet, wordt de periode van 5 jaar nu berekend vanaf de datum van de uitvoerbaarverklaring van de aanslag.

Deze kortere termijn heeft betrekking op de belastingen ingekohierd vóór en na 1 januari 2020.

HET ARSENAAL VAN HET WETBOEK INVORDERING

Medeschuldenaar

Het Wetboek introduceert een nieuw concept, dat van "medeschuldenaar", in tegenstelling tot het begrip ingekohierde schuldenaar.

Krachtens artikel 2, 6° van het Wetboek van Invordering is de medeschuldenaar de persoon die niet in het kohier is opgenomen, maar die op grond van de belastingwetgeving de belasting moet betalen.

Naast het feit dat belastingreglementen fiscale wetten zijn en ze dus medeschuldenaren van de ene of de andere belasting kunnen bepalen, met name via de solidariteit, definieert het Wetboek Invordering ook een reeks medeschuldenaren.

Het concept van medeschuldenaar is zeer interessant. De kans om onbetaalde belastingen te innen wordt groter. Bijvoorbeeld wanneer de ingekohierde schuldenaar onvermogen is.

Onder de volgende 3 voorwaarden kunnen de gemeenteontvangers voortaan de medeschuldenaren vervolgen en als gevolg daarvan hebben ze meer kans om belastingen te innen:

- De ingekohierde belastingplichtige mag niet onder een afbetalingsplan staan;
- De ontvangers moeten de medeschuldenaren eerst een specifieke aanmaning tot betaling opsturen.
- De ontvangers moeten wachten op het verstrijken van de invorderingstermijn voor medeschuldenaren na het verzenden van de aanmaning.

Aanmaning tot betaling

Deze dagvaarding staan in de artikelen 13 en 14 van het Wetboek Invordering. Ze vervangt de herinneringsbrief die voorheen in artikel 298 van het WIB92 stond, dat sinds 1/1/2020 is opgeheven.

Om de rechtszekerheid van de procedure via gerechtsdeurwaarder te garanderen, moeten de ontvangers de dagvaardingen aangetekend versturen. Deze dagvaardingen moeten ook verwijzen naar de artikelen 20 en 24 van het Wetboek Invordering wil men een verjaringsstuitend karakter hebben.

Ten slotte is het nuttig om nog eens te vermelden dat het Wetboek Invordering bepaalt dat de aanmaning tot betaling:

- de enige juridische herinnering is die naar de belastingbetaler wordt verstuurd;
- ten vroegste op de 10e dag na het verstrijken van de betalingstermijn vermeld op het aanslagbiljet mag verstuurd worden. In de praktijk is die termijn vaak langer, maar mag hij de 6 maanden tot 1 jaar na de inkohiering niet overschrijden.

Er moet eerst verplicht een aanmaning gebeuren vooraleer verdere vervolging via gerechtsdeurwaarder mogelijk is en aangezien het een administratieve handeling met rechtsgevolgen betreft, is het van essentieel belang om deze op een duidelijke, volledige en nauwkeurige manier op te stellen en er de wettelijke bepalingen in te vermelden krachtens dewelke de aanmaning wordt gestuurd.

Er zij op gewezen dat de tekst van de aanmaning tot betaling die aan de ingekohierde belastingbetaler wordt verstuurd, anders zal zijn dan die op de aanmaning tot betaling aan de medeschuldenaren.

Uittreksel uit het kohier

Het uittreksel uit het kohier is voorzien in artikel 19 van het Wetboek Invordering, dat bepaalt dat het uittreksel uit het kohier dat aan de

gerechtsdeurwaarder wordt overhandigd “geldt als volmacht voor alle tenuitvoerleggingen”.

Het uittreksel uit het kohier vervangt dus het dwangschrift uit artikel 298 van het WIB92, opgeheven sinds 1/1/2020. Dit is in feite een nieuwe manier om de gerechtsdeurwaarders te mandateren om over te gaan tot gedwongen invordering.

Krachtens artikel 13 Wetboek Invordering kunnen ontvangers geen uittreksels uit het kohier naar gerechtsdeurwaarders sturen minder dan een maand en 3 dagen na de datum van verzending van de betalingsaanmaning.

Krachtens artikel 19 van het Wetboek van Invordering moeten de gerechtsdeurwaarders een bevel tot betaling betekenen en dit bevel moet, bovenaan, het kohieruittreksel bevatten. Artikel 19, dat zo geformuleerd wordt, laat verstaan dat de kohieruittreksels nooit door de gerechtsdeurwaarders mogen worden betekend.

De ontvangers moeten de gerechtsdeurwaarders hieraan herinneren, zodat zij aan de burger of de gemeenten geen kopieerkosten meer aanrekent.

Tot slot vermeldt het kohieruittreksel de gegevens van het kohier zoals bepaald in artikel 4 § 2 van de ordonnantie van 3 april 2014, waarbij ook nog de financiële bedragen komen, zoals een gedeeltelijke betaling of gevorderde kosten voor het verzenden van de aanmaning tot betaling of nog de verwijlrenten.

Wettelijke hypotheek

De wettelijke hypotheek werd bepaald in de artikelen 425 e.v. van het WIB92 die opgeheven werden. Ze herleeft via de bepalingen in het Wetboek Invordering.

Deze procedure, die rechtstreeks door de ontvanger wordt ingeleid, is bewarend (het gebouw mag niet verkocht worden) en heeft tot doel een hypotheek te nemen op het onroerend goed van belastingplichtigen als borg voor de betaling van belastingen.

De eigenaardigheid van deze hypotheek is dat deze wordt genomen zonder dat de belastingbetaler daar toestemming voor moet geven.

Terwijl in WIB92 de belastingplichtige eerst in gebreke moest blijven om tot een hypotheek te kunnen overgaan, staat het Wetboek Invordering nu het nemen van een hypotheek toe vanaf de dag waarop de belastingen worden ingekohierd. Met andere woorden, men kan een hypotheek nemen op gebouwen nog voor het aanslagbiljet wordt opgestuurd.

Vereenvoudigd derdenbeslag

Het derdenbeslag werd bepaald in de artikelen 164 en 165 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het WIB92 en werden opgeheven. Het derdenbeslag herleeft nu via artikel 21 van het Wetboek Invordering.

De procedure is vergelijkbaar met die in het WIB92, op twee uitzonderingen na:

Derdenbeslag kan niet gelegd worden tot ten vroegste 3 dagen nadat de aanmaning tot betaling aan de ingekohierde schuldenaar is verstuurd.

Het derdenbeslag kan elektronisch meegedeeld worden, maar de gemeenten zijn niet uitgerust. Bijgevolg zullen de ontvangers het beslag dus per post moeten blijven versturen.

DE TAKEN VAN DE ONTVANGER INZAKE BELASTINGINVORDERING

1. Wettelijke hypotheek nemen
2. De aanslagbiljetten versturen
3. Per post herinneringen versturen (optioneel)
4. Aangetekend aanmaningen tot betalingen versturen
5. Het vereenvoudigd derdenbeslag uitoefenen
6. Beoordelen of debiteuren kredietwaardig zijn
7. De kohieruittreksels naar de gerechtsdeurwaarders versturen
8. De procedures bepalen die gerechtsdeurwaarders zullen moeten toepassen
9. Gerechtsdeurwaarders instructies geven en hun werk controleren

BESLUIT

Het artikel moet worden gezien als een geheugensteuntje en een hulpmiddel voor reflectie. In ieder geval moet men weten hoe complex het werk van de ontvangers is en dat men de geringste eigenaardigheid van de materie onder de knie moet hebben, anders zal men niet serieus worden genomen of erger nog, waardevolle inkomsten verliezen.

E.C.S. - Euro climat solutions,

Notre planète est chaque jour un peu plus en danger, les problèmes climatiques sont un réel danger pour notre bien-être.

Euro climat solution a décidé de faire changer les choses en trouvant une alternative à notre mobilité. Notre bureau d'étude vous aide à passer de l'ère petrolivore à l'ère verte.

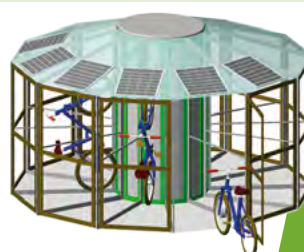
1. LES VOIES VERTES SOLAIRES

2. LA PROMOTION DE LA MOBILITÉ VERTE

3. LA SÉCURISATION ET LES SERVICES & ASSISTANCES

Notre offre répond à tous les besoins : gestionnaires de circuits vélo et voies vertes, restaurateurs, hôteliers, campings, offices de tourisme, municipalités, entreprises, centres commerciales, écoles, universités...

E.C.S.

Rue trieu du bois 19 b
B-6238 LUTTRE

A votre service
de 9-12h et de 14-18h

032 (0) 473 283 566
ecs.luttre@gmail.com

euro-mobilite-solutions.com

Algemene vergadering

Op 23 juni heeft Brulocalis haar Algemene Vergadering gehouden. Voor het tweede jaar op rij gebeurde dit online, en voor het eerst onder het voorzitterschap van de heer Olivier Deleuze. Door de crisis kon het thematische gedeelte niet worden georganiseerd, maar dit zal worden uitgesteld naar volgend jaar. Voor het overige werden de begroting voor 2021 en de jaarrekening van 2020 goedgekeurd. Deze documenten zijn beschikbaar op www.brulocalis.brussels

Ook het activiteitenverslag kan daar teruggevonden worden. Een terugblik op enkele van de hoogtepunten van het jaar 2020.

Brulocalis herbekijkt haar **beheer**. In de voorbije jaren heeft Brulocalis aldus nieuwe financiële procedures aangenomen, een HR-manager aangesteld, functiebeschrijvingen gemaakt, nagedacht over risk management...

De **Federatie van OCMW's**, die momenteel volop opnieuw wordt samengesteld, heeft in oktober 2020 met de heer Khalid Zian al een nieuwe voorzitter gekregen. Sinds kort is er ook een vernieuwd team onder leiding van een nieuwe directeur, de heer Georgy Manalis. De federatie werkt aan een roadmap die in september aan haar organen zou moeten worden voorgelegd.

De **politieke dossiers** van Brulocalis gingen dan weer voornamelijk over zaken die verband houden met de organen, het statuut van het personeel, en natuurlijk met de politiek en de openbare orde, als gevolg van de coronacrisis.

In 2020 heeft Brulocalis veel **gecommuniceerd** met als doel jullie zo goed mogelijk over de crisis te informeren. Dit gebeurde met name via specifieke mailings, Covid-fiches, of door de aanpassing van haar erg populaire subsidiedatabank. Ook in de voorgaande nummers van dit blad is de crisis herhaaldelijk aan bod gekomen, en hebben we het gehad over de financiële gevolgen, over de gevolgen voor de rusthuizen, over de kwesties omtrent de administratieve sancties, of over de ervaringen van de mandatarissen.

Een en ander betekent daarom niet dat de **andere activiteiten** van de Vereniging verwaarloosd werden. Zo waren er de activiteiten rond ruimtelijke ordening waarvoor zeer regelmatig een werkgroep bijeenkwam – met het project « Build your permit » dat eind dit jaar klaar zal zijn, en de hervorming van het BWRO via een partnerschap met de gemeenten en het cabinet SMET. Ten slotte maken ook de bouwplaatsen op de openbare weg het voorwerp uit van een speciale Werkgroep. Op financieel vlak halen we

ook graag onze samenwerking aan met de Federatie van gemeenteontvangers voor de inning van de gemeentebelastingen, aangezien het Wetboek van invordering (WMGI) onlangs in werking is getreden maar er nog nood was aan juridisch commentaar.

> Meer informatie over het WMGI

Lees het artikel in dit nummer

Brulocalis heeft eindelijk werkgroepen opgericht voor de hervorming van het opvangcentrum voor vrije tijd en voor het jonge kind, om zo de gemeenten beter te ondersteunen en samen met minister Linard aan de hervorming te kunnen werken.

Wat Duurzame Stad betreft, hebben wij via talrijke acties hard gewerkt aan de invoering van **Stad 30**. Wij werken ook aan het toekomstige netwerk van **11.000 elektrische laadpalen** dat tegen 2030 klaar moet zijn. We geven hier nog even mee dat we ook betrokken zijn bij « duurzame mobiliteit »: niet minder dan 52 projecten in veel verschillende gemeenten. De regering gaat het budget voor dit project trouwens nog verhogen.

Ten slotte verwijzen we ook nog naar de lancering van de **software e-sign**, waarin Brulocalis een belangrijke rol heeft gespeeld. Het gaat hier overigens om een software die reglementair is geworden.

Wat energie en duurzame ontwikkeling betreft, wijzen wij met name op de opvolging van de projectoproepen voor het **programma klimaatactie**. Brulocalis gaf ondersteuning bij de voorbereiding van de dossiers en voorzag gepersonaliseerde begeleiding voor haar leden. Het andere grote project was de afronding van de Vilco-studie, het resultaat van drie jaar participatief onderzoek.

> Voor meer informatie over VILCO of de projecten van het programma klimaatactie, verwijzen wij naar onze vorige edities

Administratieve vereenvoudiging is een van de grootste uitdagingen voor de Regering. Onze werkgroep komt dan ook regelmatig bijeen. Als wij in dit verband één onderwerp zouden moeten uitlichten – omwille van het grote belang ervan – dan is dat zonder enige twijfel de **informatisering van de plaatselijke besturen**. Dit project gaat zijn eindfase in. In 2020 werden de kosten van deze informatisering vastgelegd, en ook de reikwijdte werd bepaald: het zal gaan om de diensten begroting, inkomsten en belastingen, HR, en om betrekkingen met de burger en de ondernemingen. Brulocalis neemt deel aan de stuurgroep en informeert haar leden via de werkgroepen... en haar

mediakanalen. Over een periode van vijf jaar zullen de kosten 70 miljoen euro bedragen, waarvan 12% ten laste van de plaatselijke besturen zal zijn.

> Voor meer informatie over de informatisering van de plaatselijke besturen, verwijzen wij naar onze artikelen in Trait d'Union 121 en 122

In 2021 kende ook de tweede projectoproep "Klimaatactie" voor gemeenten en OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een vast succes. Sinds 18 juni zijn rond verschillende thema's meer dan 67 aantal projecten ingediend om via een subsidie gefinancierd te worden.

Deel 1 van deze oproep is gericht op projecten in het nieuwe Klimaatactieprogramma. De voornaamste doelstelling daarvan is de klimaatverandering tegen te gaan, de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met ten minste 40% te verminderen en in 2050 op gemeentelijk niveau CO₂-neutraal te zijn. Deel 2 verzamelt thematische projecten rond mobiliteit, duurzame voeding, biodiversiteit en de circulaire economie van afval en grondstoffen.

Brulocalis heeft de aanvraagdossiers mee gelezen en stond in voor de juryverslagen.

Wij feliciteren van harte alle auteurs van deze innovatieve projecten. Zij zijn nodig om binnen de gemeenten van Brussel een duurzamere ontwikkeling na te streven met meer respect voor de Natuur.

Wat **Europa** betreft, hebben wij ook in 2020 nog inspanningen gedaan om meer bekendheid te geven aan de verschillende **financieringsmogelijkheden**. En dit heeft zijn vruchten afgeworpen aangezien zes Europese projecten onder meer dankzij onze methodologische steun geselecteerd werden.

Ten slotte hebben we vorig jaar onze **coöperatieopdrachten** moeten herbekijken. Aangezien alle landen getroffen waren door de pandemie, werden veel geplande activiteiten immers opgeschort. Onze werkgroepen waren echter reactief en hebben beslist, in overleg met onze partners en geldschieters, om drie covid-actieplannen te ontwikkelen (één per land). Deze werden uitgevoerd in de lente van 2020 en hebben geleid tot 22 lokale plannen.

> Meer info

Lees ons [activiteitenverslag 2020](http://www.brulocalis.brussels) op www.brulocalis.brussels

Studiedienst

WORKSHOP: DIGITALE INCLUSIE

Met de coronacrisis hebben we kunnen zien hoe belangrijk digitalisering is voor de bevolking, de bedrijven en de overheidsadministraties. Tijdens de lockdown konden de Brusselaars enkel nog via digitale weg hun sociale contacten onderhouden, werken, online lessen volgen, solliciteren of de administratie contacteren. Digitale technologie heeft bijgedragen – en doet dit nog steeds – aan een efficiëntere en vereenvoudigde overheid, waardoor men de burger minder moet lastigvallen en er voor de ambtenaren de facto dus minder administratieve lasten zijn.

Om de gemeenteambtenaren te begeleiden bij het gebruik van de tools waarover zij beschikken en om hen bewust te maken van de huidige situatie, willen easy.brussels, het Brussels agentschap voor administratieve vereenvoudiging en de Coördinatie Digitale Inclusie van het Brussels Gewest (CIBG), in samenwerking met Brulocalis, sensibiliserende workshops rond digitale inclusie organiseren voor de ambtenaren van uw administratie.

Deze actie past in het kader van [het plan voor digitale toegankelijkheid](#), waarvan de uitvoering werd toevertrouwd aan het CIBG (via de Coördinatie Digitale Inclusie) en easy.brussels.

Nieuw

Gezien uw belangstelling en enthousiasme voor de sessies die in juni werden

georganiseerd, zijn we blij dat we u in september nieuwe data kunnen voorstellen. Zo kunnen zoveel mogelijk mensen deze sensibiliserende workshops rond digitale inclusie bijwonen.

In september zijn er vier nieuwe sessies gepland; op 7, 16, 21 en 27 september

Inschrijvingen op www.brulocalis.brussels

EVENT "CYBERSECURITY EN GDPR: UITDAGINGEN VOOR DE PLAATSELIJKE BESTUREN"

De omwentelingen als gevolg van de coronacrisis, met niet alleen de opkomst van het structureel telewerk, maar ook met de enorme toename van digitale oplossingen in heel wat domeinen van ons leven, hebben de digitalisering van ons dagelijks leven nog meer in een stroomversnelling gebracht.

Maar deze digitalisering van steeds meer aspecten van ons leven moet ons ook doen nadenken over digitale veiligheid. Dit werd in de maand mei maar al te duidelijk aangetoond met de aanval op het Belnet-netwerk. De regering heeft het onderwerp op de agenda van de Veiligheidsraad van 20 mei 2021 geplaatst.

Of het nu gaat om het prijsgeven van onze persoonsgegevens aan onbekenden, of om open en blote cybercriminaliteit, kwesties op het vlak van IT-beveiliging gaan ons allemaal aan, ongeacht of we nu verkozenen,

ambtenaren, IT-beheerders, HR, managers, leveranciers of gewone gebruikers zijn.

Ook de gemeenten zijn betrokken partij. Maar zijn ze wel voldoende gewapend?

Brulocalis heeft daarom in samenwerking met Ethias een online colloquium georganiseerd om antwoorden aan te reiken, en om jullie de kans te geven om jullie vragen te stellen aan de specialisten ter zake.

> Meer d'info

Lees het dossier over dit colloquium in dit nummer

WERKGROEP "FISCALITEIT-ONTHEFFING- BELASTINGEN COVID-19"

Brulocalis heeft de gemeenten uitgenodigd voor zijn nieuwe **Werkgroep « Fiscaliteit-ontheffingen- belastingen Covid-19 »**, waarvan de eerste vergadering op 28 juni heeft plaatsgevonden.

De Conferentie van Burgemeesters had Brulocalis inderdaad benaderd in het kader van **de problematiek van de toenemende aanvragen om ontheffing toe te kennen voor bepaalde gemeentebelastingen voor gevallen van overmacht te wijten aan de coronacrisis**. De belastingen die het voorwerp uitmaken van deze betwistingen, zijn **met name belastingen op kantoorruimte en parkeerplaatsen**.

OCMW

De Federatie van Brusselse OCMW's gaat opnieuw van start

De voorbije weken was er intense activiteit bij de Federatie van OCMW's aangezien.

Voorstelling van jullie nieuwe Adviseurs

Georgy Manalis is jullie nieuwe Diensthoofd van de Federatie van OCMW's. Hij zal zich daarnaast ook bezighouden met kwesties rond sociale bijstand, de Raad voor Maatschappelijk Welzijn, de werking van het OCMW, en met

de mandatarissen of organen van de OCMW's.

Guy Amisi Makanyaka wordt adviseur bevoegd voor de sociale Maribel van de OCMW's, het sociaal werk en de methodologie daarvan, en de kwesties in verband met werkgelegenheid en socio-professionele integratie.

Céline Grimberghs zal werken rond gezondheids-

kwesties en verzekeringsinstellingen, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid en met administratieve vereenvoudiging.

En zoals steeds zal Latifa Hazim instaan voor het secretariaat van de Federatie, terwijl Jean-Marc Rombeaux uw adviseur blijft voor de problematieken in verband met de derde leeftijd en rusthuizen.

De Federatie van OCMW's dankt nogmaals Michel Denys en Rita Glineur voor hun werk.

In de zomer zullen we de tijd nemen om te bepalen wat de prioriteiten van de Federatie zullen zijn voor de komende maanden.

> U kan de volledige ploeg terugvinden op www.brulocalis.brussels > Onze Vereniging > Het team

Duurzame stad

MOBILITEIT

Sinds 1 mei wordt het voorzitterschap van de **Brusselse Conferentie van Burgemeesters waargenomen** door de heer Vincent De Wolf, en dit voor een periode van 6 maanden. We maken van de gelegenheid gebruik om de gemeenten te bedanken die hun verkeerstekens en daarbij horende reglementen op het e-sign platform hebben geplaatst. Brulocalis werkt, samen met het Gewest, en op basis van de suggesties en ervaringen van de gemeenten, aan een tweede versie van e-sign, die nog beter aan de behoeften van de gemeenten zou moeten voldoen.

In het kader van de voorbereidingen op de **autoloze dag** heeft Brulocalis op 11 mei de gemeenten uitgenodigd voor een demonstratie van het CIBG over het gebruik van Irisbox voor het beheer van de vrijstellingen. Dit was voor de gemeenten een gelegenheid om van gedachten te wisselen over de praktische aspecten van het programma en om vragen te stellen aan het CIBG.

Op 17 mei heeft Brulocalis, in samenwerking met Brussel Mobiliteit en minister Elke Van den Brandt, een bijeenkomst georganiseerd over **Stad 30**.

De eerste cijfers over snelheidsovertredingen en de ongevallenstatistiek zijn zeer bemoedigend, ook al is het nog veel te vroeg om conclusies te trekken. Deze bijeenkomst was de perfecte opportuniteit voor een constructief gesprek tussen het Gewest en de gemeenten over veel verschillende onderwerpen, zoals de communicatie, de verkeerstekens, de controle of de infrastructuur. Voor 2021 zijn verschillende regionale microprojecten gepland die als doel hebben Stad 30 veilig te stellen en er de geloofwaardigheid van te vergroten. Er zullen preventieve en repressieve snelheidscamera's geplaatst worden op plaatsen en wegen waar dit als prioritair wordt beschouwd (in de buurt van scholen, op plaatsen waar veel ongevallen gebeuren of vaak te snel wordt gereden, enz.). De laatste anomalieën op het vlak van de verkeerstekens zijn gemeld en zullen aangepakt worden. We zijn er nog niet helemaal, maar Brussel dient nu al als voorbeeld voor andere Europese steden!

Op 26 mei heeft Brulocalis de gemeenten uitgenodigd en deelgenomen aan een werkgroep van Brussel Mobiliteit over de uitvoering van het **Masterplan Fietsparkeren**. Het belangrijkste punt van deze bijeenkomst was de uitbreiding en optimalisering van het aanbod. Dit was voor Brussel Mobiliteit en de gemeenten een gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen.

In de loop van de maand mei en begin juni heeft Brulocalis 4 sessies georganiseerd

over goede praktijken in het kader van de projectoproepen voor duurzame mobiliteit. Dit was een gelegenheid voor de gemeenten om hun ervaringen te delen. Een greep uit de projecten; de Vollebike van Sint-Gillis (dat maar blijft groeien), het bakfietsproject «cycl'organique» van Ganshoren dat de strijd tegen voedselverspilling combineert met duurzame mobiliteit, de burgerparticipatie om de ontmoetingszone van Kuregem in Anderlecht aantrekkelijker te maken, het succes van de fietsrijen in Schaarbeek, het grote aantal voetgangersrijen in Evere en de coördinatie hiervan, en, ten slotte, de invoering van een «procedure» die een kader biedt voor het aanvragen van schoolstraten in Ganshoren. Deze uitwisselingen waren ontzettend productief en waren ongetwijfeld een bron van inspiratie voor andere gemeenten.

Brulocalis neemt op 7 juni deel aan het lanceringsevenement van het nieuwe **platform Walk** dat verplaatsingen te voet wil promoten in Brussel. Er is een manifest ondertekend door een twintigtal verenigingen en organisaties die willen dat de politiek een prioriteit maakt van verplaatsingen te voet.

Op 18 juni heeft Brulocalis de **werkgroep "Parkeren in het Brussels Gewest"** nieuw leven ingeblazen met een eerste bijeenkomst rond parkeren voor personen met een handicap. We hebben het tijdens deze ontmoeting eerst gehad over de criteria voor de goedkeuring van de aanvraag van een gehandicaptenparkeerplaats, de verkeerstekens, en de handhaving van deze parkeerplaatsen. Daarna was er ook aandacht voor de kwestie van de carscans en de gehandicaptenparkeerkaart, en voor de stappen die de gemeenten hebben ondernomen om toegang te krijgen tot de DIV-gegevens voor een beter beheer van de parkeerplaatsen.

Op 24 juni brachten Brussel Mobiliteit en Brulocalis de verschillende actoren van de **Week van de Mobiliteit 2021** samen voor een plenaire zitting. Dit was een gelegenheid om – onder andere – de communicatie, de projectoproepen en de oproepen tot deelname te evalueren, en om deze week die zo belangrijk is voor de mobiliteit in Brussel zo goed mogelijk voor te bereiden.

In het kader van de invoering van de lage-emissiezone (LEZ) zal de Brusselse regering binnenkort een ontwerp van besluit tot wijziging van het regeringsbesluit van 25 januari 2018 betreffende de invoering van een **lage-emissiezone** in eerste lezing goedkeuren. Het doel hiervan is om de toegangscriteria voor de periode 2025 - 2035 te bepalen. In deze context hadden het kabinet van minister Maron en Leefmilieu Brussel graag een eerste overleg met de gemeenten georganiseerd om te spreken over de inhoud van dit project en over de conclusies van verschillende studies gewijd aan dit onderwerp. Dit is ook een opportuniteit

om de eerste opmerkingen of vragen van de gemeenten te verzamelen. Brulocalis heeft deze bijeenkomst georganiseerd op 2 juli.

EUROPA EN INCLUCITIES

Brulocalis heeft op 21 mei deelgenomen aan het **begeleidingscomité van het programma EFRO 2014-2020**. Brussels International (GOB) heeft toen meer informatie gegeven over de programmering 2021-2027, waarover Brulocalis in 2020 werd geraadpleegd.

Het nieuwe EFRO-programma wordt momenteel voorbereid en zal aan een openbaar onderzoek worden onderworpen voordat het wordt afgewerkt. We weten al dat de nadruk zal liggen op energie-efficiëntie van overheidsgebouwen en op «digitalisering ten dienste van de burger». De GOB voorziet geen nieuwe projectoproepen voor EFRO vóór 2022.

Energie-efficiëntie is ook een prioriteit van het nationaal plan voor herstel en veerkracht (NPHV) dat België eind april bij de Europese Commissie heeft ingediend. Volgens onze informatie zou de FW-B in de loop van de zomer projectoproepen kunnen lanceren om de energierenovatie van schoolgebouwen en de culturele infrastructuur te stimuleren.

In het kader van het project Inlucities vond in mei een eerste (virtueel) **studiebezoek** plaats tussen de partners van het project. Dankzij dit studiebezoek kon de gemeente Schaarbeek beginnen aan een actieplan voor de integratie van migranten en vluchtelingen in de stad Jelgava in Letland.

DUURZAME ONTWIKKELING EN CULTUUR

In maart van dit jaar had Brulocalis een ontmoeting met het kabinet van minister Linard, bevoegd voor cultuur bij de Federatie Wallonië-Brussel. Het doel van deze vergadering was om gezamenlijk de contouren te bespreken voor een projectoproep met als titel « **Plan voor de energierenovatie van de culturele infrastructuur** » (een plan dat voortkomt uit het Nationaal Plan voor herstel en veerkracht). De oproep zou in juli gelanceerd moeten worden bij de cultuurmedewerkers van de plaatselijke besturen voor de renovatie van culturele infrastructuur met het oog op energiebesparing. Voor de gehele Federatie werd voor deze oproep een budget van 31,6 miljoen euro vrijgemaakt.

**EEN NIET TE MISSEN AFSPRAAK
MET DE LOKALE BESTUREN**

MUNICIPALIA

Le Salon des Mandataires

30/09 & 01/10 2021

WEX - MARCHE-EN-FAMENNE

UW GRATIS TOEGANG

DANKZIJ UW GUESTCODE DB7Z0DT VIA DE SITE MUNICIPALIA.BE

OPENING VAN DE ONLINE REGISTRATIE OP 16/08

> Marion ENGLERT, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

OVERMATIGE SCHULDENLAST IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST, GEVOLG EN VERZWARENDE FACTOR VAN ARMOEDESITUATIES

De overmatige schuldenlast van huishoudens is een belangrijk gegeven in het Brussels Gewest, waar het armoedecijfer bijzonder hoog is (leen Brusselaar op de drie leeft onder de armoederisicogrens). Overmatige schuldenlast kan zowel het gevolg zijn van armoede als een van de oorzaken ervan vormen of een situatie die al kwetsbaar is nog verergeren.

Jammer genoeg zijn er onvoldoende gegevens om dit fenomeen zichtbaar te maken, te meten en op te volgen, hoewel het belangrijke gevolgen heeft voor vele inwoners van het gewest. Enkel gegevens over krediet schulden zijn volledig en beschikbaar via de Centrale voor kredieten aan particulieren van de Nationale Bank van België (NBB). Voor mensen in armoede zijn het echter vaker «leefschulden», die verband houden met de menselijke waardigheid, die tot overmatige schuldenlast leiden: ze kunnen hun huisvesting en kosten, gezondheidszorg enz. niet betalen. Het ontbreken van een gegevensbank over overmatige schuldenlast die niet door kredieten werd veroorzaakt, is daarom bijzonder problematisch.

Daarom heeft het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad in samenwerking met het Steunpunt voor de Diensten Schuldbeoordeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en bepaalde diensten voor schuldbemiddeling de beschikbare gegevens in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in kaart gebracht om een beter zicht te krijgen op het profiel van mensen met overmatige schuldenlast, de globale aard van de schulden, de factoren die aan de basis liggen van overmatige schuldenlast enz.

Het coderen en gebruiken van de gegevens van de diensten voor schuldbemiddeling vormt een mogelijkheid om over cijfermateriaal omtrent overmatige schuldenlast te beschikken. Hoewel niet alle personen met overmatige schuldenlast aankloppen bij die diensten, is het aantal aanvragers toch een aanwijzing van de omvang van het fenomeen. Bovendien zijn de gegevens over de profielen van de personen en de aard van hun schulden waardevolle informatie. Momenteel hebben alle diensten voor schuldbemiddeling nog niet de mogelijkheid noch de middelen om hun gegevens te coderen. Sommige zijn daar desalniettemin toch al mee begonnen, waardoor een eerste overzicht van de gegevens beschikbaar is en men al bepaalde vaststellingen kan doen.

Voor het dossier van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad werden twee bronnen gebruikt om een beter becijferd beeld te hebben van de problematiek van overmatige schuldenlast in het Brussels Gewest. De eerste bron waren de gegevens van vier diensten voor schuldbemiddeling (van de OCMW's van Brussel-Stad, Vorst, Sint-Lambrechts-Woluwe en Etterbeek) die hun gegevens coderen, de tweede waren de statistieken van de Centrale voor kredieten aan particulieren van de NBB.

Merk op dat de analyse gegevens van respectievelijk 2018 en 2019 betreft, dus van voor de COVID-19-crisis.

BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN

De gegevens van de diensten voor schuldbemiddeling (DSB's) van de OCMW's van Brussel-Stad, Vorst, Sint-Lambrechts-Woluwe en - voor enkele variabelen - Etterbeek¹ hebben het mogelijk gemaakt om verschillende vaststellingen te doen².

1) De problematieken van overmatige schuldenlast komen meestal samen voor met armoedesituaties.

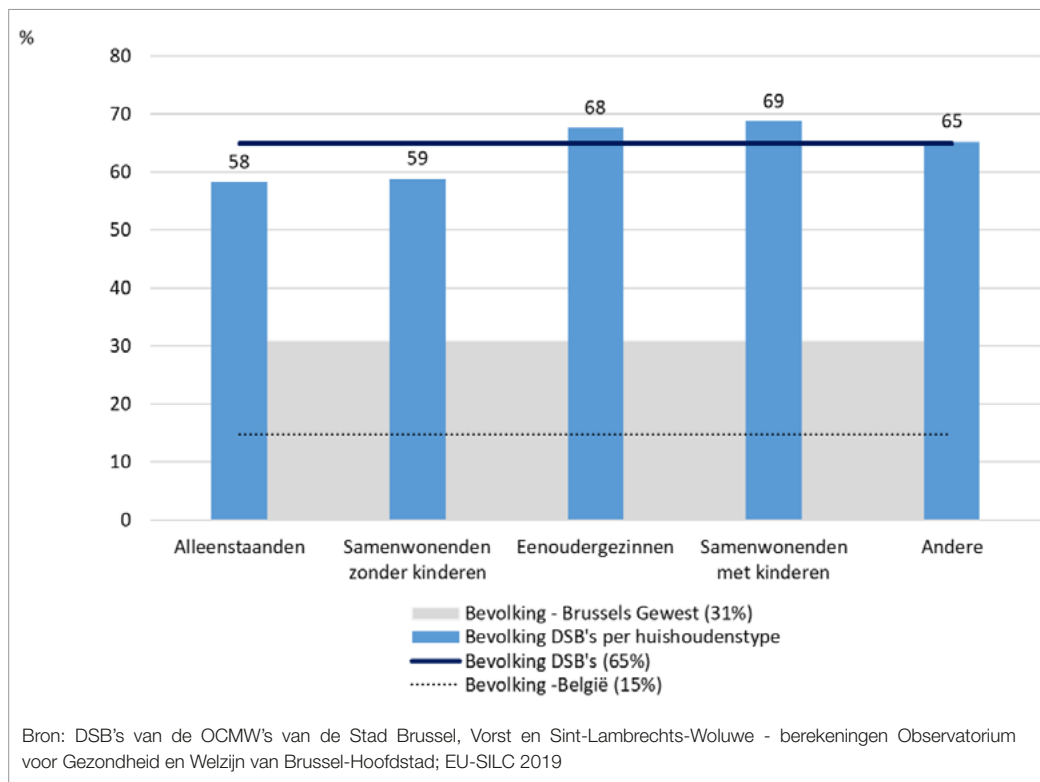
Laaggeschoolden, personen die in een sociale woning wonen en werklozen zijn duidelijk oververtegenwoordigd bij het publiek dat door de bestudeerde DSB's worden opgevolgd.

De inkomens van de betrokken huishoudens zijn zeer laag; 65% van de mensen die de beschouwde DSB's opvolgen, leven in armoede. Dat cijfer stijgt nog bij de huishoudens met kinderen (figuur 1).

Niettemin blijkt ook dat meer dan een kwart van de betrokkenen een job heeft, en dat een derde van deze mensen een inkomen hebben dat hoger ligt dan de armoederisicogrens, wat betekent dat men zich in grote moeilijkheden kan bevinden ook al heeft

1. De DSB van het OCMW Etterbeek codeert met een andere software («Medius») dan de drie andere DSB's in deze studie (die coderen met «Lotus»). Bijgevolg zijn de variabelen niet altijd identiek en beschikbaar via de twee coderingssoftwarepakketten. Dit betekent dat, afhankelijk van de variabele, de in dit artikel gepresenteerde gegevens soms alleen betrekking hebben op de gegevens van de DSB's van de OCMW's van Brussel-Stad, Vorst en Sint-Lambrechts-Woluwe. Voor meer informatie, zie het volledige dossier.
2. Merk op dat deze vaststellingen kunnen worden vergeleken met die voor Wallonië en Vlaanderen. Voor Wallonië verwijzen we hiervoor naar: Jeanmart C. (2019), «Les ménages en situation de surendettement : Profil, endettement et éléments déclencheurs des difficultés financières», Observatoire du Crédit et de l'Endettement. Voor Vlaanderen verwijzen we naar: SAM, steunpunt Mens en Samenleving (2019), 'Cijfer- en profielgegevens van de Vlaamse huishoudens in budget- en/of schuldhulpverlening anno 2018'.

Figuur 1: Armoedecijfers, totaal en per huishoudenstype (%), DSB's van de OCMW's van de Stad Brussel, Vorst en Sint-Lambrechts-Woluwe, Brussels Gewest en België, 2018

men werk (over het algemeen onzeker werk) of een inkomen dat boven de armoederisicogrens ligt.

De uitgavenstructuur doet vermoeden dat huisvesting en de eraan verbonden kosten een belangrijke hap uit het budget van die huishoudens nemen.

Inkomens die te laag zijn om in de basisbehoeften te voorzien, zijn de belangrijkste opgetekende oorzaak van overmatige schuldenlast. Ook in veel gevallen wordt de overmatige schuldenlast veroorzaakt door een verandering van de situatie: echtscheiding, ziekte, ongeval, verlies van werk, faillissement of andere situatie die een daling van inkomsten of onvoorziene kosten veroorzaken. Heel vaak doet een levensgebeurtenis dus de situatie omslaan in overmatige schuldenlast, in een context van afwezigheid van financiële reserves en wanneer men al op het scherp van de snee leeft.

2) Eenoudergezinnen zijn sterk oververtegenwoordigd bij mensen die een beroep doen op de DSB's.

Een vierde van de mensen die aanklopten bij de beschouwde DSB's maken deel uit van een eenoudergezin. Eenoudergezinnen zijn dus sterk oververtegenwoordigd bij de bestudeerde groep (ze komen dubbel zo vaak voor) in verhouding tot hun aantal binnen de Brusselse bevolking (in tegenstelling tot samenwonenden zonder kinderen). Dat stellen de DSB's al vele jaren vast. Dat kan in verband worden gebracht met de frequentie en ernst van armoede bij

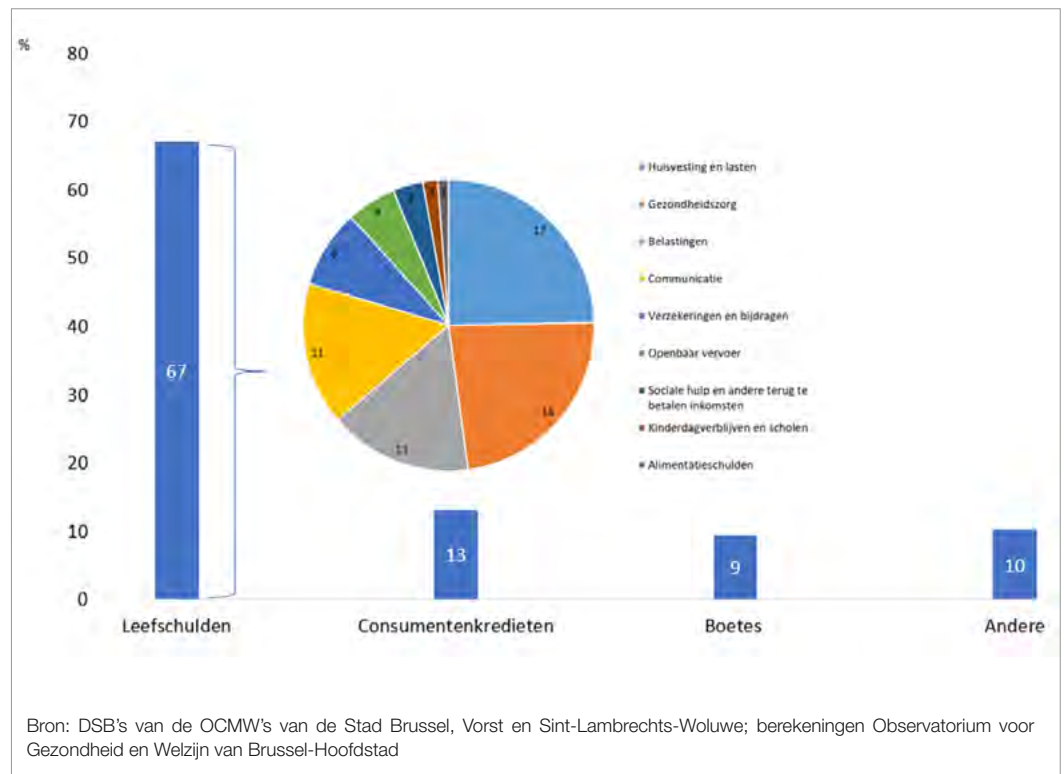
eenoudergezinnen. Daarnaast gaat het bij deze eenoudergezinnen in negen op de tien gevallen om vrouwen, zoals dat ook in het algemeen het geval is.

3) "Leefschulden" komen vaker voor dan kredietschulden bij mensen die een beroep doen op de DSB's.

De gegevensanalyse van de personen bij de bestudeerde DSB's toont aan dat «leefschulden» (als een geheel beschouwd) veel vaker voorkomen dan kredietschulden. De verdeling van de schulden volgens de aard ervan (voor de DSB's van de OCMW's van Brussel-Stad, Vorst en Sint-Lambrechts-Woluwe) toont aan dat het bij 67% van de schulden om "leefschulden" gaat. Het betreft schulden door huisvesting en kosten, gezondheidszorg, belastingen, communicatie, verzekeringen en bijdragen, transport, onrecht ontvangen bedragen die terugbetaald moeten worden, kinderdagverblijven en scholen of alimentatie. Kredietschulden (of andere leningen of verkopen) maken 13% uit van de schulden van de beschouwde groep. De overige 20% bestaat uit schulden voor boetes (9%) en niet nader gespecificeerde schulden (figuur 2).

Schulden voor hypothecaire kredieten komen zeer weinig voor bij de mensen die aankloppen bij de DSB's (die hoofdzakelijk huurders zijn). Consumentenkredietschulden vormen daarentegen een zeker niet te verwaarlozen categorie.

Figuur 2: Verdeling van de schulden volgens de soort (%), DSB's van de OCMW's van de Stad Brussel, Vorst en Sint-Lambrechts-Woluwe, 2018

Hoewel “leefschulden” de vaakst voorkomende trigger van overmatige schulden vormen zijn ook consumentenkrediet schulden vaak de trigger. Schuld bemiddelaars en verenigingen voor bijstand aan personen met overmatige schuldenlast stellen op het terrein vast dat mensen in armoede bijzonder kwetsbaar zijn voor consumentenkredieten om zo in hun basisbehoeften te voorzien of hun achterstallige facturen te betalen.

4) Mensen die een beroep doen op de DSB's zien in het algemeen hun basisrechten zoals huisvesting en zorg niet verzekerd: wanneer ze niet in de mogelijkheid zijn om de huur, de vaste kosten en hun gezondheidszorgen te kunnen betalen zijn dit de eerste triggers van overmatige schuldenlast.

De vaakst voorkomende schulden betreffen huisvestingskosten en vooral de vaste kosten, wat duidt op nijpende energiearmoede bij de huishoudens die de DSB's om hulp vragen. Schulden voor gezondheidszorg zijn ook bij de vaakst voorkomende schulden. Samen genomen maken schulden voor gezondheidszorg, huisvesting en de vaste kosten een derde uit van alle schulden van het publiek van de bestudeerde DSB's.

5) Mensen die aankloppen bij de DSB's bevinden zich in het algemeen al in een ver stadium van overmatige schuldenlast en zijn meestal verwickeld in gerechtelijke procedures.

Mensen die aankloppen bij de DSB's hebben gemiddeld elf schuldeisers en dit aantal kan oplopen tot meerdere tientallen (tot zeventig).

Het gemiddelde schuldbedrag per persoon is meer dan 20 000 euro en de mediaan is meer dan 10 000 euro.

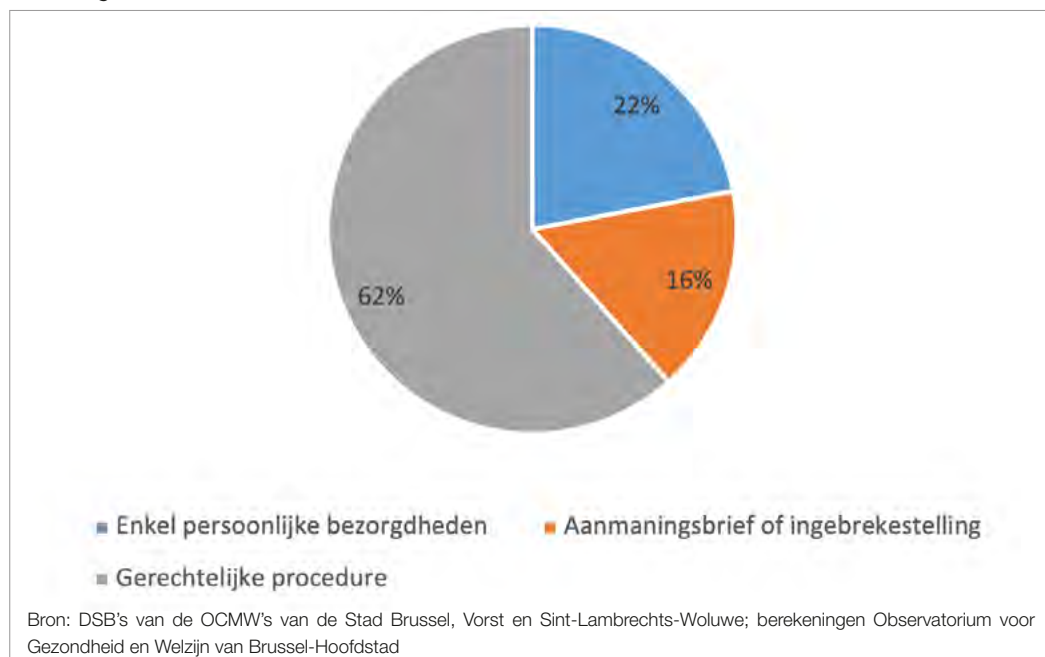
De beschikbare gegevens tonen aan dat meer dan 60% van de mensen die bij de DSB's komen, zich al in een gerechtelijke procedure bevinden (figuur 3). Volgens de sociale actoren doen personen met een overmatige schuldenlast inderdaad vaak in een te laat stadium, wanneer er een gerechtsdeurwaarder tussenkomt, een beroep op de DSB's.

Dankzij de gegevens van de Centrale voor kredieten aan particulieren konden we het volgende vaststellen over krediet schulden.

6) Er zijn verhoudingsgewijs minder kredietnemers in het Brussels Gewest dan in de rest van België, maar ze hebben vaker moeilijkheden.

Het aandeel kredietnemers is lager in het Brussels Gewest dan in de rest van België: 55% van de meer-

Figuur 3: Verdeling van de personen die een beroep doen op de DSB's volgens de situatie in verband met overmatige schuldenlast, OCMW's van de Stad Brussel, Vorst en Sint-Lambrechts-Woluwe, 2018

derjarige bevolking in Brussel heeft minstens een krediet, tegenover 67% in België. Het aandeel personen met terugbetalingsmoeilijkheden in de bevolking is echter groter in het Brussels Gewest (5,1% tegenover 3,4% in België). Bij de kredietnemers is het percentage kredietnemers in moeilijkheden in het Brussels Gewest inderdaad bijna dubbel zo hoog als in België (9,2% tegenover 5,1%). Deze vaststelling getuigt van de nijpende armoede in het gewest.

Meer dan de helft (54%) van de kredietnemers in moeilijkheden in het Brussels Gewest bevinden zich in die situatie door een kredietopening, 35% door een lening op afbetaling, 6% door een verkoop op afbetaling en nog eens 6% door een hypothecair krediet. Kredietopeningen zorgen voor het grootste aantal kredietnemers in moeilijkheden, maar als men naar de percentages kijkt van de achterstallige kredietnemers per kredietsoort zijn komen verkopen op afbetaling op de eerste plaats, gevolgd door leningen op afbetaling.

Het percentage kredietnemers met minstens een achterstallig krediet is voor elke kredietsoort hoger in het Brussels Gewest dan in de twee andere gewesten, behalve voor hypothecaire kredieten (waarbij er in het algemeen zeer weinig kredietnemers in moeilijkheden zijn).

7) Jongeren worden vaker getroffen door terugbetalingsproblemen bij kredieten.

Kredietname is verbonden aan de levenscyclus: het neemt toe naarmate men ouder wordt, piekt in de middelbare leeftijdscategorie en daalt dan terug. Bij kredietnemers is het percentage kredietnemers met minstens een achterstallig krediet evenwel een stuk

groter bij de jongvolwassenen en daalt het trapsgewijs naarmate de leeftijd toeneemt. In het Brussels Gewest heeft 18% van de kredietnemers tussen 18 en 24 jaar minstens een achterstallig krediet.

8) Het aandeel kredietnemers in moeilijkheden is groter als de kredietverstrekker een niet-bancaire organisatie is.

Het aandeel achterstallige kredieten bij kredietopeningen in het Brussels Gewest is 11% als de kredietverstrekker een niet-bancaire organisatie is, tegenover 6% als het om een bank gaat. Dat zou erop kunnen wijzen dat de solvabiliteitscontroles van kredietnemers minder grondig gebeuren wanneer een niet-bancaire organisatie de lening verstrekt.

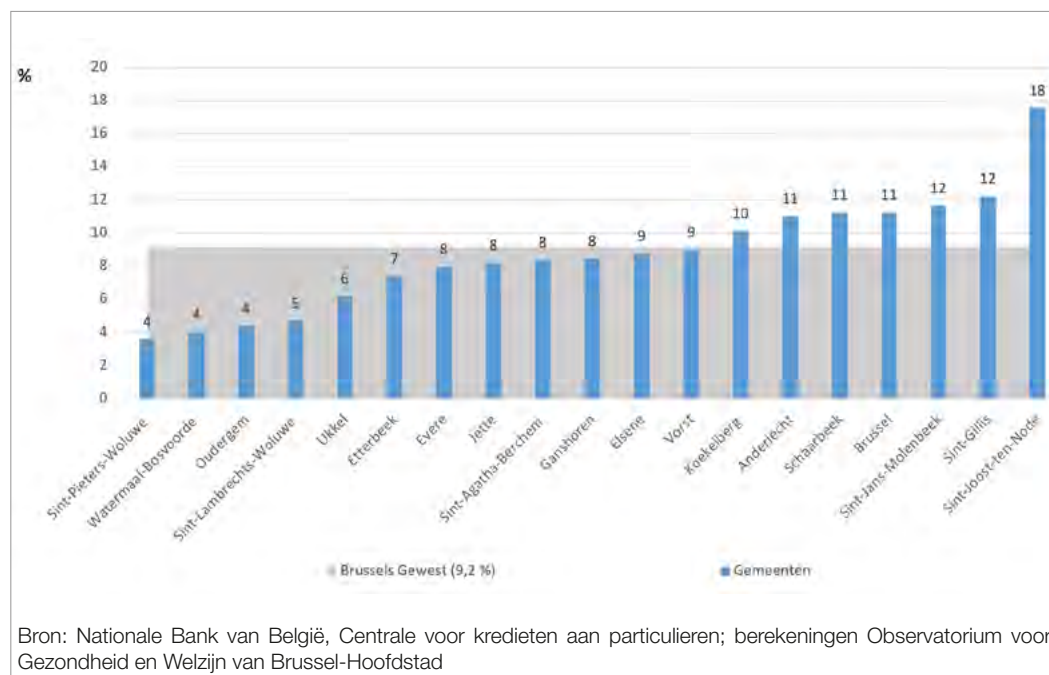
9) Overmatige schuldenlast bij kredieten heeft ook te maken met armoede.

De analyse van het aandeel kredietnemers met minstens een achterstallig krediet op het totaal kredietnemers per Brusselse gemeente toont een nauw verband aan tussen dit aandeel en de graad van armoede in de gemeente: dit aandeel varieert van 4% in Sint-Pieters-Woluwe tot 18% in Sint-Joost-ten-Node. Bovendien is het verschil tussen die twee extremen de afgelopen tien jaar nog gegroeid (figuur 4).

10) De collectieve schuldenregeling (CSR) lijkt weinig toegankelijk te zijn in het Brussels Gewest.

5 030 personen in het Brussels Gewest bevinden zich in een CSR-procedure. Voor 37% van hen staan

Figuur 4: Percentage kredietnemers met minstens een achterstallig lopend krediet op het totaal aantal kredietnemers per gemeente, Brussels Gewest, 31 december 2019

Bron: Nationale Bank van België, Centrale voor kredieten aan particulieren; berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

er geen achterstallige kredieten geregistreerd, wat opnieuw aantoont dat schulden van diverse aard ook kunnen leiden tot ernstige overmatige schuldenlast waarvoor een CSR-procedure nodig is.

Slechts 7% van de mensen met minstens een achterstallig krediet in het Brussels Gewest zitten in een CSR, tegenover 17% in Wallonië en 21% in Vlaanderen. In Brussel doet men dus minder vaak een beroep op de CSR dan in de twee andere gewesten.

Het aandeel personen met minstens een achterstallig krediet is nochtans hoger in het Brussels Gewest (wat waarschijnlijk ook geldt voor het aandeel personen dat om andere redenen met overmatige schuldenlast te kampen heeft).

Er moet op gewezen worden dat het probleem van overmatige schuldenlast in het algemeen waarschijnlijk nog zal toenemen als gevolg van de talrijke effecten van **de Covid-19-crisis** en de maatregelen ter beperking van de activiteit die zijn genomen om de epidemie in te dammen. Op basis van de maandelijkse consumentenenquête verklaarde 34% van de Brusselaars in mei 2020 een inkomensverlies te hebben geleden als gevolg van de crisis, en 29% in februari 2021 (tegenover 20% in Vlaanderen en 26% in Wallonië). In het algemeen heeft de inkomensdaling in deze crisisperiode geleid tot een opeenstapeling van betalingsachterstanden, waardoor de problemen met te hoge schulden toenemen, zowel wat betreft huurschulden (en dus het risico op uitzetting), schulden bij energie- en waterrekeningen, als schulden in verband met telecommunicatie, gezondheid, enz.

AANDACHTSPUNTEN

De resultaten van dit onderzoek wijzen meerdere aandachtspunten aan:

- De belangrijkste oorzaak van overmatige schuldenlast is **een inkomen dat te laag is om in de basisbehoeften te voorzien**.

In het merendeel van de gevallen ligt **armoede** enerzijds en **de ondoelmatigheid van basisrechten als huisvesting of gezondheidszorg** anderzijds aan de oorsprong van overmatige schuldenlast in het Brussels Gewest. De oplossingen voor deze problematiek bevinden zich stroomopwaarts, via een armoedebestrijdingsbeleid dat een invloed heeft op het inkomen (door sociale zekerheid, tewerkstellingsbeleid enz.) enerzijds en beleid gericht op de doelmatigheid van basisrechten voor iedereen anderzijds (door huurwoningen toegankelijker te maken, gratis gezondheidszorg enz.).

- Hoewel leefschulden frequenter zijn dan krediet-schulden bij mensen in armoede, zijn kredieten toch een van de elementen die overmatige schuldenlast kunnen veroorzaken of ertoe bijdragen. Op het terrein stellen schuldbemiddelaars en verenigingen voor bijstand aan personen met overmatige schuldenlast vast dat **mensen in armoede bijzonder kwetsbaar zijn voor consumentenkredieten, waarmee ze in hun basisbehoeften kunnen voorzien of hun achterstallige betalingen in orde kunnen brengen**. Kredietinstellingen zonder scrupules kunnen die kwetsbaarheid uitbuiten door het aanwenden van commerciële praktijken die kredieten vaak

banaliseren (door telefonisch, via de post of het internet klanten te werven). Hoewel de wetgeving bepaalt dat kredietverstrekkers alleen een krediet mogen toekennen als de kredietnemer over voldoende middelen beschikt om de lening terug te betalen, stellen de actoren op het terrein stellen vast dat vele kredieten worden toegekend zonder enige vorm van solvabiliteitsanalyse vooraf. Hier is dus nog speelruimte om de praktijken van makkelijke kredietverlening beter in te perken en doeltreffender te controleren of kredietorganisaties de wetgeving naleven.

- Het werk van de **diensten voor schuldbemiddeling** (DSB's) laat mensen met overmatige schuldenlast toe het hoofd boven water te houden. Schuldbemiddelaars moeten over een grote deskundigheid beschikken. Schuldbemiddelaars zouden een echte status moeten krijgen. Op die manier zouden zij met name schuldeisers in bepaalde gevallen redelijke moratoria/betalingsplannen kunnen opleggen. Bovendien zouden de DSB's meer medewerkers moeten hebben om de toename van aanvragen te kunnen bolwerken en om wachtlijsten te vermijden die de begeleiding uitstellen, waardoor de problemen zich verder opstapelen en erger worden.

- Naast de problemen van de wachtlijsten is het ook zo dat **mensen met overmatige schuldenlast in het algemeen lang wachten voor ze aankloppen bij een DSB**. Daardoor bevinden ze zich al in een vergevorderd stadium van overmatige schuldenlast met ernstige gerechtelijke gevolgen.

Als mensen vroeger naar de DSB's zouden gaan, zou de schuldbemiddeling minder omvangrijk kunnen zijn en zouden schuldsituaties die moeilijker op te lossen zijn, kunnen vermeden worden.

- Dit rapport heeft het coderingswerk van de DSB's gevaloriseerd en het belang van kwaliteitsvolle gegevens aangetoond om een problematiek onder de aandacht te brengen waar momenteel weinig informatie over bestaat maar die nochtans ernstige gevolgen heeft voor de levenssituatie van vele Brusselaars. Dit onderzoek gebeurde op basis van een steekproef van gegevens van vier DSB's in het Brussels Gewest.

Het is noodzakelijk de gegevens van alle DSB's in Brussel te coderen en ze statistisch te verwerken als we de problematiek zichtbaar willen maken, er de omvang en evolutie van meten en er de eigenschappen van te kennen. Om over globale officiële statistieken te kunnen beschikken, moeten de DSB's ondersteund worden om de software te kunnen gebruiken en verbeteren om de "data quality"-processen te verzekeren zoals dit voor andere officiële statistieken gebeurt.

Vele huishoudens in het Brussels Gewest hebben te kampen met overmatige schuldenlast. De problematiek heeft een grote impact op alle levensdomeinen en leidt tot een snelle verslechtering van de levenskwaliteit, veel ellende en een juridische lijdensweg. Overmatige schuldenlast kan lijden tot het verlies van vrijheden en de ondoelmatigheid van bepaalde basisrechten: loonbeslag, beslag op onroerend goed, afsluiting van energie en water, uithuiszetting enz. zijn gevolgen die levenssituaties die al moeilijk zijn nog verder verergeren.

De strijd tegen overmatige schuldenlast beklemtoont het risico om sociale rechten en vrijheden te verliezen. We kunnen deze problematiek ook niet bestrijden zonder deze eerst zichtbaar te maken. Deze acties zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zijn onontbeerlijk om iedereen toe te laten een menswaardig leven te leiden.

> Meer info

Download het volledige bestand:

[Dossier 2021/1: Overmatige schuldenlast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gevolg en verzwarende factor van armoedesituaties](#)

3. In de publicatie van Defossez A. (2016) staan meer aanbevelingen om makkelijke kredietverlening tegen te gaan. Zie Defossez A. (2016), "[Overmatige schuldenlast en consumentenkrediet: aanbevelingen 2016 ter bestrijding van gemakkelijk krediet](#)", Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

> Philippe DELVAUX, communicatiedienst Brulocalis

NOODPLAN HUISVESTING ZET ALLES OP ALLES

In de nasleep van de algemene beleidsverklaring van de regering heeft staatssecretaris van Huisvesting, mevrouw Nawal Ben Hamou, van eind 2019 tot de eerste helft van 2020 de gemeenten bezocht om er te spreken met de burgemeesters, schepenen van Huisvesting, OCMW-voorzitters en de OVM's. Doel was om te werken aan een Noodplan Huisvesting 2020-2024 (NPH) dat uiteindelijk in januari door het Brussels Parlement werd goedgekeurd. Dat plan is de opvolger van het Gewestelijk huisvestingsplan van 2004 en van de Alliantie Wonen van 2013.

Het plan werkt vijf grote actieterreinen uit, onderverdeeld in 33 acties. In dit artikel selecteren we voor u een paar passages uit het plan meer specifiek voor de gemeenten. Veel acties, vooral onder actieterrein 3, zullen de aandacht trekken van het OCMW, maar kunnen hier wegens plaatsgebrek slechts kort aan bod komen.

“Eén op de drie Brusselaars leeft vandaag onder de armoedegrens. Het blijft daarom een prioriteit van de regering om wonen, werken en zorg toegankelijk te maken voor iedereen”.

De gezamenlijke algemene beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie 2019-2024

ACTIETERREIN 1:

HET AANBOD EN DE KWALITEIT VAN WONINGEN VAN SOCIALE AARD VERHOGEN

Actie 1: Voortzetting van de bouw van woningen zoals voorzien in het kader van het Gewestelijk Huisvestingsplan en van de Alliantie Wonen*

Actie 2: Aankoop-renovatiestrategie en lancering van de openbare oproep

Actie 3: Socialisering van het openbare woningenbestand*

Actie 4: Steun voor de aankoop/renovatie van woningen door de gemeenten*

Actie 5: Renovatie van het socialewoningenbestand

Actie 6: De plaatsing van fotovoltaïsche installaties op sociale woningen die beheerd worden door de OVM's

Actie 7: Vermindering van de lasten voor het onderhoud van groene ruimten rond sociale woningen

Actie 8: Herziening van de toewijzingscriteria voor sociale woningen

Actie 9: Terbeschikkingstelling van de app "Appinest" voor alle sociale huurders van het gewest

Actie 10: Het sluiten van huisvestingsovereenkomsten met de gemeenten*

Actie 11: Uitbouw van het aanbod van SVK's en evolutie van de voorwaarden voor het in beheer geven van woningen

*De acties in kleur zijn de acties die we hier in dit artikel aan bod laten komen.

HET AANBOD EN DE KWALITEIT VAN WONINGEN VAN SOCIALE AARD VERHOGEN

Hieronder vindt men het grootst aantal acties terug die onder de gemeenten en OCMW's vallen.

Voortzetting van de bouw van woningen zoals voorzien in het kader van het Gewestelijk Huisvestingsplan en van de Alliantie Wonen

De Gewestelijke Beleidsverklaring voorziet dat de regering binnen de 5 jaar de bouw van de 6.400 woningen zal voltooien die gepland staan in het Gewestelijke Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen.

Het NPH geeft een overzicht van de huisvestingsprojecten die door de verschillende openbare vastgoedoperatoren moeten worden uitgevoerd, waaronder de gemeenten via de wijkcontracten. Voor die laatste voorziet het NPH in een versnelde procedures zowel voor de voorlopige oplevering als voor de start van nieuwe bouwplaatsen tegen 2024. Oftewel een belangrijke impuls die de PUL mogelijk zal maken door o.a. versnelde stedenbouwkundige procedures.

Socialisering van het openbare woningenbestand

Vandaag de dag zijn er twee openbare verhuurders die sociale woningen aanbieden aan vergelijkbare groepen in het BHG: de BGHM/OVM's en de Gemeenten/OCMW's/Gewestelijke Grondregie.

Hoewel de doelgroepen gelijkaardig zijn, is er wel sprake van een verschillende wachtlijst en de huurprijzen verschillen eveneens.

Zo kan een gezin van de ene operator tot de andere, maar ook van de ene gemeente tot de andere, een "openbare" woning toegewezen krijgen waarvan de huur min of meer is aangepast aan het gezinsinkomen en dit volgens voorwaarden die verschillen van de ene operator tot de andere.

Het is dus in het belang van de gezinnen die een woning toegewezen kregen door een gemeente, een OCMW of de Regie om hun inschrijving voor een sociale woning bij de BGHM te behouden.

Concreet betekent dit dat wanneer een kandidaat-huurder een woning voor bescheiden inkomens krijgt toegewezen door een gemeente/OCMW/Gewestelijke Grondregie, hij of zij een huurprijs geniet die voldoet aan de voorwaarden voor sociale huisvesting indien hij of zij ook op de wachtlijst van de BGHM staat.

De kandidaat-huurder hoeft dus niet meer te wachten op een woning van de BGHM.

Het gewest zal de openbare verhuurder compenseren voor het winstverlies tussen de initiële bescheiden huurprijs en de door de huurder betaalde BGHM-huurprijs.

De huurder zal worden meegeteld in de BGHM-toewijzingen en zal dus van de wachtlijst voor een sociale woning worden gehaald.

Hetzelfde systeem zal ook van toepassing zijn op gezinnen die reeds huurder zijn van een gemeentelijke/OCMW-woning voor bescheiden inkomens en die bovendien ingeschreven staan op de wachtlijst van de BGHM.

Huurders van gesocialiseerde woningen zullen dezelfde rechten genieten als BGHM-huurders (mutaties, enz.).

Wordt dit jaar verwacht:

- Wetswijzigingen: Brusselse Huisvestingscode & het Besluit van de BHR van 26 september 1996 houdende de regeling van de verhuur van woningen die beheerd worden door de BGHM of door de openbare vastgoedmaatschappijen ("Huurbesluit")
- Vaststelling van een modus operandi voor de uitwisseling van informatie tussen elke gemeente en de BGHM via Brussel Huisvesting
- Opstelling van een protocolakkoord waarin de contractuele en financiële voorwaarden tussen het gewest en de gemeenten worden vastgelegd

Steun voor de aankoop/renovatie van woningen door de gemeenten

In de Algemene Beleidsverklaring van elke gemeente staat de wens om de inwoners een betaalbare en kwaliteitsvolle woning aan te bieden. De voorstellen en strategieën op dit vlak variëren uiteraard al naargelang de lokale situatie.

Het staat niettemin vast dat de gemeenten niet over de nodige financiële middelen beschikken voor de aankoop en renovatie van de woningen.

De zeer dichtbebouwde en dichtbevolkte gemeenten van de eerste kroon beschikken over weinig grondreserves. Het is dus zeer belangrijk dat er een herwaarderingsbeleid gevoerd wordt voor bestaande private gebouwen om het aantal openbare woningen te verhogen. Hiervoor moeten de gemeenten de middelen krijgen om onbewoonde of ongezonde woningen aan te kopen of te renoveren.

De eerste pijler van het programma van het Stadsbeleid heeft tot doel het onveiligheidsgevoel tegen te gaan door middel van ruimtelijke ordening, met name via vastgoedoperaties op verlaten of leegstaande gebouwen of door de renovatie of heropbouw van ongezonde of ongeschikte panden.

> Compas - Anderlecht

Deze operaties en maatregelen kunnen in het hele Brussels Hoofdstedelijk Gewest gesubsidieerd worden.

Er wordt een subsidie toegekend aan gemeenten of OCMW's voor de aankoop van een gebouw of de uitvoering van werken met als uiteindelijke doel het pand te herbestemmen tot gelijkgestelde sociale woning.

Zie de subsidiedatabank op www.brulocalis.brussels > Stadsbeleid via ruimtelijke ordening (SB luik 1)

Deze maatregel ter bevordering van de ontwikkeling van sociale huisvesting wordt momenteel echter te weinig ingezet, zeker in de gemeenten van de tweede kroon.

Naast het bouwen van woningen is het ook nodig om een beleid te voeren voor het verwerven of renoveren van private woningen om ze te herbestemmen tot sociale woningen.

Deze operaties moeten op een gerichte manier in de sterk verstedelijkte blokken worden uitgevoerd. De gemeente is met haar grondige kennis van haar eigen grondgebied de beste operator om deze operaties uit te voeren.

Pijler 1 van het Stadsbeleid is een bestaand systeem waarmee deze doelstelling kan worden uitgevoerd. Het is de bedoeling dat de gemeenten het systeem beter kennen en meer gaan gebruiken.

Het gewest zal een projectoproep lanceren waardoor de gemeenten een financiering kunnen krijgen voor dit soort operaties, waarbij er een onderscheid wordt gemaakt tussen buiten en binnen de Zone voor Stedelijke Herwaardering (ZSH):

- 80% van de woningen waarop de operatie betrekking heeft, zal door de OVM's worden beheerd als sociale woning
- 20% zal door de OVM's of de gemeente worden beheerd als sociale woning, woning voor middeninkomens of woning voor bescheiden inkomens

In het kader van de gezamenlijke overeenkomst (zie actie 10) zal samen met elke gemeente een doelstelling worden vastgelegd inzake het aantal aan te kopen en te renoveren woningen.

Wordt dit jaar verwacht:

- Opname van dit proces in de protocolakkoorden met de gemeenten, waarbij per gemeente doelstellingen worden vastgelegd
- Lancering van de projectoproep 'aankoop/renovatie' voor de gemeenten via Brussel Huisvesting

Het sluiten van huisvestingsovereenkomsten met de gemeenten

Afgezien van de Duurzame Wijkcontracten, die niet op het hele Gewest betrekking hebben, moet echter worden vastgesteld dat er tussen de gemeenten en het Gewest weinig of niet overlegd wordt over het gevoerde huisvestingsbeleid.

Hierdoor raakten tal van projecten voor de bouw en/of renovatie van woningen van sociale aard geblokkeerd.

Om de in de Gewestelijke Beleidsverklaring beschreven doelstellingen te verwezenlijken, moet er nauw worden samengewerkt met de gemeenten.

Actie

Een huisvestingsovereenkomst met elke gemeente sluiten om de gedeelde en wederzijdse doelstellingen en daartoe benodigde middelen vast te leggen.

Financiële steun verlenen aan de gemeenten in de vorm van een subsidie voor de aanwerving van een huisvestingsreferent binnen elke gemeente.

Een gewestelijk/gemeentelijk opvolgingscomité oprichten voor de operationele follow-up, om de doelstellingen van elke overeenkomst te evalueren, aan te passen en te verwezenlijken.

Eind 2019 begon de staatssecretaris voor Huisvesting met gesprekken met de gemeenten over de huisvestingskwestie. De bedoeling was

om alle lokale actoren op het vlak van openbare huisvesting binnen elke gemeente te ontmoeten: burgemeester, schepenen voor huisvesting, OCMW-voorzitter en OVM-voorzitter. Het doel was om een volledig beeld te krijgen van de behoeften en uitdagingen van de lokale actoren op het vlak van huisvesting.

De oplossingen die tijdens deze ontmoetingen werden besproken, zullen vervolgens concreet vorm krijgen in 19 "gemeenteccontracten", waarin rekening wordt gehouden met de specifieke sociologische en grondgebonden eigenschappen van elke gemeente.

Deze contracten zullen de autonomie en de financiën van de gemeenten niet in het gedrang brengen.

In deze overeenkomsten zullen de te vervullen opdrachten worden toegelicht, zoals:

- Gemeentelijke woningen voor bescheiden inkomens herbestemmen tot sociale woningen
- De bouw van sociale woningen op het grondgebied van de gemeente bevorderen
- Bestaande woningen aankopen
- In overleg handelen om de woningleegstand tegen te gaan en actief samenwerken aan de ontwikkeling van het openbaar beheersrecht, waarbij er gestreefd wordt naar een aanpak in overleg met de eigenaar
- In overleg actie ondernemen tegen ongezonde woningen
- Een gecoördineerd beleid opzetten met de BGHM voor het beheer van openbare gronden
- Een redelijke huurprijs garanderen
- In samenwerking met de OCMW's het verlies van huisvesting helpen te bestrijden
- Illegale toeristische accommodatie bestrijden

De operationele follow-up van elke huisvestingsovereenkomst zal uitgevoerd worden door een begeleidingscomité dat bestaat uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de gemeente en van het gewest. Dit comité zal een specifiek stappenplan opstellen voor elk project dat binnen de betrokken gemeente wordt uitgevoerd.

Wordt verwacht in 2021-2024:

- Goedkeuring door de regering van het model van gemeenteccontract
- Opmaak van de verschillende gemeenteccontracten
- Uitvoering van de in de gemeenteccontracten opgenomen acties

HET OVERHEIDSOPTREDEN OP HET GEBIED VAN HUISVESTING VERBETEREN

ACTIETERREIN 2:

HET OVERHEIDSOPTREDEN OP HET GEBIED VAN HUISVESTING VERBETEREN

Actie 12: Een nieuw gewestelijk instrument op poten zetten voor de bestrijding van leegstand

Actie 13: De procedure omtrent het openbaar beheersrecht vereenvoudigen om leegstand te bestrijden

Actie 14: Het gebruik van het voorkeepsrecht vergemakkelijken

Actie 15: Invoering van een versnelde procedure voor de afgifte van stedenbouwkundige vergunningen

Actie 16: Hervorming van de stedenbouwkundige lasten

Actie 17: Het goede bestuur door de BGHM en de OVM's versterken

Een nieuw gewestelijk instrument op poten zetten voor de bestrijding van leegstand

De regering wil de samenwerking met de gemeenten in de strijd tegen leegstand systematiseren.

Met het nieuwe systeem moet de opsporing van leegstaande woningen op gewestelijk niveau gecentraliseerd worden via Brussel Huisvesting, aangezien deze instelling al onderzoek doet en inbreukdossiers behandelt. Zo zal Brussel Huisvesting in staat zijn om een gewestelijk kadaster van leegstaande woningen aan te leggen. Een specifiek team van juristen en administratieve medewerkers zal zich binnen de Directie Huurtoelagen & Leegstaande Woningen met het nieuwe systeem bezighouden.

Deze centralisering zal gepaard gaan met een hervorming van de wettelijke instrumenten ter bestrijding van leegstand (zie Actie 13 "vereenvoudiging van het openbaar beheersrecht om leegstand te bestrijden" en Actie 14 "het gebruik van het voorkeepsrecht vergemakkelijken") en zal het mogelijk maken om aanzienlijk meer leegstaande woningen opnieuw op de markt te brengen.

In het kader van de strategie om leegstaande woningen weer op de markt te brengen, zullen de gemeenten via de gesubsidieerde VTE (zie Actie 10: het sluiten van huisvestingsovereenkomsten met de gemeenten) in eerste instantie contact moeten opnemen met de eigenaars van een woning die in de inventaris als onbewoond is aangemerkt en vervolgens maatregelen moeten nemen om de leegstand tegen te gaan, die door het gewest gefaciliteerd zullen worden, zoals het openbaar beheersrecht, tijdelijke bewoningsovereenkomsten, vorderingen tot

staking, gedwongen verkoop en de aankoop/renovatie door openbare operatoren.

De procedure omtrent het openbaar beheersrecht vereenvoudigen om leegstand te bestrijden

In 2018 heeft Brussel Huisvesting 859 dossiers geopend nadat leegstand werd vastgesteld. 264 van deze dossiers werden afgesloten na het verzenden van een waarschuwing en/of de kennisgeving van een geldboete. Daaruit volgt dat 595 van deze panden nog steeds leegstaan.

De regering is van plan het fenomeen van vastgoedleegstand actief te bestrijden om deze woningen opnieuw op de vastgoedmarkt te brengen.

De Brusselse Huisvestingscode voorziet met name in het openbaar beheersrecht als mechanisme om vastgoedleegstand te bestrijden. Dit mechanisme wordt echter slechts heel zelden gebruikt.

Momenteel zijn er slechts drie lopende dossiers waarbij er gebruik wordt gemaakt van het openbaar beheersrecht: twee op initiatief van

Wordt verwacht in:

2021: wetswijzigingen

- Wijziging van artikel 15 en volgende van de Huisvestingscode
- Wijziging van het BBHR van 30 november 2006 en 19 februari 2004 tot uitvoering van de Huisvestingscode

2022-2024 :

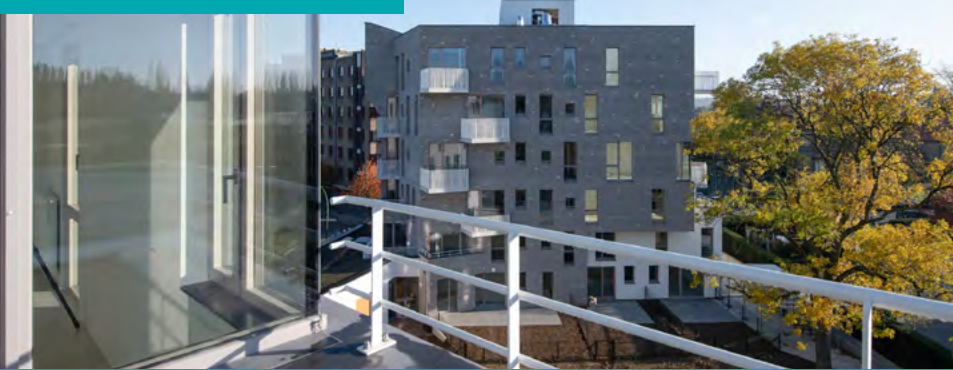
- Lancering van de IT-opdracht
- Implementering van het systeem

BIJAKTE 14 VAN BELIRIS: 38 MILJOEN VOOR DE BRUSSELSE SOCIALE HUISVESTING

Het samenwerkingscomité van Beliris heeft in mei de laatste hand gelegd aan bijakte 14 voor de periode 2020-2022. In bijakte 14 van Beliris wordt 38 miljoen euro begroot voor de renovatie van meer dan 800 sociale woningen via 7 nieuwe projecten. Dit bedrag komt bovenop de 30 miljoen euro die is uitgetrokken voor de lopende of geplande werken van bijakte 13 van Beliris, voor de renovatie van 550 woningen[1]. Dit betekent een investering van in totaal 68 miljoen euro voor de Brusselse sociale huisvesting.

> Meer info

<https://nawalbenhamou.brussels>

> Aartshertogen Zuid: bouw, bouwheer - BGHM, eigenaar van de woningen - de gemeente Watermaal-Bosvoorde.

het OCMW van Vorst in samenwerking met Fedasil en één op initiatief van de gemeente Sint-Gillis.

Bovendien heeft geen enkele openbare vastgoedoperator gebruik gemaakt van het fonds voor de prefinanciering van het openbaar beheersrecht.

Drie factoren verklaren deze mislukking: de financieringsproblemen van het openbaar beheersrecht, de logge administratieve procedure en de mogelijkheid dat het onroerend goed op elk moment van de beheersprocedure terug in beheer kan worden genomen door de eigenaar mits hij de door de openbare vastgoedoperator betaalde voor- geschoten kosten terugbetaald.

Voorgeschiedenis

In 2010 had het Brussels Parlement al geprobeerd om het openbaar beheersrecht te vereenvoudigen.

Zie www.brulocalis.brussels > documents > Het Parlement deblokkeert het openbaar beheersrecht (14.7.2010)

Ter herinnering: bij gebruik van het openbaar beheersrecht wordt een leegstaande of onbewoonbare privéwoning in beheer genomen door een openbare vastgoedbeheerder. Op die manier wordt de woning na een eventuele renovatie weer op de huurmarkt aangeboden tegen een tarief dat onder de marktprijs ligt.

Om alle vastgestelde hinderpalen uit de weg te ruimen, zal de aanwending van het openbaar beheersrecht, georganiseerd door artikelen 15 en volgende van de Brusselse Huisvestingscode, worden versoepeld voor de openbare vastgoedbeheerders.

Het toepassingsveld van het openbaar beheersrecht zal worden uitgebreid en de mogelijkheden om het pand terug in beheer te nemen, zullen worden beperkt. Het gewest zal ook de maximumbedragen verhogen die per wooneenheid worden toegekend (momenteel begrensd tot 50.000 euro) en ook de beschikbare quotiteit (vandaag begrensd op 70% of 90%) zoals bepaald in het besluit van 30 november 2006.

Er zal een bewustmakingsactie worden gelanceerd voor eigenaars die in moeilijkheden verkeren, om hen aan te moedigen op vrijwillige basis openbare beheersovereenkomsten af te sluiten.

Het gebruik van het voorkeurecht vergemakkelijken

Het voorkeurecht is een overheidsinstrument dat reeds bestaat in de Brusselse wetgeving, maar dat onderworpen is aan de goedkeuring van een besluit tot vaststelling van een voorkeureperimeter.

Het NPH voorziet in de vaststelling van een veralgemeende voorkeureperimeter in het hele gewest met het oog op het creëren van extra openbare huisvesting.

De invoering van een dergelijk overheidsinstrument is echter alleen relevant als het gepaard gaat met voldoende budget om de doelstellingen te behalen waarvoor het instrument werd ontworpen: het huisvestingsbeleid van de regering bevorderen en het aanbod aan voorzieningen vergroten.

De invoering van een veralgemeende voorkeureperimeter heeft tot doel een groter aantal mogelijkheden te benutten waarbij woningen verkocht worden aan voorkeurechthebbende overheden, met het oog op de uitbreiding van het openbare woningenbestand in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Deze perimeter zal het mogelijk maken om woningen waarvan de kenmerken overeenstemmen met de behoeften (grootte, wijken, aantal kamers, staat, prijs, etc.) en waarvoor een onderhandse verkoop staat gepland, in handen te krijgen van de overheid. Het globaal voorziene budget zal het mogelijk maken om in 4 jaar tijd ongeveer 90 woningen aan te kopen.

Ter herinnering: de aankoop door de voorkeurechthebbende overheid gebeurt tegen de prijs die in het compromis is vastgelegd door de verkopende en kopende partij. Een voorkoop kan alleen plaatsvinden als er een compromis tussen de partijen is ondertekend. De kopende partij wordt steeds door de instrumenterende notaris op de hoogte gesteld van het bestaan van een voorkeureperimeter.

Hervorming van de stedenbouwkundige lasten

Stedenbouwkundige lasten werden in het leven geroepen zodat ontwikkelaars een bijdrage konden leveren aan de territoriale inspanningen van de overheid. Elk nieuw vastgoedproject leidt namelijk tot overlast en behoeften.

De stedenbouwkundige lasten zijn een uitstekend middel waarmee de overheid, ten behoeve van het algemeen belang, een deel van de door privé-ontwikkelaars gegenereerde toegevoegde waarde kan recupereren. De overheid kan dankzij de stedenbouwkundige lasten dan ook investeren in voorzieningen en projecten van algemeen belang.

Momenteel wordt zowel aan de ontwikkelaars als aan de gemeenten een zekere vrijheid gelaten wat de vorm betreft die deze stedenbouwkundige lasten zullen aannemen: betaling in contanten of in natura, waarbij het kan gaan om openbare woningen, infrastructuur (zoals crèches) of openbare ruimten. Aan elke wijk, gemeente, ontwikkelaar, zijn voorkeuren.

1. Staat in de gewestelijke beleidsverklaring: "Op termijn moet 15% van alle woningen op het hele gewestelijk grondgebied en per gemeente van sociale aard zijn, evenwichtig gespreid per gemeente en per wijk".

Dit systeem moet worden bijgesteld om alle hefboomen te activeren, en dit in de context van de huidige huisvestingscrisis, waarin nieuwe openbare huisvesting moet worden gecreëerd.

Het NPH wil het proces van de stedenbouwkundige lasten herzien opdat de stedenbouwkundige lasten verplicht zouden worden besteed aan de bouw van sociale woningen of woningen van sociale aard in gemeenten waar het aandeel sociale woningen onder de doelstelling van 15% ligt en waar de sociaaleconomische indexen het gewestelijk gemiddelde overstijgen.

Welke gemeenten ondervinden hier de gevolgen van?

Per 1 januari 2019 bereiken 7 gemeenten de doelstelling van 15%: Watermaal-Bosvoorde (18,73 %), Anderlecht (17,87 %), Molenbeek (17,73 %), de Stad Brussel (16,69 %), Ganshoren (15,54 %), Evere (15,45 %) en Sint-Joost (15,40 %).

Sint-Agatha-Berchem (13,14%), Koekelberg (11,5%), Jette (10,96%), Sint-Lambrechts-Woluwe (10,37%) en Sint-Gillis (10,35%) schommelen tussen 10 et 13% terwijl 7 andere gemeenten onder de 10% uitkomen: Vorst (9,93 %), Oudergem (6,47 %), Schaarbeek (8,10 %), Etterbeek (7,55 %), Ukkel (5,56 %), Sint-Pieters-Woluwe (5,28 %) en Elsene (5,09 %).

De gewestelijke beleidsverklaring voor de regeerperiode 2019-2024 voorziet in een wijziging van het regeringsbesluit van 26 september 2013 "betreffende de stedenbouwkundige lasten die opgelegd worden bij de uitreiking van stedenbouwkundige vergunningen" om er twee nieuwe principes in op te nemen die bedoeld zijn om de stedenbouwkundige lasten te moduleren.

Ter herinnering: de stedenbouwkundige lasten moeten vooral worden opgevat als een evenredige tegenprestatie voor de door de gunnende instantie aan de begunstigde van de vergunning verleende dienst.

Wegens de inflatie van de vastgoedprijzen, het toenemende aantal gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning en de steeds schaarser wordende openbare grondreserves, is het noodzakelijk om het instrument van de stedenbouwkundige lasten vaker toe te passen om vastgoedontwikkelaars op een evenredige manier te laten bijdragen aan de collectieve

inspanning, in de eerste plaats voor de bouw van sociale woningen.

Met het besluit van 26 september 2013 betreffende de stedenbouwkundige lasten die opgelegd worden bij de uitreiking van stedenbouwkundige vergunningen kunnen we momenteel:

- De aard van de stedenbouwkundige lasten bepalen, die kunnen worden aangerekend bij de afgifte van stedenbouwkundige vergunningen
- Een lijst van vergunningen opstellen die aan dergelijke lasten zijn onderworpen, en de omvang van die lasten
- Een lijst opstellen van vergunningen die van deze lasten zijn vrijgesteld
- De voorwaarden verduidelijken voor een eventueel voorstel door de vergunningaanvrager, de voorwaarden voor de toepassing van de lasten en de voorwaarden voor het waarborgen van die toepassing

Bijgevolg heeft de regering zich ertoe verbonden het systeem van de stedenbouwkundige lasten te herzien, om ervoor te zorgen dat de regelgeving beter beantwoordt aan de noodzaak van bijkomende sociale woningen in het Brussels Gewest en het bedrag hiervoor aan te passen aan de geografische ligging van het project dat aan de lasten onderhevig is.

Het besluit betreffende de stedenbouwkundige lasten moet daarbij een bijkomend openbaar middel worden dat het territoriale ontwikkelingsbeleid van de regering op basis van het GPDO ondersteunt: een gecontroleerde en ruimtelijk ondersteunende verdichting op maat van het gewestelijk grondgebied.

ACTIETERREIN 3:

ALLE HUURDERS ONDERSTEUNEN

Actie 18: Hervorming van de huurtoelage en de herhuisvestingstoelage voor personen die wachten op een sociale woning

Actie 19: Ontwikkelen van een dynamischer beheer van het indicatief rooster van huurprijzen

Actie 20: Oprichting van een gewestelijke paritaire huurcommissie om de billijkheid van de huurprijs te beoordelen

Actie 21: Huurders helpen met het aanleggen van hun huurwaarborg

Actie 22: Een conventioneringssysteem voorstellen om betaalbare huurprijzen op de particuliere huurmarkt te waarborgen

Actie 23: Oprichting van een mobiel team voor de psychosociale ondersteuning van sociale huurders

In dit artikel behandelen we dit hoofdstuk van het NPH niet. We verwijzen u naar het **technisch gewestelijk memorandum van de OCMW's** (meer in het bijzonder naar de blz. 34 t/m 37) op onze site www.brulocalis.brussels. Het memorandum behandelt een aantal problematieken waarvan het antwoord (of niet) in dit hoofdstuk van het plan staan.

Bevorderen van de strijd tegen onbewoonbare woningen

Het Observatiecentrum van de huurprijzen 2017 onderzoekt een aantal comfort- en uitrustingsindica-

ACTIETERREIN 4:

HET RECHT OP HUISVESTING WAARBORGEN

Actie 24: Bevorderen van de strijd tegen discriminatie op de huisvestingsmarkt

Actie 25: Bevorderen van de strijd tegen onbewoonbare woningen

Actie 26: Uitbreiding van het aantal opvangcentra voor jonge LGBT's en slachtoffers van intrafamiliaal geweld

Actie 27: Uitbreiding van het aantal opvangcentra voor daklozen

Actie 28: Evaluatie van de ordonnantie in verband met de huurovereenkomsten en de reglementering inzake uithuiszettingen

In dit artikel behandelen we enkel actie 25. We verwijzen u opnieuw naar het technisch gewestelijk memorandum van de OCMW's (meer in het bijzonder naar de blz. 34 t/m 37 en 38-39) op onze site www.brulocalis.brussels.

toren om de kwaliteit van de woningen, zoals die door de huurders worden waargenomen, te beoordelen. Uit deze studie blijkt dat 3% van de ondervraagde huurders de algemene toestand van hun woning als "zeer slecht" beschouwt en 7% als "slecht".

Sinds de inwerkingtreding van de Brusselse Huisvestingscode in 2004 heeft de DGHI bijna 3.500 verhuurverboden gemeld. Alleen al in 2019 heeft de DGHI 336 verhuurverboden uitgevaardigd, waaronder 165 onmiddellijke verboden, 148 verboden na een nieuw bezoek en 23 verboden wegens weigering van toegang tot de woning door de verhuurder.

De strijd tegen de onbewoonbaarheid moet worden opgevoerd, aangezien dit een vereiste voorwaarde is voor de volksgezondheid en een noodzaak om de sociaaleconomische integratie van de betrokkenen te bevorderen.

De algemene beleidsverklaring bepaalt dat de regering de middelen die aan de **Directie Gewestelijke Huisvestingsinspectie (DGHI) ter beschikking worden gesteld, zal verdrievoudigen.**

Een versterking van de diensten van de DGHI werd expliciet gevraagd in het technisch gewestelijk memorandum van de OCMW's, zie p. 36.

Hiervoor zal de regering een strategische visie voor de inspecteurs opstellen door alle elementen waarop de huidige teams zich baseren, te beoordelen. Het is dus niet de bedoeling om het aantal inspecteurs te verdrievoudigen zonder hen de middelen te bieden om goed te functioneren op het terrein, maar wel om tegelijkertijd verschillende acties uit te werken om slechte huisvesting te bestrijden en de betrokken gezinnen te helpen bij het vinden van een fatsoenlijke woning.

Deze strategie zal gebaseerd zijn op een diepgaande analyse van het volledige proces dat gezinnen doorlopen en van alle zwakke punten die het bereiken van de verwachte resultaten in de weg staan.

Het zal onder meer gaan om:

- Een versterking van de samenwerking met de gemeenten om onbewoonbare woningen beter te kunnen opsporen.
- Een herziening van de toepasbare normen voor de basisvereisten op het gebied van veiligheid, bewoonbaarheid en uitrusting om deze in overeenstemming te brengen met de huidige notie over wat fatsoenlijke huisvesting zou moeten zijn.
- Een hervorming van de herhuisvestings-toelage, die huurders ontvangen na een huurbeding, om beter in te spelen op de realiteit van de huurders. Deze toelage, met een duur

> Modelwijk: renovatie, bouwheer - De Lakense Haard

van drie jaar, is in eerste instantie ingevoerd als een “springplank” om huurders in staat te stellen de som te betalen die de overgang van een onbewoonbare naar een gezonde woning met zich meebrengt en om, eenmaal in de gezonde woningen, zelf voldoende middelen te kunnen genereren om er te blijven. In de praktijk zijn gezinnen in een context van toenemende armoede en in een huisvestingscrisis ook na deze periode van drie jaar nog steeds kwetsbaar.

- De invoering van een **geïnfomatiseerd waarschuwingssysteem** zodra een woning met een verhuurverbod het voorwerp uitmaakt van een verzoek tot **inschrijving in het bevolkingsregister**, om te voorkomen dat woningen die onbewoonbaar zijn verklaard opnieuw op de huurmarkt terechtkomen.
- Tijdelijke herhuisvesting van gezinnen waarvan de huisvesting ongeschikt is verklaard voor bewoning en die een gevaar vormt voor de bewoners.

ACTIETERREIN 5 :

DE TOEGANG TOT EIGENDOM BEVORDEREN

Actie 29: Een fiscale hervorming ter bevordering van de toegang tot het verwerven van een eerste eigendom

Actie 30: Opstelling van een charter voor vastgoedontwikkeling

Actie 31: Bevorderen van het splitsen van eigendom bij openbare vastgoedoperatoren

Actie 32: Invoering van een voorkooprecht voor huurders waarvan de woning te koop wordt aangeboden

Actie 33: De bouw van middelgrote koopwoningen voortzetten

Het Noodplan Huisvesting 2020-2024 is te downloaden op https://nawalbenhamou.brussels/wp-content/uploads/2021/01/Noodplan-huisvesting_DEF.pdf

ACTIE VAN BRULOCALIS

Huisvesting valt binnen onze scope in ons [gewestelijk memorandum](#), dat u op www.brulocalis.brussels kan downloaden. Enkele passages:

3.2.7.1. De bouw van betaalbare woningen: het Gewest moet over de nodige middelen beschikken. De gemeenten hebben het gewestelijk huisvestingsplan en de huisvestingsalliantie actief ten uitvoer gelegd, zowel wat betreft de bouw van nieuwe woningen als de terbeschikkingstelling van terreinen voor de gewestelijke operatoren.

Brulocalis en de Conferentie van Burgemeesters vragen meer aandacht voor de bouw van woningen met een variabele oppervlakte (voor eenouder- en/of grote gezinnen), gemengde wijken, wat een billijke geografische spreiding van sociale en middelgrote woningen inhoudt, een geïntegreerde aanpak van projecten (ontwikkeling van wijken, infrastructuur, ...), financiële steun voor lokale besturen (stadsvernieuwing, ...) en de mobilisering van gewestelijke grondreserves, die momenteel onderbenut zijn.

3.2.7.2. Ongezonde en leegstaande woningen: samenwerking en diversificatie van de aanpak. Strijden tegen ongezonde en/of leegstaande woningen maakt de stad aantrekkelijker, door stadskankers weg te werken en het aanbod aan beschikbare woningen uit te breiden.

De Brusselse Huisvestingscode heeft gewestelijke mechanismen voor administratieve sancties ingevoerd om ongezonde en leegstaande woningen te bestrijden.

Voor de goede werking van deze mechanismen vragen Brulocalis en de Conferentie van Burgemeesters dat het Gewest de samenwerking en de uitwisseling van informatie versterkt tussen de Brusselse gemeenten en OCMW's enerzijds en de gewestelijke huisvestingsinspectie en de gewestelijke cel voor leegstaande woningen anderzijds.

3.2.7.3. Huurcontracten: gemeenten middelen geven om reële controle uit te oefenen

De wetgeving geeft gemeenten belangrijke verantwoordelijkheden bij de controle op de transparante weergave van de huurprijs en bij de herhuisvesting van mensen die gedwongen worden om een ongezonde woning te verlaten.

Zonder deze cruciale doelstellingen voor een effectief huisvestingsbeleid ter discussie te stellen, pleiten Brulocalis en de Conferentie van Burgemeesters ervoor dat de gemeenten voldoende middelen van het Gewest krijgen om deze ambitieuze doelstellingen te bereiken.

Naast de nodige financiële middelen en personeel vragen Brulocalis en de Conferentie van Burgemeesters dat het Gewest enerzijds de lasten voor de burgemeesters evalueert en anderzijds streeft naar een optimale coördinatie met de directie van de gewestelijke huisvestingsinspectie en de gewestelijke openbare vastgoedoperatoren.

3.2.7.4. Wederhuisvestingskosten

De burgemeesters zijn wettelijk verplicht om een nieuwe woning te zoeken voor personen die een pand moeten verlaten dat niet voldoet aan de Huisvestingscode.

ACTIE VAN DE OCMW-FEDERATIE

Andere eisen rond huisvesting staan uitgewerkt in het Gewestelijk en bicommunautair memorandum van de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Uitbreiding van het woningaanbod
- Regulering van de huurprijzen en huurtoelage
- Woonbegeleiding
- Uithuiszettingen
- Sensibilisering van verhuurders
- Gecentraliseerde communicatie en informatieverstrekking

HUISVESTING IN DE ALGEMENE BELEIDSVERKLARING

Huisvesting, waarmee ze haar algemene beleidsverklaring inzet, is voor de regering een prioriteit (huisvesting is het eerste hoofdstuk van de eerste pijler: waarborgen dat iedereen kan wonen tegen een redelijke prijs en met openbare voorzieningen in de buurt). De regeringsverklaring vertaalt die ambitie in:

- 1) Een noodplan voor het sociale huisvestingsbeleid;
- 2) Een ondersteunend beleid voor de kwaliteit en de toegankelijkheid van de huurmarkt;
- 3) Een stadsvernieuwingsbeleid waarin de wijk centraal staat;
- 4) Een vernieuwend eigendomsverwervingsbeleid.

<https://be.brussels/files-nl/over-het-gewest/de-gewestelijke-bevoegdheden/gemeenschappelijke-algemene-beleidsverklaring-van-de-brusselse-hoofdstedelijke-regering-en-het-verenigd-college-van-de-gemeenschappelijke-gemeenschapscommissie>

HET GEWEST EN DE GEMEENTES SLAAN DE HANDEN IN ELKAAR VOOR DE RENOVATIE VAN SOCIALE WOONWIJKEN

De Brusselse regering heeft drie nieuwe duurzame wijkcontracten goedgekeurd voor wijken met een groot aantal sociale woningen. Het gaat om de contracten Versailles in Neder-Over-Heembeek, de Moderne Wijk in Sint-Agatha-Berchem en Forest Vert en Nieuwe Wijk in Vorst. Er zijn ook belangrijke renovatieprojecten van de woningen aan de gang in deze wijken.

De drie sites die binnen deze nieuwe reeks van duurzame wijkcontracten vallen, bieden allemaal tal van interessante mogelijkheden om er groene ruimtes, ontspanningsplekken en uitrustingen te creëren die deze wijken nieuw leven zullen inblazen. Dankzij de aansluiting van het stadsvernieuwingsbeleid op de lopende renovatieprojecten van de sociale woningen, kunnen er meer dynamische en samenhangende wijken worden gecreëerd met een betere levenskwaliteit voor alle Brusselaars.

> Meer info

<https://slrb-bghm.brussels> > Professionelen > Wat is nieuw? > Actualiteit > [Het Gewest en de gemeentes slaan de handen in elkaar voor de renovatie van sociale woonwijken](#)

> Door de werkgroep "Overheidsdiensten en lokale besturen" van de Association des archivistes francophones de Belgique, de vereniging van Franstalige archivarissen.

ARCHIEFBEHEER BIJ DE BRUSSELSE LOKALE BESTUREN EEN TABULA-RASABELEID?

De werkgroep "Administrations publiques et pouvoirs locaux" (overheidsdiensten en lokale besturen) van de AAFB, de vereniging van Franstalige archivarissen, betreurt dat de archivarissen in de gemeenten te weinig erkenning krijgen en vestigt de aandacht op de toegevoegde waarde en de veelzijdigheid van informatiedeskundigen binnen de gemeentebesturen.

DE AAFB

De Association des archivistes francophones de Belgique (AAFB) is een beroepsfederatie die de in 2005 opgerichte sectoren informatiebeheer en -bewaring vertegenwoordigt. Doorheen haar acties en activiteiten brengt zij archivarissen en informatiebeheerders samen, of zij nu tot een privé- of publieke instelling behoren of zelfstandig zijn. De vereniging promoot het beroep, maar ze sensibiliseert vooral de samenleving en de politiek over het belang van het beheeren en bewaren van informatie.

www.archivistes.be

OM DIEPER TE GRAVEN

De AAFB heeft in de aanloop naar de verkiezingen van 26 mei 2019 haar Memorandum 2019-2024 "[Pour une mutation digitale réussie](#)" (voor een succesvolle digitalisering) gepubliceerd.

EN IN VLAANDEREN?

De Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie is de beroepsvereniging van de informatiesector in Vlaanderen. Het heeft meer dan 1.000 leden. Haar werkgroep "Lokaal overheidsarchief" heeft ook een memorandum gepubliceerd: "[Nu zorgen voor het \(digitale\) erfgoed van morgen](#)".

www.vvbad.be

Ondanks de vele inspanningen die de professionals uit de sector zich getroosten, hebben archivarissen nog altijd een stoffig imago. Vlaanderen was trouwens niet verkeerd om in het [Bestuursdecreet](#) van 2018 de termen "archiefdocument" en "archiefzorg" te vervangen door "bestuursdocument" en "bestuurlijke verantwoordelijkheid". Hoewel het bewaren van informatie en goed bestuur belangrijker dan ooit zijn voor onze samenleving en onze democratie, moeten archivarissen die binnen een lokaal bestuur actief zijn, zich paradoxaal genoeg altijd schrap zetten om het belang van hun werk in de ogen van hun politieke of bestuurlijke hiërarchie te rechtvaardigen. Naast de ontoereikende toegekende personeels- en/of financiële middelen, is er wegens onwetendheid over de voordelen van een met redenen omkleed informatiebeheer en de wettelijke verplichtingen die eraan verbonden zijn, soms een zuiver en eenvoudig gebrek

aan organisatie. De Association des archivistes francophones de Belgique (AAFB) toont zich bezorgd over de moeilijkheden die archivarissen ondervinden om bepaalde documenten rond de politieke beslissingen die op het federale niveau in de context van de Covid-19-gezondheids crisis werden genomen, te bewaren. Hun bezorgdheid ging duidelijk in die richting: "*force est de constater qu'en Belgique, l'État ne se préoccupe pas suffisamment de la conservation de ses archives, ni de leur accessibilité*" (vrij vertaald: we stellen vast dat de Staat zich in België onvoldoende bekommert om archiefbewaring, noch over de toegankelijkheid van archieven)¹. Het gaat hier over een opdracht van de overheid die voor het lokale niveau wel degelijk duidelijk omschreven wordt in artikel 32 van de Belgische Grondwet, de archiefwet van 24 juni 1955 die in 2009 gewijzigd werd, artikel 119 van de Nieuwe gemeentewet of de Organieke OCMW-wet van 8 juli 1976.

1. Zie de vrijbrief van de AAFB: "[Crise sanitaire, démocratie et archives. La préservation des documents ministériels, un enjeu patrimonial et de gouvernance](#)", stond ook in [La Libre](#). (geraadpleegd op 11 april 2021).

WETTELIJKE REGELING

IN DE GRONDWET

Art. 32. Ieder heeft het recht elk bestuursdocument te raadplegen en er een afschrift van te krijgen, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden bepaald door de wet, het decreet of de regel bedoeld in artikel 134.

In de wet van 24/6/1955, gewijzigd in 2009 (aangeduid door de "teksthaken") - Inforum nr. 26674

Artikel 1. Archiefdocumenten meer dan [dertig jaar] oud, bewaard door de rechtbanken der rechterlijke macht, de Raad van State, de Rijksbesturen [de provincies en de openbare instellingen die aan hun controle of administratief toezicht zijn onderworpen] worden, behoudens regelmatige vrijstelling, [in goede, geordende en toegankelijke staat] naar het Rijksarchief overgebracht.

Archiefdocumenten meer dan [dertig jaar] oud, bewaard door de gemeenten en de openbare instellingen [die aan hun controle of administratief toezicht zijn onderworpen], kunnen naar het Rijksarchief worden overgebracht.

[lid opgeheven]

Archiefdocumenten minder dan [dertig jaar] oud, die geen nut meer hebben voor de administratie, kunnen naar het Rijksarchief worden overgebracht op verzoek van de openbare overheden aan wie ze toebehoren.

Archieven van personen [en privaatrechtelijke vennootschappen of verenigingen] kunnen, op verzoek van de betrokkenen, insgelijks naar het Rijksarchief worden overgebracht.

De Koning bepaalt de modaliteiten van [...] overbrenging en de voorwaarden waaronder de in lid 1 van dit artikel bedoelde overheden van [overbrenging] van hun archieven worden vrijgesteld.

IN DE NIEUWE GEMEENTEWET

Artikel 119:

(...) Een afschrift van die reglementen en politieverordeningen wordt dadelijk toegezonden aan de griffie van de rechtbank van eerste aanleg en aan die van de politierechtbank, waar zij in een daartoe bestemd register worden ingeschreven.

De tekst van de Nieuwe gemeentewet staat op www.brulocalis.brussels > publicaties

IN DE ORGANIEKE OCMW-WET

Art. 45. § 1. De secretaris-generaal gedraagt zich naar de onderrichtingen die worden gegeven door de raad voor maatschappelijk welzijn, het vast bureau en door de voorzitter, binnen de perken van hun respectieve bevoegdheden.

§ 2. De secretaris-generaal oefent in ieder geval de volgende opdrachten en bevoegdheden uit:

(...)

14° het bewaren van het archief.

Art. 139. De regelen betreffende de overgave van de goederen en van het archief van de commissies van openbare onderstand aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, alsmede die betreffende het opmaken van de eindrekeningen van de ontvangers van de commissies van openbare onderstand, worden bepaald bij koninklijk besluit.

De tekst van de organieke wet staat op www.brulocalis.brussels > publicaties > OCMW-gids

DE ARCHIVARIS, HET ZWITSERS ZAKMES VAN DE ADMINISTRATIE

In de afgelopen jaren hebben nieuwe wettelijke verplichtingen, waaronder de Digital Act van 21 juli 2016 (met de invoering van de elektronische handtekening en elektronische archivering), de bepalingen met betrekking tot het hergebruik van overheidsinformatie (open data) of de beroemde Europese algemene verordening gegevensbescherming (AVG of GDPR), nog meer en sterker de noodzaak aangetoond om informatie en informatiebeheer methodisch te organiseren. Hierdoor moet de archivaris binnen de overheid vaker optreden en kan hij zijn vele competenties tonen.

Een van de meest veelzeggende voorbeelden is de sorteertabel. Dit is een werkinstrument in informatiebeheer dat deel uitmaakt van het "klassieke" arsenaal van elke zichzelf respecterende archivaris. Een sorteertabel heeft in de eerste plaats tot doel de exponentiële groei van documentaire productie zoveel mogelijk te beheersen. Maar afgezien van dit nogal traditionele gebruik, blijkt het ook een geduchte bondgenoot te zijn voor het opstellen van het register van de verwerkingsactiviteiten van persoonsgegevens dat door de AVG wordt opgelegd. De ontwikkeling van deze twee instrumenten vereist namelijk een transversale visie om te begrijpen hoe binnen de diensten de informatie wordt beheerd, of zelfs tussen diensten, evenals een goede kennis van heel wat wetgeving, met name van die rond de bewaartermijnen. Voor de samenwerking met bijvoorbeeld de functionaris voor gegevensbescherming (de "data protection officer" of DPO) moet de archivaris steeds vaker op verschillende niveaus van de administratie tussenbeide komen. Daarom zou de archiefdienst extra middelen, meer bepaald extra personeel, moeten krijgen, om op middellange termijn algemeen documentatiebeheer te kunnen laten samengaan met

bestuurlijke transparantie, met respect voor de persoonsgegevens opgelegd door de AVG.

De andere grote uitdaging voor informatiemanagement is de digitalisering. Hoewel technologische ontwikkelingen een belangrijke, zelfs onmisbare hulp betekenen, moeten de daaraan gekoppelde projecten goed worden doordacht en voldoende personeel en materiële middelen krijgen. IT en IT-professionals beperken zich over het algemeen tot het oplossen van vragen van ambtenaren en zien vaak een informatiebeheer op langere termijn over het hoofd, met gelijkaardige gevolgen en risico's als bij papieren archieven. We zien een ondoordachte opeenstapeling, een zelfs illegale in het licht van de AVG (alweer!), van documenten en gegevens die, zonder classificatie en indexering, snel onvindbaar kunnen worden. Stel je het aantal nodige servers voor om deze informatie op te slaan, dat een eenvoudige tyfout zogenoemde 'snelle' zoekopdrachten kan uitschakelen! Of we nu gekozen hebben om documenten en gegevens op eigen servers, in eigen beheer, te bewaren of om de bewaring uit te besteden aan een IT-partner of in de "Cloud", lijkt de factuur voor de bewaring van dit "digitaal stort" niet een beetje te gepeperd?

Bij de problematiek van de "eenvoudige" opslag komt nog de opeenstapeling van projecten elektronisch documentbeheer, die soms in elke dienst onafhankelijk van elkaar uitgewerkt worden. Denk ook aan al die verschillende toepassingen die onderaannemers aanbieden. Zij weten meestal niet dat systemen 'met elkaar moeten praten' zodat gegevens makkelijk gevonden en doorgestuurd kunnen worden zodat ze onder alle omstandigheden toegankelijk zijn.

Dit zijn allemaal elementen die de taken van een archivaris bemoeilijken, maar die ook aantonen dat zijn perspectief legitiem is. Het is belangrijk om hem van bij de ontwerpfase te betrekken bij projecten informatiebeheer (digitalisering, dematerialisatie, substitutieprojecten, ...)

> het archiefdepot van het Archief van de Stad Brussel ©AVB

2. Ordonnantie van 27 oktober 2016 ertoe strekkende een opendatabeleid uit te stippelen en houdende omzetting van de Richtlijn 2013/37/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 inzake het hergebruik van overheidsinformatie. De nieuwe versie van EU-richtlijn 2019/1024 wordt momenteel omgezet..

> Leeszaal van het Archief van de Stad Brussel ©AVB

DE ARCHIVARIS, HOEDER VAN DE DEMOCRATIE

Behalve voor de transversaliteit en synergieën in zijn organisatie staat de archivaris ook garant voor de mogelijkheid om documenten (op lange termijn) toegankelijk te maken voor burgers. Archiven bewaren en beheren betekent hen helpen bij de meest uiteenlopende onderzoeken. Maar het betekent ook een mogelijke opwaardering van erfgoed, waarvan de lokale besturen de erfgoed-, historische en sociologische dimensies soms over het hoofd zien.

Behoud en beheer betekent ook dat de burgers de **democratische controle** kunnen uitoefenen die onze Grondwet hen verleent. In dit verband moet erop worden gewezen dat, wanneer de archivaris in een gemeente of een OCMW noodzakelijkerwijs het grootste deel van zijn energie richt op het beheren van publieke fondsen, het belangrijk is dat hij ook aandacht kan besteden aan **het bewaren van privéfondsen**. Dat wekt soms controverse op, maar is, stoelend op een doordacht verwervingsbeleid, zeker een legitieme opdracht voor een archiefdienst.

De archiefondsen die bijvoorbeeld uit de archiven van lokale mandatarissen bestaan, worden niet alleen vanuit hun erfgoeddimensie bekeken, maar werpt licht op het handelen van de politieke wereld. Helaas zijn er door de juridische onduidelijkheid die er rond de archiven van politici bestaat, heel wat archiven van politici simpelweg verloren gegaan. De AAFB heeft de politieke wereld meermaals gewezen op de gevaren voor de transparantie die een slecht beheer van dit soort archiven teweegbrengt en op hun belangrijke bijdrage aan de democratie. Dat zien we al op het lokale niveau. Alleen een archiefdienst kan lokale mandatarissen garanderen dat hun documenten serieus en deontologisch beheerd worden. Sinds 2001 verwierf het Archief van de Stad

Brussel van mandatarissen (waaronder de burgemeester) 147 meter archief en 19,90 GB aan elektronische archieven. Hieraan worden de 614 meter van de kabinetten van diverse burgemeesters toegevoegd die al voor 2001 bewaard werden. Dat zijn tot nu toe 761 lineaire meters.

FOCUS : ARCHIVIRIS

In het Brussels Gewest werd in 2017 het Archiviris-project opgestart. Archiviris is een intergemeentelijk platform voor de opwaardering van het archieferfgoed van alle lokale overheidsdiensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Verschillende archiven van Brussel hebben zich rond deze blog verzameld. Ze publiceren artikelen rond vaak ongepubliceerde en onbekende, maar waardevolle historische documenten, waardoor een nieuwe kijk op diverse en gevarieerde thema's ontstaat.

Via dit partnerschap willen de archiefdiensten de rijkdom en diversiteit van hun fondsen en collecties laten zien, willen ze bepaalde weinig bekende archiven bekend maken en zo bijdragen aan de redactie van zowel de kleine als de grote geschiedenis van hun bewoners en hun buurten.

> Meer info

<https://archiviris.be>

DE ARCHIVARIS ALS “INFLUENCER”

De archivariissen zorgen niet alleen voor een goed informatiebeheer binnen hun organisatie, ze aarzelen ook niet om actief mee te werken aan een veranderende sector. Dankzij hun **overtuigingskracht** en **sensibilisering** doen zij bestaande wetgeving evolueren. In het Brussels Gewest werken archivariissen sinds 2015 aan een kortere bewaartermijn voor financiële bewijsstukken van tien in plaats van dertig jaar. Deze tien jaar is al vele jaren van kracht in het Vlaamse Gewest en werd onlangs ingevoerd in Wallonië³. Momenteel moet het gemeentearchief tot enkele duizenden dozen/enkele kilometers bewijsstukken beheren omdat het wettelijk moet. Tenzij voor het voorbije jaar, is het eerder uitzonderlijk dat in deze fondsen een opzoeking wordt aangevraagd. De omvang is zodanig groot dat verschillende gemeenten niet over voldoende ruimte beschikken of over voldoende ruimten die aan de minimale bewaringsvoorwaarden beantwoorden, om deze archieven gedurende die periode te bewaren. Verkorting van de bewaartermijn zou dus leiden tot een beter en efficiënter gemeentelijk archiefbeheer, maar ook tot minder uitgaven voor de opslag. Een beslissing in die zin zou het gemeentebestuur en het OCMW van Stad Brussel bijvoorbeeld in staat stellen om in 2021 alleen al bijna 1,6 km archief te schrappen, wat overeenkomt met 16.000 ARA archiefdozen (een formaat dat vaak wordt gebruikt voor archivering). De archivariissen van Sint-Jans-Molenbeek schatten dat ze 10 meter archief per jaar kunnen schrappen, wat overeenkomt met 10% van hun depot.

DE ARCHIVARIS GAAT NAAR BUITEN

Naast zijn betalingsopdracht speelt de archivaris ook een essentiële rol bij de informatieverbreiding. We raken hier het luikje communicatie van de archieven naar het publiek aan, zelfs naar meerdere publieken: zeker de burgers, maar ook de diensten van het gemeentebestuur, de gewestelijke of federale overheden. Binnen de dienst Archief van de Stad Brussel bestaat meer dan 65% van het publiek uit burgers die dossiers komen raadplegen in het kader van een administratieve instructie, in het bijzonder met betrekking tot dossiers rond openbare werken, in het kader van de renovatie van gebouwen, een verkoop, ...

Tot slot kunnen we niet voorbijgaan aan het feit dat de archivariissen sinds het begin van de coronacrisis in actie zijn gekomen in het project “Quarantaine Archief”⁴. Archivariissen hebben zich ingezet om getuigenissen van levens die op verschillende manieren door de pandemie zijn getroffen geweest, te verzamelen en te bewaren. Niet alleen geeft het werk van de archivariissen een stem aan de burger en de mogelijkheid voor onderzoekers om deze periode te bestuderen, het is ook belangrijk om vandaag en morgen inzicht te krijgen in het crisisbeheer. In 2016 ondernam de dienst Archief van de

> Archieven, het geheugen van de geschiedenis

Stad Brussel al actie om de herinnering aan de aanslagen van 22 maart 2016 levend te houden⁵.

Deze “nieuwe collecties” roepen vragen op. Niet alleen worden deze documenten ter beschikking gesteld van het publiek als getuige van een belangrijke gebeurtenis in onze geschiedenis, de actie van de archivariissen bevaagt en belicht nieuwe praktijken inzake “archieffproductie”. Men kan zich ook de vraag stellen wat het statuut is van al die verzamelde documenten. Wat zijn deze documenten die in de openbare ruimte worden tentoongesteld en kortstondige en spontane memorialen vormen, die archivariissen bewaren? Vormen zij een fonds of een collectie, archieven of documentatie? Gaat het echt om een “eerbetoon”, een term die vaak gebruikt wordt wanneer men het heeft over deze beslist ongreepbare documenten? Heel wat gesprekstof dus. Waarmee de impact die de keuzes van informatiebeheerders op het toekomstige schrijven/lezen van de “Geschiedenis” zullen hebben, belicht wordt⁶.

TOT SLOT – DE ARCHIVARIS, EEN ONMISBARE SPELER IN ONZE LOKALE BESTUREN

Tegenwoordig stapelen gegevens zich exponentieel op in een steeds complexer wordende wetgevende context inzake informatiebeheer. Tegelijkertijd proberen burgers steeds meer hun rechten te doen gelden en eisen ze voortdurend meer democratische transparantie. Het is daarom meer dan ooit nodig om binnen de lokale besturen te investeren in de oprichting of concrete versterking van informatiebeheerdiensten. Hiervoor zullen bij de geplande aanwervingen specifieke profielen gezocht worden, aangezien men nu moet balanceren tussen het beheer van papieren archieven, digitaliseringsprojecten of nog de toepassing van zeer uiteenlopende wetgeving.

De Brusselse lokale besturen hebben bij dergelijke **investering** alles te winnen. Of we het kind nu de naam “archieffdienst”, “documentatiedienst”, “informatiedienst” of «dienst gegevensbeheer» geven, als het maar over voldoende personeel en materiële middelen beschikt. De dienst kan bijvoorbeeld betrokken worden bij meerdere horizontale projecten. In het kader van dergelijke bestuurlijke aanpak,

3. Het besluit van de Waalse regering van 16 juli 2020 wijzigt de bepalingen van het besluit van de Waalse regering van 5 juli 2007 houdende het algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit, ter uitvoering van artikel L1315-1 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie <https://wallex.wallonie.be/sites/wallex/contents/acts/34/34404/1.html> – voor de Nederlandstalige versie van het besluit, zie: http://www.ejustice.jufgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2007070538&table_name=wet
4. <https://archivesquarantaine.archief.be/nl/> (geraadpleegd op 23 april 2021).
5. <https://archief.brussel.be/aanslagen-22032016?> (geraadpleegd op 31 mei 2021).
6. F. BOQUET en M. VAN EECKENRODE, “Archiver l’éphémère après les attentats de Bruxelles : une réflexion théorique”, dans *Mise en Archives des réactions post-attentats: enjeux et perspectives*, La Gazette des archives, nr. 250(2018-2) en V. HORGE en M.-L. DUBOIS, “Le projet ‘Archives de Quarantaine’, les archivistes au cœur de l’action”, <https://www.contemporanea.be/nl/node/565> (geraadpleegd op 1 juni 2021).
7. EAS is een content management tool waarmee je elektronische documenten kunt verzamelen, archiveren en op middellange en lange termijn kunt bewaren voor toekomstig gebruik.
8. Met documentbeheer (EDM) krijg je meer samenhang door de dematerialisatie en digitale archivering van vooraf vastgestelde documenten.

versterkt het documentbeheer van de archivaris het **goed bestuur**.

Ook al beseffen sommige besturen voortaan hoe belangrijk het is te kunnen rekenen op een georganiseerde dienst. Zo heeft het gemeentebestuur in Stad Brussel al heel lang een georganiseerde archiefdienst, met een leeszaal waar jaarlijks bijna 4.000 mensen over de vloer komen. Maar de dienst heeft nog steeds te weinig personeel om alle hem toegewezen taken uit te voeren. De dienst werkt mee aan dematerialisatieprojecten of aan de implementatie van EAS⁷ of EDM⁸, maar dit gaat soms ten koste van andere essentiële taken voor de goede werking van de dienst. Elders is er rond informatiebeheer soms geen beleid of zelfs geen personeel dat zich uitsluitend toelegt op archiefbeheer. Het is dan ook de verantwoordelijkheid van de gemeente om in het belang van zowel diensten als burgers rond informatiebeheer een echt beleid op te zetten.

Deze laatste hebben trouwens vanzelfsprekend het recht om archieven te raadplegen wat onmiskenbaar deel uitmaakt van het geheugen en hun roots binnen hun lokaal bestuur. Dus, kunnen we vandaag het pad verder bewandelen dat onvermijdelijk leidt tot een Tabula Rasa? Kunnen we ons werkelijk en deontologisch afvragen of het binnen de lokale besturen al dan niet nodig is de documentaire productie met de juiste middelen in goede banen te leiden? Afgezien van de onvermijdelijke schadelijke gevolgen van dergelijk beleid, laten we onze opvolgers de kans niet om ontgoochelend of afkeurend naar onze beleidskeuzes te kijken.

ARCHIVES DE
QUARANTAINÉ
ARCHIEF

Over ons ▾ Burgerinitiatieven Archivarissen in actie Studies Tools Podcasts
Contact

QUARANTAINÉ
Dossier Covid-19 ARCHIEF

OVER ONS

Het platform "Quarantaine Archief" (#AQA) wil bijdragen aan het documenteren en archiveren van de coronacrisis. We moedigen archiefdiensten aan om bijzondere archiveringsacties op te zetten en zetten die hier in de kijker. We verwijzen naar initiatieven die bronnen over deze historische periode verzamelen. We delen informatie die nuttig kan zijn bij het archiveren van materiaal over deze crisis. Het #AQA-platform is in april 2020 door de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie (VVBAD) en de Association des archivistes francophones de Belgique (Aafb) gelanceerd.

Wie zijn we ?

> Startpagina van het platform Quarantaine Archief:
<https://archivesquarantainearchief.be/nl/>

INFORMATIEBEHEER BIJ BRULOCALIS

Elias Sassy-Castro bekleedt al meer dan een jaar de functie van Informatiebeheerder bij Brulocalis. Hij is master in de informatië- en communicatiewetenschappen aan de ULB en liep recent stage bij de Raad van de Europese Unie waar hij een historisch fonds beheerde over de vorming van het Schengengebied en zijn collega's bijstond bij een onderzoek naar het beheer van vertrouwelijke documenten. Zijn taken zijn drieledig: monitoring, archivering en beheer van de bibliotheek.

Monitoring bestaat uit het bijhouden van de informatiekanalen van zowel gemeentelijke als gewestelijke overheidsinstellingen, maar ook van wetgevende en uitvoerende instellingen, om voor de adviseurs relevante of zelfs strategische informatie te verzamelen. Daarbij maakt hij het wekelijks persoverzicht waarin hij een reeks artikelen verzamelt over gebeurtenissen die zich in Brussel hebben voorgedaan en die gevolgen hebben voor de gemeenten en dus voor de activiteiten van Brulocalis.

Zoals alle organisaties produceert Brulocalis bij haar werkzaamheden documenten. Sommige van deze documenten zijn niet alleen administratief nuttig, maar hebben ook bewijskracht. Met andere woorden, zij rechtvaardigen de beslissingen van de vereniging op wettelijk en juridisch vlak. Deze documenten worden goed gearchiveerd, beschreven en bewaard in een goed ontwikkelde documentaire cyclus. Na 30 jaar verliezen deze documenten hun bewijskracht en administratief nut, maar krijgen ze een erfgoedwaarde: ze getuigen van de geschiedenis en evolutie van Brulocalis door de jaren heen. Na selectieve sortering worden ze *ad vitam aeternam* onder strikte bewaarcondities overgebracht naar de historische archieven.

Om kwalitatieve nota's te kunnen schrijven, hebben adviseurs juridische tijdschriften en boeken over rechtsleer nodig. De beheerder verwerft en bestelt en ontsluit ze voor de medewerkers.

DOSSIER PENSIOENEN: BRULOCALIS INTERPELLEERT DE MINISTER VAN PENSIOENEN OVER DE 2^E PIJLER EN DE BEËINDIGING VAN DE GROEPSVERZEKERING DOOR BELFIUS EN ETHIAS

In haar zoektocht naar oplossingen voor de plaatselijke besturen, en na ontmoetingen met de verschillende betrokkenen van dit dossier, heeft Brulocalis op 30 juni twee brieven over pensioenen verstuurd. De eerste was gericht aan mevrouw Karine Lalieux, Minister van Pensioenen, en de tweede aan mevrouw Sarah Scaillet, Administrateur-generaal van de Federale Pensioendienst.

In deze brieven vraagt Brulocalis enerzijds aan de Minister om flexibiliteit aan de dag te leggen door een overgangperiode te voorzien voor de toepassing van de voorwaarden om te kunnen genieten van de stimulus tot oprichting van een tweede pensioenpijler in de loop van 2022, en, anderzijds, of de FOD van plan is om op te treden als opdrachtcentrale bij de oprichting van een pensioenfonds.

Hervorming, tweede pijler en einde van het consortium Belfius-Ethias

Zoals jullie weten, volgt Brulocalis al vele jaren het dossier op betreffende de pensioenen van de ambtenaren van de plaatselijke besturen en, meer bepaald, de stimulus voor de oprichting van een tweede pijler, een aanvullend pensioencontract voor de contractuelen.

De Brusselse gemeenten – die zich in het verleden niet hebben gemengd in het debat – zijn nu begonnen met het geleidelijk aan oprichten van een tweede pijler. Dit is iets wat wij toejuichen. Toch rezen er heel wat terechte vragen bij de gemeenten na de aankondiging eind juni 2021 dat het groepsverzekeringscontract Belfius-Ethias op 31 december 2021 zou worden beëindigd.

Dit besluit kwam voor de hele gemeentelijke sector als een verrassing. En hoewel de reserves die door de leden tot 31/12/2021 opgebouwd worden niet in gevaar komen, stellen de lokale overheden zich vragen over de betalingen van de premies vanaf 1/1/2022. Ook de instanties die overwogen een product van de «tweede pijler» aan te bieden, vragen zich nu af wat ze moeten doen... Wij zullen hier in een later schrijven op terugkomen, aangezien het antwoord deels afhangt van de vragen die wij aan de Minister van Pensioenen, mevrouw Karine Lalieux, hebben gesteld.

Parallel aan deze gebeurtenissen moet worden opgemerkt dat de minister van Pensioenen een aantal hervormingen in de pijlpilijn heeft zitten.

In haar brief wenst Brulocalis nogmaals haar steun te betuigen aan het project tot wijziging van de federale stimulus voor de oprichting van een tweede pijler, dat zij momenteel bij de federale regering verdedigt. Het voorstel van de Minister zou een einde maken aan een aantal perverse effecten waarvan de gevolgen met name voor de Brusselse plaatselijke besturen bijzonder nadelig zijn (wijziging naar actu wanneer deze online komt te staan). Daarnaast zou dit, nu de Federale regering overweegt om de financiering hiervan deels op zich te nemen, een financiële reddingsboei zijn voor de lokale financiën die zwaar getroffen zijn door de coronacrisis.

Daarnaast draagt ook het gewestelijke niveau zijn steentje bij in dit dossier, aangezien de minister van Plaatselijke Besturen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, de heer Bernard Clerfayt, vorig jaar een project heeft voorgesteld om de barema's voor het personeel van de plaatselijke besturen te verhogen. Een deel van de hieraan toegewezen middelen is bestemd voor de oprichting van een tweede pijler voor contractuelen. Hoewel de vakbondsonderhandelingen nog niet zijn afgerond, is het waarschijnlijk dat de overheidsdiensten vóór 31 december 2021 een tweede pijler zullen moeten opzetten om hier ten volle van te kunnen genieten.

Het is dus in deze wijzigende politieke context dat de druk op de Brusselse plaatselijke besturen nog is toegenomen met de beëindiging van het groepsverzekeringscontract Belfius-Ethias. Daardoor hebben zij niet langer de snelste en eenvoudigste oplossing – zich aansluiten bij een bestaand product – ter beschikking. De beëindiging van dit contract verplicht de 10 overheidsdiensten die momenteel aangesloten zijn, om een andere oplossing te zoeken.

De situatie is dus uiterst complex, zowel voor de administraties als voor onze gemeentelijke mandatarissen, die een beslissing moeten nemen in een veranderende context.

Het is inderdaad zeer waarschijnlijk dat de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten het de lokale overheden onmogelijk zullen maken om vóór 31 december 2021 een tweede pijler op te richten.

Brulocalis heeft de Minister van Pensioenen ook verzocht om **flexibiliteit aan de dag te leggen door een overgangperiode te voorzien voor de toepassing van de voorwaarden om te kunnen genieten van de stimulus in de loop van 2022** (met name voor wat betreft de verplichting om vóór

31 december 2021 een tweede pijler op te richten).

Wij intensiveren onze contacten en doen er alles aan opdat de transitie naar het toekomstige aanvullende pensioenplan bij het pensioenorganisme dat in 2022 gekozen zal worden, een zo definitief mogelijk karakter zal kennen.

We moeten ook weten of en in welke mate de FOD opnieuw de rol van **opdrachtcentrale** kan **opnemen**, zoals dat ook in 2009 het geval was.

Federale Overheidsdienst Pensioenen

In een tweede schrijven, dat gelijktijdig werd verstuurd, heeft Brulocalis aan de FOD gevraagd of de overheidsdiensten die met Belfius en Ethias een groepsverzekering hadden afgesloten, en de administraties die van plan waren om zich nog in 2021 bij een aanvullend pensioenplan aan te sluiten, **het bewijs kunnen leveren van de oprichting van een tweedepijlerplan met betrekking tot 2021 binnen een termijn die de geldende termijn overschrijft**.

Deze overgangperiode zou het de plaatselijke overheden mogelijk maken om de verschillende pensioenorganismen zonder tijdsdruk te bestuderen, en de federale stimulus niet verschuldigd te zijn als gevolg van een eenzijdige beslissing van de verzekeraars.

Wij zullen jullie de komende weken en maanden op de hoogte houden van het verdere verloop van deze kwestie. Lees dus zeker onze publicaties en volg onze informatiekanalen; ons magazine Trait d'Union, onze website en onze nieuwsbrief. [Klik hier](#) om u in te schrijven op onze nieuwsbrief.

> Meer informatie

[Download het schrijven van 30/6 aan de Minister van Pensioenen](#)

[Download het schrijven van 30/6 aan de administrateur-generaal van de Federale Pensioendienst](#)

> William VERSTAPPEN & Maxime BANSE, adviseurs bij Brulocalis

HET LOKALE AMBTENAREN PENSIOEN – EEN STAND VAN ZAKEN

Net als u geeft Brulocalis prioriteit aan de pensioenen. We zijn ons terdege bewust van wat er op het spel staat. We volgen het dossier al jaren op, ondernemen actie telkens daar waar we kunnen en hebben aanzienlijke vooruitgang geboekt. Laatst nog op het gebied van de loonmatigingsbijdrage en de NAVAP. Deze successen zijn evenwel niet voldoende als oplossing voor de pensioenfinanciering. We zullen bij de federale en gewestelijke overheden blijven pleiten voor een externe financiering om de duurzaamheid van het fonds te garanderen.

Wat het pensioen van de contractuele ambtenaren betreft, kunnen we bovendien blij zijn dat vele lokale besturen een tweede pijler hebben ingevoerd. Hierdoor verkrijgen de contractuelen een beter statuut en neemt op termijn de financiële druk af.

Sinds kort is er opnieuw beweging in het dossier. In een paar weken tijd vonden er drie belangrijke ontwikkelingen plaats: een eerste met de aankondiging federaal van een structurele pensioenhervorming, over een tweede wordt momenteel in de schoot van het Gewest onderhandeld, en ten slotte hebben Belfius-Ethias hun groepsverzekering voor de tweede pensioenpijler stopgezet. Hierdoor moeten de gemeenten snel – te snel? – iets anders vinden. Brulocalis volgt deze dossiers op de voet op en zal zich systematisch in de debatten mengen en uw belangen behartigen.

Door haar Raad van Bestuur van oktober 2020 te wijden aan de pensioenen, wilde Brulocalis het dossier opnieuw op de agenda krijgen.

De pensioenen zijn als het Zwaard van Damocles. Nog meer dan de gevolgen van de pandemie zijn ze voor de gemeentebestuurders de komende jaren het belangrijkste financiële dossier.

Het debat rond dat dossier is niet nieuw. Dat is deels te verklaren door de ontwikkelingen die de lokale besturen de voorbije tien jaar hebben gekend.

Tussen 2011 en 2018 is het **aandeel statutaire ambtenaren namelijk gestaag afgenomen**. Volgens de meest recente gegevens is **62% van de gemeentelijke ambtenaren en 76% van de OCMW-ambtenaren contractueel**. Dat is **2/3 van het personeelsbestand!**

Deze belangrijke ontwikkeling heeft samen met de hogere levensverwachting en het in Frankrijk als papy-boom gekend zijnde fenomeen de druk op de pensioenen nog doen toenemen. **We kunnen niet om de feiten heen: de loonmassa die de bijdragen genereert, evolueert aanzienlijk minder snel dan de pensioenfactuur.**

In Brussel hebben **51 lokale besturen beslist zich aan te sluiten bij het [Gesolidariseerd pensioenfonds](#). **Alles bij elkaar zullen de totale pensioenuitgaven (basis- en responsabiliseringsbijdragen) stijgen van € 300 miljoen in 2019 tot bijna € 400 miljoen in 2025 (inclusief werkgevers- en werknemersbijdragen).****

Dat betekent dat er over 5 jaar bijna 100 miljoen euro meer uit de gemeentekas wordt gehaald.

Evolutie van de totale bijdragen en de pensioenuitgaven voor de 51 lokale besturen die aangesloten zijn bij het GPF.

De Brusselse plaatselijke besturen bevinden zich in een bijzondere situatie: als enige entiteit moeten zij zelf instaan voor de pensioenuitgaven voor de vastbenoemde ambtenaren zonder dat ze daarbij van de federale overheid of van de gewesten structurele financiering krijgen.

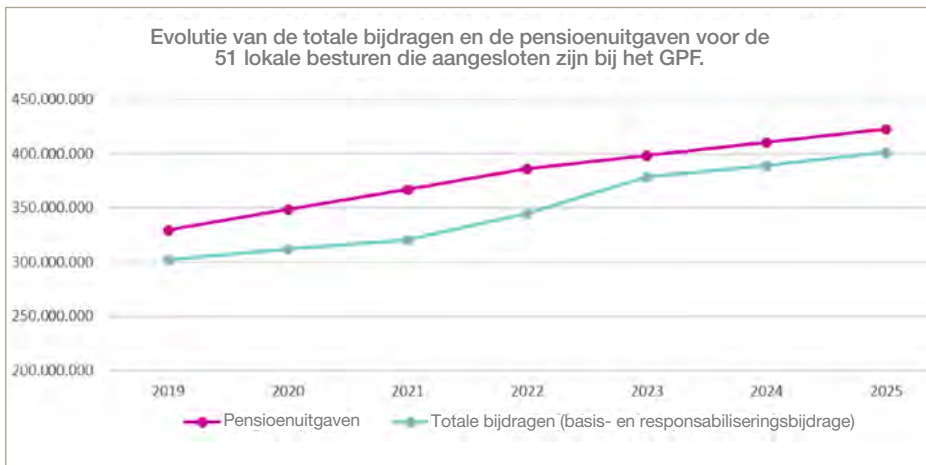
De volgende tabel vergelijkt de financieringsstructuur van het federale, gewestelijke en lokale ambtenarenpensioen:

	Loontrekkende	Zelfstandige	Federale ambtenaar	Gewestelijke ambtenaar	Gemeente-ambtenaar
Werknemer	1/3	2/3	1/4	1/4	1/4
Werkgever	1/3	-	-	1/4	3/4
Federale staat	1/3	1/3	3/4	1/2	0!

Terwijl de Verenigingen van Belgische steden en gemeenten in 2018 een succes hebben kunnen boeken met de goedkeuring van het gemengd pensioen, heeft de hervorming van 2018 de enorme toename van de pensioenuitgaven niet kunnen tegenhouden.

LAST MINUTE

Lees het persbericht van 8 juli 2021 van [het Federaal Planbureau over de budgettaire kosten van de vergrijzing](#)

Erger nog, de stimulans voor de invoering van een tweede pijler uit 2018 leidt niet alleen tot **concurrentie tussen de gewesten** (en zelfs tussen lokale besturen uit hetzelfde gewest), het gesloten systeem komt de **Brusselse lokale besturen helemaal niet ten goede**, wel integendeel.

Door de federale stimulans van de wet van 30 maart 2018 zien geresponsabiliseerde besturen hun responsabiliseringsbijdrage verminderen met de helft van de kost voor een tweede pijler voor contractuelen. Deze vermindering komt rechtstreeks ten laste van de geresponsabiliseerde lokale besturen zonder tweede pijler.

In Brussel genoten in 2020 4 van de 32 geresponsabiliseerde besturen van deze stimulans, voor een bedrag van 700.000 euro. De overige geresponsabiliseerde overheidsdiensten betalen voor die maatregel. Hij kost de Brusselse lokale besturen dus meer dan 7 miljoen euro, geld dat rechtstreeks vloeit naar andere lokale besturen van het land die bij het Fonds zijn aangesloten (meestal naar Vlaamse lokale besturen).

Anders gezegd, 27% van de lokale besturen die de responsabiliseringsbijdrage van de andere lokale besturen van het land naar omlaag helpen gaan, komt uit Brussel, terwijl slechts 2,4% (in vergelijking met de rest van de Belgische besturen) gebruik maakt van de stimulans door de responsabiliseringsbijdrage te verlagen. Brussel betaalt hier dus een hoge prijs...

De Verenigingen van Belgische steden en gemeenten beseffen welke **averechtse gevolgen** de maatregel heeft. Ze pleiten er dan ook voor dat de federale overheid de kost voor die maatregel op zich neemt en dat hij gewijzigd wordt en/of zelfs helemaal afgeschaft wordt.

Gezien de pensioenfactuur in het licht van de "piek van 2025-2030" onbetaalbaar dreigt te worden, **dringen de Verenigingen van Steden en Gemeenten nog steeds aan op**

een tussenkomst van buitenaf. Zonder deze financiering die hen helpt de pensioenkosten voor hun ambtenaren te betalen, dreigen de lokale besturen beknot te worden in hun beleidskeuzes, en meer bepaald in hun investeringen.

HET OPTREDEN VAN BRULOCALIS

Uitgaande van de besluitvorming van de Raad van Bestuur en van wat er voor de Brusselse lokale besturen allemaal op het spel staat, heeft Brulocalis alle middelen die ze heeft, ingezet.

- **Belangenbehartiging:**
 - door regelmatig **met onze Waalse en Vlaamse zusterverenigingen te spreken,**
 - via veelvuldige contacten met de belangrijkste spelers in het dossier: de federale regering, het gewest, de federale pensioendienst en natuurlijk onze leden;
 - door de oprichting van een "reflectiegroep Pensioenen" waarin ter informatie van uw vertegenwoordigers binnen onze organen, de Conferentie van burgemeesters het dossier wordt opgevolgd en waar gezorgd wordt voor de synthese. Tevens worden daar onze standpunten ook overgemaakt aan het **Beheerscomité van de pensioenen** van de provinciale en plaatselijke besturen van de Federale Pensioendienst. Brulocalis vertegenwoordigt de Brusselse lokale besturen in dat comité.

Het pensioendossier staat op een keerpunt. **Zowel de federale regering als het Brussels gewest hebben namelijk ontwerp-maatregelen aangekondigd met directe gevolgen voor het lokale ambtenarenpensioen.** De voorbije maanden heeft Brulocalis veelvuldig actie ondernomen en belangrijke resultaten geboekt.

EERSTE ACTIES – EERSTE RESULTATEN

Nadat de Vivaldi-partijen op 30 september hun regeerakkoord hebben voorgesteld, hebben de Verenigingen van Steden en Gemeenten hun memorandum opgestuurd naar de federale regering. Ze hebben:

- nog eens hun **vraag gesteld voor een algemene herfinanciering** van de pensioenen,
- Opgeroepen om **de stimulans voor de tweede pijler** die na de hervorming van 2018 werd ingevoerd, over te nemen,
- aangedrongen om zo snel mogelijk **de besprekingen** op te starten **over de toekomst van de pensioenen.**

Er werden ook twee zaken vastgesteld die financieel nefast zijn voor de lokale besturen:

- de "loonmatigingsbijdragen" werden niet meer doorgestort,
- en de "non-activiteit voorafgaand aan de pensionering van politiemensen" (NAVAP), die gelinkt is aan de financiering van de eindeloopbaanregeling van de politiemensen

Door de wet van 30 maart 2018 en het KB van 23 april 2018 vloeiende er in 2018, 2019 en 2020 telkens 121 miljoen euro van de loonmatigingsbijdrage van de statutaire personeelsleden van lokale en provinciale besturen naar het Gesolidariseerd Pensioenfonds. Deze maatregel van de vorige regering betekende een beperkte maar structurele ondersteuning van de financiering van het pensioenstelsel van de lokale besturen. Het probleem was dat **er in de begroting van 2021 niets stond.**

Wat de NAVAP betreft, een dossier van de minister van Binnenlandse Zaken, **die zou nu ook door het Gesolidariseerd Pensioenfonds moeten gefinancierd worden.**

Toen de drie Verenigingen dit ter ore kregen, hebben ze een **gesprek aangevraagd met de ministers van Pensioenen** en Binnenlandse Zaken en bij hen gepleit om die bedragen opnieuw in de federale begroting in te schrijven.

Met **succes** want we zien bij de laatste begrotingscontrole dat

- er voor 2021 **een geïndexeerd bedrag van 126,2 miljoen euro ingeschreven staat voor het doorstorten van de loonmatigingsbijdrage**
- de NAVAP deels door de federale begroting wordt gedragen voor een bedrag van **32,9 miljoen euro.**

Door er voor 2021 voor te zorgen dat de **federale overheid de loonmatigingsbijdrage blijft**

doorstorten en deels instaat voor de financiering van de “non-activiteit voorafgaand aan de pensionering van politiemensen” (NAVAP), hebben de Verenigingen van Steden en Gemeenten op korte termijn een gat van om en bij de 160 miljoen euro in het Gesolideriseerd Pensioenfonds vermeden.

> Zie ook

Pensioenen: loonmatigingsbijdrage opnieuw aan het gesolideriseerd pensioenfonds toegewezen [8.4.2021]

DE HERVORMINGSPLANNEN VAN DE MINISTER VAN PENSIOENEN

Eerste hervorming : stimulans voor de tweede pijler

In haar algemene beleidsnota kondigde de minister van Pensioenen aan dat “tegen september volgend jaar zal een structurele hervorming van het pensioenlandschap worden voorgelegd aan de Ministerraad”. Deze hervorming heeft ook betrekking op het lokale ambtenarenpensioen.

In april heeft het kabinet van de minister tijdens een technische bijeenkomst die op vraag van Brulocalis werd belegd om de Brusselse situatie te bespreken, haar hervormingsplan, met onder meer een mogelijke hervorming van de federale stimulans, en haar langetermijnvisie uiteengezet.

Deze hervorming gaat in de richting van wat de Verenigingen van Steden en Gemeenten al enkele jaren vragen, maar blijft tot op de dag van vandaag onzeker omdat er binnen de regering nog geen consensus is.

Komt de hervorming er, dan betekent dat de Brusselse lokale besturen volgens onze ramingen een financiële steun van 7,3 miljoen euro zouden krijgen, wat enige zuurstof moet geven aan de gemeentefinanciën die zwaar lijden onder de gezondheidscrisis.

Naar een grote structurele hervorming tegen 2024?

Die zou er pas in 2024 komen, omdat de bijzondere financieringswet eerst moet gewijzigd worden. De contouren zijn nog steeds vaag, maar sommige elementen kwamen al aan bod:

- Het huidige systeem moedigt contractuele aanstellingen aan, de hervorming zou daarentegen de vaste benoeming stimuleren;
- de mogelijkheid om alle openbare diensten te solidariseren werd besproken

- maar de pensioenen naar de gewesten overhevelen, waaronder ook die van de lokale besturen, staat niet op de agenda.

De hervorming van de stimulans, die al lang door de drie Verenigingen wordt bepleit, zou een stap in de goede richting zijn, aangezien het voorstel een einde zou maken aan de averechtse gevolgen die eruit voortvloeien en die bijzonder nefast zijn voor de Brusselse lokale besturen.

Tot slot wordt Brulocalis betrokken bij de besprekingen rond de structurele hervorming die aangekondigd wordt voor 2024.

VOOR HET EERST MAAKT HET BRUSSELS GEWEST MIDDELEN VRIJ VOOR HET LOKALE AMBTENAREN PENSIOEN

Op de Conferentie van burgemeesters op 21 april kondigt minister van Plaatselijke Besturen Bernard Clerfayt aan dat het Gewest rechtstreeks zal tegemoetkomen in het pensioen van de Brusselse lokale ambtenaren. Deze steun maakt deel uit van de herwaardering van de ambtenarenlonen. Na overleg met de lokale besturen volgt de minister een aanpak waarbij gezorgd wordt dat de ambtenaren “netto meer overhouden”. Hij doet dat door te spelen met vier variabelen:

- een loonsverhoging,
- langere loopbanen,
- de maaltijdcheques
- en ten slotte de tegemoetkoming in het pensioen.

De regering heeft de concrete modaliteiten nog niet vastgelegd. Ze zijn onderwerp van lopende onderhandelingen binnen het comité C. Gemeenten die in hun personeelsbeleid inzetten op die vier takken, zullen van het Gewest geld kunnen krijgen.

De steun aan het lokale ambtenarenpensioen van contractuelen en statutairen houdt in om tegen 2024 een forfaitair bedrag van ongeveer 250 euro per functionaris toe te kennen (statutair en contractueel). Voorwaarde is wel dat de lokale besturen voor de contractuelen een tweede pijler hebben ter hoogte van 3% van de loonmassa of er in de toekomst één zullen invoeren. Het Gewest maakt tegen 2024 6,25 miljoen euro vrij voor de financiering van deze 250 euro per VTE (en voor de daaropvolgende jaren).

Deze steun is zeker welgekomen, maar blijft voor de aangesloten Brusselse lokale besturen zeer beperkt in vergelijking met hun hoge pensioenuitgaven.

Cette aide est certainement bienvenue, mais elle demeure faible par rapport aux charges de pension qui vont peser sur les pouvoirs locaux bruxellois affiliés.

Terwijl er op federaal niveau nog volop onderhandeld wordt over de hervorming van de stimulans en zijn overname, is de tegemoetkoming van het Gewest voor de Brusselse lokale besturen de eerste financiering van buitenaf. Zij waren tot nu toe de enigen die zelf moesten instaan voor hun pensioenuitgaven (we onderstrepen weliswaar dat de loonsverhoging de loonmassa zal doen stijgen en dus ook de pensioenbijdragen).

De onderhandelingen worden momenteel voortgezet in Comité C, waar Brulocalis de vertegenwoordiger van de Conferentie van burgemeesters vergezelt.

We schatten dat een tweede pijler op 3% van de loonmassa de 19 gemeenten en OCMW's ongeveer 19,59 miljoen per jaar zal kosten. Rekening houdend met de federale stimulans van om en bij 7,3 miljoen euro (indien de onderhandelingen succesvol afgerond worden) en de steun vanuit het Gewest van 6,25 miljoen euro, zouden de gemeenten dan (tegen 2024) jaarlijks “slechts” 6 miljoen euro moeten uittrekken voor de financiering van het aanvullend pensioen van hun contractuele ambtenaren.

STOPZETTING VAN HET RAAMCONTRACT VAN BELFIUS EN ETHIAS VOOR DE GROEPSVERZEKERING (DE TWEEDE PIJLER) VOOR DE CONTRACTUELE PERSONEELSLEDEN VAN DE LOKALE BESTUREN DIE AANGESLOTEN ZIJN BIJ HET GPF

De twee verzekeringsbedrijven hebben deze beslissing eenzijdig genomen in juni 2021. Een beslissing die een hele reeks vragen oproept.

Het onttrekt de lokale besturen die voor hun contractuele personeelsleden een tweede pijler willen opzetten, de meest praktische en snelste oplossing. De aankondiging heeft in het licht van de voorgestelde termijnen door de minister van Plaatselijke Besturen in het kader van de loonsverhoging, ook de druk op de Brusselse lokale besturen doen toenemen. Onder voorbehoud van de onderhandelingen die in juli binnen het Comité C nog doorlopen, hadden de Brusselse lokale besturen uiterlijk op 31 december 2021 een tweede pijler moeten opzetten om van het Gewest het beschikbare geld te kunnen krijgen. Aan de andere kant zou de federale overheid de stimulans op zich

1. Algemene beleidsnota, 4 november 2020, Kamer van volksvertegenwoordigers, DOC 55 - 1580/012, p.7.
 2. De loonmassa van de gemeenten en OCMW's bedraagt voor hun contractuelen ongeveer 600 miljoen euro: er wordt 3% aanvullend pensioen (18 miljoen euro) toegepast en men houdt op de betaalde bijdragen 8,86% aan bijzondere werkgeversbijdragen in.

nemen vanaf 1 januari 2022. Indien evenwel het wetsontwerp waarin deze overname staat, niet gestemd wordt in het federale parlement, dan kunnen de lokale besturen vóór 31 december 2021 een tweede pijler invoeren willen ze niet benadeeld worden door de dan nog steeds geldende federale stimulans.

De tijd dringt en Brulocalis heeft verschillende acties ondernomen om de lokale besturen te helpen een oplossing te vinden.

- **Voor de 10 aangesloten lokale besturen bij het raamcontract: analyse van wat vanaf 1 januari 2022 de gevolgen zijn van de stopzetting.**
- **Voor alle Brusselse gemeenten:** een sterktezakanalyse van alle bestaande of in te voeren oplossingen voor de tweede pensioenpijler (Tak 21, Tak 23, OFF, ...).
- We hebben de minister van Pensioenen gewezen op de moeilijkheid om te voldoen aan de verplichte datum van 31 december 2021 als gevolg van een beslissing buiten de wil van de lokale besturen om.

In die zin pleitte Brulocalis voor een overgangperiode voor de toepassing van de voorwaarden waaronder in de loop van 2022 van de federale stimulans kan genoten worden. Met een overgangperiode krijgen de lokale besturen de tijd om:

- rustig alle opties voor de oprichting van een tweede pijler te bekijken en te bestuderen,

- de gekozen oplossing in een haalbare termijn te implementeren,
- En tot slot, om exact de kosten voor de oprichting van een tweede pijler te kunnen becijferen, op een moment waarop de Brusselse lokale besturen volop hun driejaarlijks plan aan het opmaken zijn.

We hebben ook gevraagd om te bekijken of de Federale Pensioendienst (FPD) net als in 2009 kan fungeren als overheidsopdrachtcentrale.

De federale en gewestelijke steun hebben betrekking op de tweede pijler. Het stopzetten van het raamcontract Belfius-Ethias doet de druk op de Brusselse lokale besturen toenemen, aangezien die financiële steun afhankelijk is van de oprichting van een tweede pijler voor contractuelen.

Zodra de verzekeraars hun beslissing hebben aangekondigd, is Brulocalis onmiddellijk gestart met specifiek te bekijken welke gevolgen deze beslissing heeft voor de 10 aangesloten lokale besturen. Ook heeft Brulocalis voor alle Brusselse lokale besturen een overzicht gemaakt van de mogelijke oplossingen en hun nodige implementatietijd.

Brulocalis heeft de minister van Pensioenen en de Federale Pensioendienst (FPD) verzocht om enige flexibiliteit aan de dag te leggen en een overgangperiode te voorzien. De Brusselse lokale besturen worden hier immers zwaar getroffen door beslissingen die op andere beleidsniveaus worden genomen.

HET TEAM VAN BRULOCALIS STAAT AAN UW ZIJDE

De komende maanden blijven we hier tot uw dienst staan. We blijven u op de hoogte houden van onze acties en van het laatste nieuws.

> Zie ook

- [Federaal Memorandum van 2019 van de Verenigingen van Steden en Gemeenten](#)
- [Pensioenen: loonmatigingsbijdrage opnieuw aan het gesolidariseerd pensioenfonds toegewezen \[8.4.2021\]](#)
- [Pensioenen: 2e pijler voor contractanten. Nee tegen stimulus op het vlak van responsabilisering \[10.3.2017\]](#)
- [Onmogelijk om het gewicht van de lokale pensioenen te blijven dragen \[16.7.2014\]](#)
- [Dossier Pensioenen in Nieuwsbrief 121 \[december 2020\]](#)

EUROPESE WEEK VAN DE LOKALE DEMOCRATIE

Zoals elk jaar start op 15 oktober de Europese Week van de Lokale Democratie (EWLD). De Brusselse gemeenten en OCMW's kunnen hier actief aan meedoen en activiteiten voorstellen. Ze worden evenwel uitgenodigd om het hele jaar door activiteiten rond lokale en participatieve

democratie te organiseren, ook al blijft de Week het moment bij uitstek om dat te doen.

De creatie van veerkrachtige Europese gemeenschappen en een sterkere bescherming van de burgers moeten als prioritair worden beschouwd. Dankzij haar veertien jaar ervaring kan het EWLD-initiatief in heel Europa bijdragen aan de mobilisatie van lokale en regionale overheden om hen sterker te maken tegenover de aangekondigde milieucrisis.

Daarom heeft het Congres van lokale en regionale overheden van Europa (CLRAE - <http://www.congress-eldw.eu/>) als thema voor de EWLD 2021-2022 gekozen voor de plaatselijke milieuctie, de

lokale actie tegen de klimaatverandering, voor de lokale actie voor het ontwikkelen van veerkracht en voor de plaatselijke actie ter verwezenlijking van Duurzame ontwikkelingsdoelstelling (SDG) 11 - **Duurzame steden en gemeenschappen**.

De EWLD wordt nog steeds georganiseerd met de steun en medewerking van Brussel Plaatselijke Besturen. De gemeenten en OCMW's kunnen dit jaar meer substantiële financiering krijgen dan de **vorige jaren** om op hun grondgebied een groter project rond lokale en participatieve democratie uit te werken. Daartoe is voor gemeenten en OCMW's een **projectoproep** gelanceerd (**met als deadline 15/9**). Er komt ook een **communicatiekit** die gratis onder de gemeentebesturen verspreid wordt voor het sensibiliseren van de burgers. Tot slot behandelen verschillende **thematische afstandswerkshops** met de gemeenten en het OCMW meer specifieke thema's van lokale en participatieve democratie (zoals de participatie van migranten of die van vrouwen en jongeren aan het plaatselijke leven, de participatieprocessen in het licht van een gezondheids crisis, de verankering van participatie in de cultuur van een gemeente, enz.).

Info en contact: elodie.dhalluweyn@brulocalis.brussels

VOORKOMEN, BEHEREN, AUDITEN, ANALYSEREN ... ETHIAS SERVICES STAAT AAN UW ZIJDE!

Ethias Services wil, als aanvulling op de verzekeringsproducten, een **volledig gamma van diensten** aanbieden, onder meer op het vlak van preventie, risicobeheer en pensioenen.

Ethias Services staat aan uw zijde en begeleidt u bij de uitrol van innovatieve oplossingen die aan uw dagelijkse behoeften voldoen.

Op het vlak van **psychosociale risicopreventie en geestelijke gezondheid** geeft Ethias Services een antwoord op uw vragen met meer dan 50 concrete voorstellen voor:

- conflictbeheersing, stressbeheersing en tijdsbeheer;
- opsporing en analyse van psychosociale risico's;
- psychologische ondersteuning en veiligheid, geestelijke gezondheid en welzijn;

- beheer van leidinggevende vaardigheden, human resources en communicatie;
- werkomgeving, verslavingspreventie;
- ethiek in management en besluitvorming.

Op het vlak van **pensioenen** zorgen we via de studies « Publi-Plan » voor een duidelijk beeld op de toekomstige loon- en pensioenlasten van statutaire en contractuele personeelsleden die in openbare instellingen werken.

Op het vlak van **Risk Management** richten we ons op het in kaart brengen van risico's, het opstellen van remediëringsplannen, begeleiding bij het uitvoeren van maatregelen en een reeks specifieke opleidingen.

Op het vlak van **brandpreventie** voeren we risicoaudits uit en begeleiden we u bij de uitvoering van corrigerende maatregelen om zowel uw personeel als uw patrimonium te beschermen.

We organiseren ook diverse opleidingen, zowel bewustmakingssessies als cursussen over specifieke onderwerpen.

Ethias Services, **dat is ook het beheer** van uw rentes Arbeidsongevallen, van uw wettelijke of aanvullende pensioenen, en een hele reeks andere mogelijkheden die onder meer verband houden met de berekening van vergoedingen of **bijstand** in het algemeen.

MEER HIEROVER WETEN?
CONTACTEER ONS.

☎ 011 28 21 00
✉ ethiasservices@ethias.be
🌐 www.ethiasservices.be

ethias
SERVICES

Ethias Services NV, Rue des Croisiers, 24 - 4000 LUIK
www.ethiasservices.be - ethiasservices@ethias.be
RPR Luik BTW BE 0825.876.113 - IBAN: BE03 0688 9413 2384 - BIC: GKCCBEBB
Publicitair document. Vormt geen contractuele verbintenis.
V.U.: Yves Mélot

OM MOGELIJKE FINANCIERINGSBRONNEN BETER TE KUNNEN OPSPOREN, BIEDT BRULOCALIS EXCLUSIEVE TOEGANG TOT HAAR GEGEVENS BANK SUBSIDIES.

Brulocalis heeft een exclusieve **webpagina Subsidies** ontwikkeld die een unieke toegangspoort biedt naar een coherent geheel van informatie, beheer en planning in verband met subsidies. Op die manier vindt u alle relevante informatie voor een betere toegang tot en een beter beheer van uw subsidies.

De webpagina kan worden geraadpleegd via onze website <http://www.brulocalis.brussels/nl/subsidies> en bevat de volgende belangrijke rubrieken, die beslist een kijkje waard zijn:

► **Databank subsidies (DBS).**

De gegevensbank Subsidies geeft systematisch een overzicht van de subsidies die beschikbaar zijn voor gemeenten, OCMW's en andere lokale instanties.

> Momenteel zijn er subsidies te vinden die toegekend worden door:

- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de Vlaamse, Franse en Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- de Vlaamse en de Franse Gemeenschap;
- de federale overheid;
- de Europese Unie;
- verschillende fondsen, stichtingen, ...

> Alle subsidies worden voorgesteld in fiches die telkens dezelfde structuur volgen:

- Informatie** ►
 - Voorwerp;
 - Toekenningsvoorwaarden;
 - Bedrag en betaling;
 - Procedure;
- Analyse** ► - Wettelijke en reglementaire bronnen;
- Preciseringsen** ► - Praktische inlichtingen.

► **Voor een beter overzicht: synoptische tabellen subsidies.**

Voor bepaalde complexe materies maken wij overzichtstabellen van de mogelijke financieringsbronnen, met links naar de fiches in kwestie.

► **Om belangrijke datums in uw agenda aan te kruisen: een kalender projectoproepen.**

Een overzicht van de projectoproepen die verschillende instanties lanceren, gerangschikt op basis van de afsluitingsdata en gelinkt aan de fiches in de gegevensbank.

► **Om geen informatie te missen: een lijst met informatiesessies.**

Een overzicht van de informatiesessies die verschillende instanties organiseren, gelinkt aan hun respectievelijke website voor meer informatie.

► **De 6e staatshervorming onder de loep.**

Fiches met een stand van zaken van de (bijna) afgeronde overheveling van subsidies van de federale overheid naar de gemeenschappen en gewesten.

► **Toolbox subsidies ten dienste van de gemeenten.**

Op verzoek van en in samenwerking met de Werkgroep Subsidies (WGS) werd de 'toolbox subsidies' ontwikkeld door de gemeenten die lid zijn van de groep, online gezet op de Brulocalis-website om de resultaten ter beschikking te stellen van alle gemeenten (vademecum, tools voor informatie, beheer en evaluatie, ...).

Abonneer u [hier](#) op onze verschillende RSS-stromen, in functie van de materies die u interesseren, en/of de volgende publicaties: [Newsletter](#), [Nieuwsbrief](#).